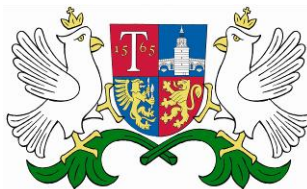

Приложение 1

ОБЩИНА ТРЯВНА

ПРОГРАМА

ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ

ПО ОТПАДЪЦИТЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ТРЯВНА

ПЕРИОД НА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМАТА 2021г. - 2028 г.

Приета с Решение № ..... на Общински съвет - Трявна

Съдържание

I. ВЪВЕДЕНИЕ.....	4
II. ДЕЙСТВАЩИТЕ НОРМАТИВНИ И ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ В КОНТЕКСТА НА ПРАВАТА И ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ОБЩИНИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ.....	9
III. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ДОКУМЕНТИ, СВЪРЗАНИ С УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ.....	10
IV. ГЕОГРАФСКО ПОКРИТИЕ И ВРЕМЕНИ ХОРИЗОНТ.....	13
V. ОТПАДЪЦИ В ОБХВАТА НА ОПУО.....	14
VI. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ В ОБЩИНА ТРЯВНА И ОСНОВНИ ИЗВОДИ.....	15
1. Генерирани отпадъци.....	15
2. Събиране и транспортиране на отпадъци.....	16
2.1. Вид и брой на специализираните автомобили за транспортиране на отпадъци.....	16
2.2. Организирано сметосъбиране и сметоизвозване.....	16
2.3. Съдовете за събиране на битови отпадъци.....	19
2.4. Отговорни за извършването на дейностите по управлението на отпадъците.....	19
2.5. Събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депото или други инсталации и съоръжения за оползотворяване и/или обезвреждането им.....	21
2.6. Почистване на улични платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.....	25
2.7. Данни за сметосъбиране и преработка на битови отпадъци.....	26
2.8. Почистени замърсени райони на територията на Община Трявна.....	26
2.9. Разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на Община Трявна.....	27
2.10. Разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори /НУБА/ на територията на Община Трявна.....	27
2.11. Разделно събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване /ИУЕЕО/.....	28
2.12. Разделно събиране на битови отпадъци на територията на Община Трявна (хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло) и предварително третиране/ сепариране на битови отпадъци.....	29
2.13. Рационално оползотворяване на дървесните отпадъци на територията на Община Трявна.....	31
2.14. Рационално оползотворяване на текстилни отпадъци образувани на територията на Община Трявна.....	31
2.15. Закупени съдове за събиране на битови отпадъци.....	31
2.16. Морфологичен състав отпадъците.....	31
2.17. Строителни отпадъци.....	33
3. Регионално депо за неопасни отпадъци - гр. Габрово, Закриване на депото за отпадъци на Община Трявна.....	34
3.1. Регионално депо за ТБО – гр. Габрово.....	34
3.2. Депо за твърди битови отпадъци на Община Трявна.....	38
4. Регионално сдружение на общините Габрово и Трявна.....	39
5. Администриране на дейностите по управление на отпадъците.....	40
6. Финансиране на дейностите по управление на отпадъците.....	40
7. Проблеми, свързани с дейностите по управление на отпадъците.....	47
VII. SWOT АНАЛИЗ.....	53
VIII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ И МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕТО НА ЗАЛОЖЕНИТЕ ЦЕЛИ.....	57
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1:.....	59
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2:.....	70
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3:.....	103
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 4:.....	106
IX. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ.....	107
X. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ТРЯВНА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028г.....	112
ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ – ПРИЛОЖЕНИЯ.....	116

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройството на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИТ	Информационни технологии
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРО	Масово разпространени отпадъци
НСРР	Национална стратегия за регионално развитие
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
НУАБА	Негодни за употреба автомобилни батерии и акумулатори
НУИБА	Негодни за употреба индустриални батерии и акумулатори
НУПБА	Негодни за употреба портативни батерии и акумулатори
ОПОС	Оперативна програма "Околна среда"
ОСР	Отпадъци от строителство и разрушаване
ПЗР	Преходни и заключителни разпоредби
ПО	Предотвратяване на отпадъците
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУП	Подробен устройствен план
РДО	Рамкова директива за отпадъците
РИОСВ	Регионални инспекции по опазване на околната среда и водите
РСМ	Рециклирани строителни материали
РСУО	Регионални сдружения за управление на отпадъците
ОПУО	Общински план за управление на отпадъците
ТБО	Такса битови отпадъци
УОЗ	Устойчиви органични замърсители

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за управление на отпадъците (ПУО) на Община Трявна за периода 2021-2028 г. е изготвена на основание чл.52 (1) от Закона за управление на отпадъците, с цел да подпомогне администрацията в прилагането на законодателството в сферата на управлението на отпадъците. Програмата се разработва и приема за период, който следва да съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците и се актуализира при промяна във фактическите или нормативните условия.

Програмата се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците и включва необходимите мерки за изпълнение на задълженията на Кмета на общината. С плана се цели намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и здравето на населението, както и постигане на максимално ефективно използване на ресурсите, разкриване на нови пазари и създаване на нови работни места. Важна част от Плана е създаването на максимални условия за предотвратяване образуването на отпадъци.

Програмата за управление на отпадъците се публикува на интернет страницата на общината с цел осигуряване на обществен достъп и се приема от общинския съвет, който контролира изпълнението ѝ. Кметът на общината информира ежегодно в срок до 31 март общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година. Съгласно чл. 16 от Закона за управление на отпадъците Кметът на общината организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейната територия. Съобразно изискванията на този закон и Наредбата на Общинския съвет се определят условията и реда за изхвърлянето, разделното събиране, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, генерирани на територията на общината.

Програмата има за цел да осигури на община Трявна инструмент за планиране на необходимите ресурси, мерки и дейности за предоставяне на качествени услуги по управление на отпадъците на жителите на общината и да подобри управлението на отпадъците в съответствие с общоевропейската йерархия за отпадъците. Очаква се изпълнението на Програмата да окаже съществен принос за ефективно използване на ресурсите и намаляване на вредните въздействия на отпадъците върху околната среда.

Реализирането на заложените с програмата мерки и дейности има за резултат предотвратяване и намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и човешкото здраве и намаляване на използването на първични природни ресурси.

Програмата е ориентирана към концентрацията на ограничените ресурси към приоритетни за финансиране проекти в сферата на управление на отпадъците от собствени и европейски източници на финансиране. Тя е неразделна част от общинската програма за околна среда и:

- се разработва и приема за период, който следва да съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците;
- се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия;
- разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците;
- включва необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на община и изискванията по глава втора, раздел III от ЗУО.

Програмата за управление на дейностите по отпадъците на Община Трявна се основава на следните основни принципи:

- “Предотвратяване” - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.
- “Разширена отговорност на производителя” и “замърсителят плаща” – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.
- “Превантивност” – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.
- “Близост” и “самодостатъчност” – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близо до мястото на тяхното образуване, като отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на общността.
- „Участие на обществеността“ – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването на плановете за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

Програмата е динамичен и отворен документ. Тя ще бъде периодично допълвана съобразно настъпилите промени в приоритетите на общината, в националното законодателството и други фактори със стратегическо значение.

Очаква се разработената програмата да окаже съществен принос за ефективно използване на ресурсите и намаляване на вредните въздействия на отпадъците върху околната среда. Основното предназначение на ПУО е да осигури практически инструмент за Община Трявна за планиране и аргументиране на най-ранен етап на необходимите ресурси, мерки и действия с цел предоставяне от общината на необходимите качествени услуги по управление на отпадъците за населението и бизнеса и да подобри управлението на отпадъците в съответствие с общоевропейската йерархия на управлението на отпадъците.

От гледна точка на познаване на йерархия на управление на отпадъците както от вземащите решения, така и от гражданите и от бизнеса, от особена важност е да се знаят ключовите характеристики на йерархията на управлението на отпадъците.

Йерархия на управление на отпадъците

- Какво означава „ предотвратяване“

Законодателството дава следното определение за предотвратяване: „Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл
- вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве
- съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите.

Предотвратяването е хоризонтална мярка, която обхваща всички фази на потока от материали – добив, производство, разпространение и потребление.

- Какво означава "повторна употреба"

Законодателството дава следното определение за „повторна употреба“: „Всяка дейност, посредством която продуктите или компонентите, които все още не са се превърнали в отпадъци, се използват отново за целта, за която са били предназначени“. Повторната употреба е един от начините за предотвратяване на отпадъците; тя не е дейност по управление на отпадъка. Например, ако едно лице даде на поправка обувките си, а не ги изхвърли и след поправката ги използва отново, това е доказателство, че материалът не е отпадък.

- Какво означава „ оползотворяване“

Определението на термина „оползотворяване“ е една от ключовите концепции на Закона за управление на отпадъците. „Оползотворяване“, от една страна, и противоположният

термин „обезвреждане“ заедно съставляват „третиране на отпадъците“. Всяко третиране на отпадъците може да е или дейност по оползотворяване, или дейност по обезвреждане. Нито една дейност не може да се определи едновременно като дейност по оползотворяване и обезвреждане. Накратко казано, операциите по обезвреждане са предимно операции по управление на отпадъците, които целят освобождаване от отпадъците чрез депониране, докато основният резултат на операция по оползотворяване е "отпадъкът да се използва за полезна цел чрез замяна на други материали, които иначе биха били използвани за изпълнението на конкретна функция, или подготовката на отпадъка да изпълнява тази функция в производствено предприятие или в икономиката като цяло“. Оползотворяването е разделено на три под-категории: подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване.

- **Какво е "подготовка за повторна употреба"**

Определението за "подготовка за повторна употреба" е: "проверка, почистване или ремонт, операции по оползотворяване, посредством които продуктите или компонентите на продукти, които са станали отпадък, се подготвят, така че да могат да бъдат повторно използвани без всякаква друга предварителна обработка". Основната разлика между "повторна употреба" и "подготовка за повторна употреба" е, че в първия случай материалът или предметът не е станал отпадък, докато в случаите на "подготовка за повторна употреба" въпросният материал е станал отпадък по смисъла на определението за отпадъци и след това чрез поправка се превръща отново в продукт, който се използва по предназначение. Примери за подготовка за повторна употреба включват ремонт на велосипеди, мебели или електрическо или електронно оборудване, от които притежателите им са се освободили като отпадък и впоследствие са ремонтирани и повторно използвани. Типичен пример са например пералните машини и друго подобно оборудване втора употреба.

- **Какво означава „ рециклиране“**

Определението за „ рециклиране" в законодателството по управление на отпадъците е: "Всяка дейност по оползотворяване, посредством която отпадъчните материали се преработват в продукти, материали или вещества, за първоначалната им цел или за други цели. То включва преработването на органични материали, но не включва оползотворяване за получаване на енергия и преработване в материали, които ще се използват като горива или за насипни дейности."

Общата идея при рециклирането е, че един материал бива преработван с цел да се променят неговите физико-химични свойства и това да позволи той да се употребява повторно за същите или за други цели. Главната цел на Рамковата директива за отпадъците е ЕС да стане повече от "рециклиращо общество", което се стреми да избягва образуването на отпадъци и да използва отпадъците като ресурс.

Конкретните дейности по управление на отпадъка, които се класифицират като рециклиране, включват (но не само):

- Рециклиране на материали – например на пластмасови продукти или компоненти в пластмасови материали, стопяване на отпадъчно стъкло за стъклени продукти, употреба на хартиени отпадъци в заводи за хартия и др.
- Производство на компост, отговарящ на критериите за качество на продуктите.

Рециклирането включва физическо, химическо или биологично третиране, което води до материал, който вече не е отпадък. Член 3 (17) на РДО не изисква никакво специално характеризирание на дейността по обработка или преработка, докато същата генерира материал, който се използва като оригиналния или за други цели и така затваря икономическия кръг на материала. Съгласно РДО изключение от това правило има при преработване в материали, които ще се използват като горива или за насипни дейности, като те се изключват от рециклирането и представляват „ друго оползотворяване“ по смисъла на РДО”.

От определението за рециклиране на РДО следва, че единствено преработката на отпадъци в продукти, материали или вещества може да се приеме като рециклиране. Преработката на отпадъци, при която се получава отпадък, който претърпява други последващи стъпки за оползотворяване, не се приема за рециклиране, а за предварително третиране преди оползотворяване. Такава дейност следва да се категоризира като „подготовка преди оползотворяване или обезвреждане” или „ предварителна обработка” преди оползотворяване. Последното включва дейности като разглобяване, сортиране, натрошаване, намаляване на обема, палетизиране, изсушаване, преупаковане, сепарирание, смесване и други. Тези дейности не подхождат на никое от нивата на йерархия на отпадъците и поради това може да се разглеждат като "предшествашки" специфични типове оползотворяване. Например, биологичната преработка на отпадъци с цел стабилизиране на отпадъците преди насипни операции трябва да се класифицира като предварително третиране преди "друго" оползотворяване, а не като процес на рециклиране.

- Какво означава „друго оползотворяване” и „ обезвреждане“

Другите форми на оползотворяване не са споменати в частта с определенията, но са очертани в чл. 4 (1) от РДО, където след рециклиране се нареждат други форми на оползотворяване. „Друго оползотворяване” е всяка дейност, която отговаря на определението за „оползотворяване” съгласно РДО, но която не отговаря на специфичните изисквания за подготовка за повторна употреба или за рециклиране.

II.ДЕЙСТВАЩИТЕ НОРМАТИВНИ И ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ В КОНТЕКСТА НА ПРАВАТА И ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ОБЩИНИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

- Закон за управление на отпадъците;
- Закон за опазване на околната среда;
- Закон за устройство на територията;
- Закон за местните данъци и такси;
- Закон за ратификация на Базелската Конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане;
- Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри. Наредбата определя изискванията за предоставяне на информация на НСИ и ИАОС относно отпадъците и съоръженията и инсталациите за отпадъците, включително информация и от общините;
- Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификацията на отпадъците. Наредбата въвежда европейската класификация на отпадъците, задължителна за прилагане и от общините.
- Наредба № 4 за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци;
- Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци;
- Наредба №7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци;
- Наредба №7 от 19.12.2013 год. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци; за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци;
- Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали;
- Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки;
- Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци;
- Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието;
- Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти;
- Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства;
- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване;
- Наредба за батерии и акумулатори и за негодните за употреба батерии и акумулатори;

- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми;
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми;
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда;
- Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Трявна.
- Наредба за опазване на околната среда на територията на Община Трявна

Основният законодателен инструмент в областта на управлението на отпадъците в България е Законът за управление на отпадъците (ЗУО). В Закона и подзаконовите нормативни актове към него подробно са описани задълженията на органите на местно самоуправление и местна администрация за управление на отпадъците.

Законът и подзаконовите актове към него се отнасят до следните видове отпадъци:

- битови отпадъци;
- производствени отпадъци;
- строителни отпадъци;
- опасни отпадъци.

Наредбите поставят изисквания към производителите и вносителите на съответните продукти, които след тяхната употреба се превръщат в отпадъци, и определят възможните начини за прилагане на принципа „разширена отговорност на производителя”. В наредбите са посочени и ангажименти на кметовете на общините с оглед изграждане на системите за разделно събиране на МРО и намаляване на количествата депонирани отпадъци.

III. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ДОКУМЕНТИ, СВЪРЗАНИ С УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

Европейските стратегически документи от последните години променят философията и подхода към отпадъците, и по-конкретно предлагат преход от екологосъобразно управление на отпадъците като ключов фактор за опазване на околната среда и човешкото здраве, към политика на предотвратяване на тяхното

образуване и включването им в икономическия цикъл, основан на „кръгова икономика“. Този подход цели прекъсване на връзката между икономическия растеж и генерирането на отпадъци, вредящи на околната среда и създаващи риск за човешкото здраве.

Очаква се в следващите 5-10 години на основата на приетите стратегически и политически документи ЕК да продължава да развива законодателството в сектор

„управление на отпадъците“ , което да въведе в още по-висока степен изискванията за превенция чрез нови правила за екодизайн и устойчивост на продуктите в целия им жизнен цикъл.

Националните програми с финансиране от ЕС за периода 2021-2027 г. ще осъществяват процеса на програмиране, като вземат предвид европейските политически и стратегически документи от последните години, по-конкретно относно „кръговата икономика“, както и националните стратегически документи, определящи визията за развитие на България, включително и НПУО за периода 2021-2028 г. и Стратегията и плана за действие за прехода към кръгова икономика на Република България за периода 2021-2027 г.

Компетентните национални институции в България са предприели действия и са разработили национални програмни документи за управление на отпадъците, които като съдържание, обхват и структура са в съответствие с европейските законодателни и методически указания (Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г., Национален стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г., Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р. България за периода 2011-2020 г.).

Националният стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р. България следва да се актуализира за продължителността на новия програмен период, включително да се направи анализ на прилагането на плана за периода 2011-2020 г.

В два документа на ЕК от 2017 и 2019 г. относно „Преглед на изпълнението на политиките за околна среда 2019“ се констатира, че в страната все още не е приета всеобхватна програма относно политиката в областта на кръговата икономика и следва да се приеме такава програма, която тясно да кореспондира с националния план за управление на отпадъците.

Разработен е НПУО в съответствие с изискванията на законодателството и изпълнението на мерките, заложи в него води до изпълнение на почти всички конкретни цели за устойчиво управление на отпадъците, заложи в него.

Анализите, визията, целите и приоритетите, разработени във връзка с Националната програма за развитие България 2030 г., адресират специално въпросите по управление на отпадъците и са взети предвид напълно при разработването на НПУО 2021-2028 г.

България следва да се подготви и да прилага актуалните насоки за промени на европейско ниво по отношение на трансграничния превоз на отпадъци във връзка с

оттеглянето на Великобритания от ЕС и във връзка с прегледа на Регламент (ЕО) №1013/2006 относно превози до края на 2020 г., извършван от ЕК и евентуалните законодателни промени, които могат да произтекат от доклада на ЕК от оценката. Националното законодателство поставя количествени цели, които община Трявна следва да постигне в периода на Програмата за управление на отпадъците. Тези цели са взети предвид при разработване на Програмата.

Национални количества цели за битови отпадъци

Цел	2020	2025	2030	2035
Рециклиране и подготовка за повторна употреба на битови отпадъци от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло. Рециклиране и оползотворяване на биоотпадъци	мин. 50 % от общото им тегло мин. 50 % от количеството битови биоотпадъци, образувани през 2014 г.	мин 55% от общото им тегло	мин 60% от общото им тегло	мин 65% от общото им тегло
Отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата	до 35 % от общото количество на същите образувани отпадъци през 1995 г.		до 70 % от общото количество на същите образувани отпадъци през 1995 г.	

Национални количествени цели за строителните отпадъци

Цел	2028 г.
Подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване, вкл. чрез насипни дейности, чрез	не по-малко от 70 на сто от общото им тегло, от което се изключват материали в естествено състояние, определени с код 17 05 04 от списъка на отпадъците съгласно Решение 2000/532/ЕО

Влагане на рециклирани строителни материали	<p>Възложителите на СМР на проекти, финансирани с публични средства, отговарят за влягането в строежите на рециклирани строителни материали или на третирани СО за материално оползотворяване в обратни насипи съгласно приложение № 10 в количества, както следва:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. за строителство на сгради – 2 на сто от общото количество вложени строителни продукти; 2. за строителство на пътища – 10 на сто от общото количество вложени строителни продукти; 3. за рехабилитация, основен ремонт и ре- конструкция на пътища – 3 на сто от общото количество вложени строителни продукти; 4. за строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура – 8 на сто от общото количество вложени строителни продукти; 5. за оползотворяване на предварително третирани СО в обратни насипи – 10 на сто от общото количество вложени строителни продукти
материално оползотворяване при строителство на пътища	☐ 80 на сто материално оползотворяване от теглото на образуванияте при тези дейности строителни отпадъци, считано от 14 юли 2014 г.
селективно разделяне и материално оползотворяване при СМР или премахване на строежи извън предходния ред	☐ осигуряват селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества и съгласно сроковете, посочени в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влягане на рециклирани строителни материали

IV.ГЕОГРАФСКО ПОКРИТИЕ И ВРЕМЕВИ ХОРИЗОНТ

Общинската програма за управление на отпадъците се отнася за цялата територия на Община Трявна.

Географски, демографски и социално-икономически характеристики на Община Трявна:

- Територия: 255 кв. км
- Население на Община Трявна към 31.12.2020 г.: 11 487 души
- Средна гъстота на населението в Община Трявна към 31.12.2020г.: 45 души/кв.км
- Административно Община Трявна е разделена на 1 кметство и седем кметски наместничества. В състава ѝ влизат двата града – Трявна и Плачковци и още 104 села

- Населението, живеещо в тях, към 31.12.2020г, е както следва:
Гр. Трявна - 9484 души
Гр. Плачковци и селата – 2003 души

Източник: НСИ

4. Времеви хоризонт

ОПУО е разработена за периода 2021–2028 г., който съвпада с периода НПУО. Периодът отговаря и на изискването на ЗУО, според който ОПУО се изготвя за период най-малко 6 години.

V.ОТПАДЪЦИ В ОБХВАТА НА ОПУО

ОПУО включва в обхвата си следните отпадъци:

- битови отпадъци;
- производствени отпадъци;
- строителни отпадъци;
- опасни отпадъци.

VI. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ В ОБЩИНА ТРЯВНА И ОСНОВНИ ИЗВОДИ

1. Генерирани отпадъци

На територията на Община Трявна се генерират битови, строителни, производствени и опасни отпадъци.

- „Битови отпадъци“ са “отпадъците от домакинствата” и “подобни на отпадъците от домакинствата” (това са отпадъците, образувани от домакинствата, и отпадъците, образувани от фирми и други организации, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствените отпадъци и отпадъците от селското и горското стопанство).
- „Биоразградими“ са всички битови отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.
- „Биоотпадъци“ са биоразградими битови отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.
- "Производствени отпадъци" са отпадъците, образувани в резултат на промишлената дейност на физическите и юридическите лица.
- "Опасни отпадъци" са отпадъци притежаващи едно или повече опасни свойства, посочени в Приложение 3 на Закона за управление на отпадъците.
- "Строителни отпадъци" са отпадъците, получени в резултат на строителната дейност на строителни площадки, както и отпадъци от разрушаване или реконструкция на сгради и съоръжения.

При отчитане на количествата битови отпадъци на територията на общината, погрешен подход е да се приема количеството генерирани битови отпадъци, като идентично на количеството събрани и извозени битови отпадъци. Под внимание трябва да се вземат и да се отчитат, като генерирани, всички потоци битови отпадъци, независимо дали събирането им е организирано или възложено от общината или не е от общината.

Необходимо е под внимание да се вземат всички потоци битови отпадъци, генерирани на територията на общината- организациите по оползотворяване на отпадъците от опаковки, площадките за вторични суровини, производствени и търговски обекти, генериращи отпадъци, които предават на организации по оползотворяване или директно на преработвателни предприятия, производствени и търговски обекти, свързани с изискванията за разширена отговорност на производителя. Много често общините не разполагат с такава информация. Завишаването на изискванията на законодателството в сектор отпадъци, води със себе си завишаване изискванията на информационната база за управление на отпадъците. Надеждните данни за образуваните, събраните, предадените за

оползотворяване, рециклиране и обезвреждане отпадъци са най-важната основа в изграждане на политика за правилно третиране на отпадъците в общината. Данните за образуваните опасни и производствени отпадъци са взети от годишните отчети, постъпили от фирмите в Община Трявна.

Общото количество на образуваните битови отпадъци следва тенденция към трайно съществено намаляват и количествата на депонираните битови отпадъци и на директно депонираните битови отпадъци. Основен източник на битовите отпадъци са домакинствата – около 90% от битовите и приравнените на тях отпадъци.

Съгласно данните за битовите отпадъци за последните три години трудно може да се направи извод за тенденциите в количествата на им през годините, предвид установената тенденция в непрекъснато намаляване на населението в общината и съществуващата закономерност в стойностите на събраните отпадъците от територията ѝ. Предпоставка за намаляване на количествата на отпадъците за депониране е намаляването на общото количество събрани смесени битови отпадъци в общината.

2. Събиране и транспортиране на отпадъци

2.1. Вид и брой на специализираните автомобили за транспортиране на отпадъци.

Превозните средства за сметосъбиране са общо пет и са следните:

- Мерцедес АТЕГО 2628 К с регистрационен номер ЕВ 4303 АС; специален автомобил
- Форд Тръкс с регистрационен номер ЕВ 4964ВМ; специален автомобил; закупен на 27.05.2020г.
- Ман 15.220 Ф с регистрационен номер ЕВ 3078 ВМ; специален автомобил; закупен на 11.05.2021г.
- Даф ЛФ 220 ФА с регистрационен номер ЕВ 5825 ВК; товарен автомобил; закупен на 18.10.2018г.
- Ивеко Дейли с регистрационен номер ЕВ 0317 ВВ; специален автомобил; закупен на 26.08.2016г.

2.2. Организирано сметосъбиране и сметоизвозване.

Община Трявна има издаден регистрационен документ № 04-РД-228-01/13.02.2017 г. за извършване на дейности по транспортиране (събиране и транспортиране) на отпадъците, посочени в таблицата.

№	Вид на отпадъка		Количество (тон/год.)	Произход
	Код	Наименование		
	1	2	3	4
1	150101	хартиени и картонени опаковки	70	Отпадък получен от жизнената дейност на хората

2	150102	пластмасови опаковки	50	Отпадък получен от жизнената дейност на хората
3	150104	метални опаковки	50	Отпадък получен от жизнената дейност на хората
4	150105	композитни/многослойн и опаковки	50	Отпадък получен от жизнената дейност на хората
5	150106	смесени опаковки	200	Отпадък получен от жизнената дейност на хората
6	150107	стъклени опаковки	50	Отпадък получен от жизнената дейност на хората
7	170107	смеси от бетон, тухли, керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия, различни упоменатите в 17 01 06	70	Отпадъци получени в резултат на строителната дейност – бетон и тухли.
8	200101	хартия и картон	70	Отпадък получен от жизнената дейност на хората
9	200102	стъкло	50	Отпадък получен от жизнената дейност на хората
10	200108	биоразградими отпадъци от кухни и заведения за обществено хранене	50	са отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.
11	200110	облекла	10	домакински отпадъци и сходни с тях отпадъци от търговски, промишлени и административни дейности

12	200111	текстилни материали	10	домакински отпадъци и сходни с тях отпадъци от търговски, промишлени и административни дейности
13	200138	дървесни материали, различни от упоменатите в 20 01 37	20	домакински отпадъци и сходни с тях отпадъци от търговски, промишлени и административни дейности
14	200139	пластмаси	50	домакински отпадъци и сходни с тях отпадъци от търговски, промишлени и административни дейности
15	200140	метали	50	домакински отпадъци и сходни с тях отпадъци от търговски, промишлени и административни дейности
16	200201	биоразградими отпадъци	50	отпадъци образувани от почистването на паркове и градини
17	200202	почва и камъни	50	отпадъци образувани от почистването на паркове и градини
18	200203	други бионеразградими отпадъци	50	отпадъци образувани от почистването на паркове и градини
19	200301	смесени битови отпадъци	5 000	Отпадък получен от жизнената дейност на хората – хартия, стъкло, пластмаса, хранителни отпадъци
20	200302	Отпадъци от пазари	20	Отпадък получен от жизнената дейност на хората

21	200303	Отпадъци от почистване на улици	20	Отпадък получен от жизнената дейност на хората
22	200307	Обемни отпадъци	20	Отпадък получен от жизнената дейност на хората
23	200399	Битови отпадъци неопоменати другаде	50	Отпадък получен от жизнената дейност на хората

Селища на територията на Община Трявна с организирано сметосъбиране и сметоизвозване през цялата година са: гр. Трявна, гр. Плачковци и селата: Азмани, Бижевци, Околии, Генчовци, Скорци, Стайновци, Тодореци, Добревци, Кръстинеците, Радино, Брежници, Енчевци, Драгневци, Носеи, Сечен камък, Маруцековци, Йововци, Белица, Глутници, Армянковци, Райнушковци, Раевци, Мечевци, Маневци, Димиевци, Бангейци, Кашенци, Николаево, Дончевци, Веленци, Зеленика, Станчов хан, Бахреци, Малчовци, Мръзеци, Черновръх, Кисийци, Малки Станчевци, Бърдени, Керени, Томчевци, Христовци, Чакали, Даевци, Фъревци, Радевци, Кръстец, Престой, Рашеви, Милевци, Ошани, Койчевци, Явор.

Селища с организирано сметосъбиране и сметоизвозване само за периода от април до септември: Свирци, Дръндари, Дървари, Ябълковци, Неновци, Креслювци, Ралевци, Руевци, Горни Дамяновци, Горни Радковци, Ножери. Населените места в община Трявна са обхванати на 100 % от системата на организирано сметосъбиране и сметоизвозване.

2.3. Съдовете за събиране на битови отпадъци.

Към 2021 г. са следните:

Железни бобри – 136 бр.

Малки железни кошове: 46 бр.

Пластмасови бобри: жълти –206 бр., зелени –22 бр., черни –10 бр., кафяви –72 бр.

Малки кошове (200 л): жълти – 8 бр., зелени – 7 бр., черни – 10 бр. кафяви – 15 бр.

Малки кошове (120 л): жълти–250 бр., зелени–114 бр., черни–407 бр. кафяви–103 бр.

2.4. Отговорни за извършването на дейностите по управлението на отпадъците.

Местните органи, имащи отношение към управлението на отпадъците, са : Общински съвет – гр. Трявна, Кметът на Община Трявна, Кметът на кметство Плачковци и кметските заместници.

Във връзка с дейностите по управление на отпадъците Община Трявна има следната местна нормативна уредба, която е хармонизирана с националното законодателство:

- Наредба за опазване на околната среда на територията на Община Трявна.
- Наредба за управление на отпадъците и поддържане на чистотата на територията на Община Трявна.

В обобщен вид, функциите за управление на отпадъците могат да се групират в следните направления на компетентност:

- функции по политиката за отпадъците - разработване на общински програмни и нормативни документи;
- функции по предоставяне на услуги - дейности по събиране и третиране на отпадъците, разработване на годишни бюджети и определяне на годишните такси за предоставяне на услугата;
- функции по наблюдение и контрол – извършване на контрол и инспекции, в т.ч. превантивен, текущ и последващ контрол и координация с други органи;
- функции за привличане на обществеността -обществени консултации, информационно-образователни дейности;

Контрол и инспекции

ЗУО регламентира обхвата на контролните правомощия на общините. Кметът на общината, или оправомощено от него длъжностно лице контролира:

- дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на битови и строителни отпадъци;
- дейностите по депониране на производствени и опасни отпадъци на общински и/или регионални депа;
- площадките за дейностите с отпадъци от черни и цветни метали (ОЧЦМ);
- спазването на други изисквания, определени с наредбата по чл. 22 от ЗУО;
- изоставянето на битови отпадъци и нерегламентираното им изхвърляне.

Кметът на общината организира и контролира закриването, рекултивацията на терените и последващия мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци на територията на съответната община.

Кметът на общината по местонахождение на площадката за дейности с отпадъци от черни и цветни метали упражнява контрол за спазване на условията и реда за извършване на тези дейности съобразно своите компетенции. За констатираните нарушения при проверките кметът на общината уведомява в 14-дневен срок директора на съответната РИОСВ, като му изпраща всички документи.

ЗУО регламентира също видове контрол, минимална честота на контролните проверки и актовете, които се съставят от контролните органи. Контролът може да бъде обособен в следните основни групи:

- проверка на документите – проверка на представени документи от задължените лица за спазване на изискванията на закона и наредбите;
- проверка на място в обектите за спазване на изискванията на закона и наредбите.

ЗУО предвижда минимална честота на проверките от контролните органи, в т.ч. от общините, съобразно техните компетенции по закона, както следва:

- поне веднъж годишно извършват проверка на документите , които се изискват от закона и подзаконовите нормативни актове по прилагането му на лицата, при чиято дейност се образуват отпадъци, и/или извършващи дейности с отпадъци.
- поне веднъж годишно проверката на място. Проверката на място е независима от проверката на документи и се осъществява в мястото на извършване на дейността и в присъствието на проверявания или на лица, които работят за него. В отсъствието на такива лица проверката се извършва с участието на поне един свидетел.

От гледна точка на целта на контролната дейност, контролът се разграничава в три групи:

- Текущ контрол. Това е контрол, който по предварително определен график периодично и превантивно се извършва на задължените лица по отношение на това дали спазват изискванията на закона и наредбите.
- Последващ контрол. Това е контрол за установяване от контролните органи дали са изпълнени дадените от тях предписания качествено и в срок, в случаите, в които са констатирани нарушения на нормативната уредба.
- Проверки по сигнал . Това са проверки, осъществявани при сигнали за нарушения, подадени от граждани, юридически лица и институции. Информационно обезпечение на анализа.

Като съществен фактор за спазване на изискванията на ЗУО и за осъществяване на контрола по управление на отпадъците е сътрудничеството на общината с други контролни органи, с които се осъществява постоянна координация и взаимодействие - РИОСВ, РЗИ, РПУ на МВР и Пътна полиция.

2.5. Събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депото или други инсталации и съоръжения за оползотворяване и/или обезвреждането им.

График за извозване на битовите отпадъци от Община Трявна на Регионално депо за неопасни отпадъци – гр. Габрово

Дни	Часове на пристигане на колите на Регионалното депо в Габрово	Курсове	Коли	Маршрут
Понеделник	между 12:00-13:00 часа	I	ЕВ 4303 АС (МЕРЦЕДЕС)	Ул.“ Ангел Кънчев“, ул.“Бедек“, ул.“ Съединение“, ул.“Иванка Горова“, ул.“Теменуга“, ул.“Никола Кабакчиев“, ул.“

Дни	Часове на пристигане на колите на Регионалното депо в Габрово	Курсове	Коли	Маршрут
				Шипка“, ул.“Бачо Киро“, ул.“Асеневици“, кв.134, „ул.Възрожденска“, ул.“Любен Каравелвов“ул.“Янко Мустаков“, ул.“Тодор Кирков“ ул.“Уста Генчо“.
		II	ЕВ 3078 ВМ (МАН)	Централна градска част, ул.“Ангел Кънчев“, ул.“Симеон цонев“, ул.“Хан аспарух“, ул.“Борова“, ул.“П.Р.Славейков“, ул. „Осми март“, ул.“Сечен камък“, ул.“Шаховец“, ул.“Богомил Даскалов“, Пейчева ливада, ул.“Кубра“, ул.“Бръшлянска“, ул.“Пролет“, ул.“Китка“
	между 12:00 – 13:00 часа	III	ЕВ 5825 ВК (ДАФ)	Ул.“Стара планина“,с. Веленци, ул.“Иванка Горова“, ул.“Възрожденска“, х-л Сезони, ул.“Димитър Горов“, ул.“Люляк“, ул.“Асеневици“, ул.“Бреза“ ул.“Тинтява“,“Чернева поляна“
Вторник	между 12:00-13:00 часа	I	ЕВ 4303 АС (МЕРЦЕДЕС)	кв.“Светушка“, ул.“Захари Петров“, ул.“Васил Михалев“, ул.“Иван Вазов“, ул.“Васил Априлов“, ул.“Светушка“, ул.“Христо Смирненски“, ул.“Херман Гмайнер“, ул.“Христо Ботев“, ул.“Стара планина“, „Лясков дял“, ул.“Бръшлян“, енерго, Щайнер мебел, Панорама, ул.“Патриарх Евтимий“
		II	ЕВ 4964 ВМ (ФОРД)	Централна градска част, ул.Украйна“, кв.Стояновци, Кисийска мера, ул.“Черновръх, ул.“Агликина поляна“, ул.“Георги Измирлиев“, у“Георги Бенковски“
		III	ЕВ 5825 ВК	Томчевци, Станчевци, Бърдени,

Дни	Часове на пристигане на колите на Регионалното депо в Габрово	Курсове	Коли	Маршрут
			(ДАФ)	Фъревци, Даевци, Чакали, Черновръх, Фермата, Армянковци, Димиевци, Райнушковци, Дръндари, Глутници, Мечевци, Белица – хана, Явор, Ошани, Милевци, Престой, Бахреци, Станчов хан
Сряда	между 12:00-13:00 часа	I	ЕВ 4303 АС (МЕРЦЕДЕС)	Ул.“Бойчо Войвода“, ул.“Васил Михалев“, ул.“Иван Вазов“, „Цаньо Шишков“, ул.“Лясков дял“, ул.“Здравец“, ул.“Ангел кънчев“, ул.“Бенковска“, ул.“Индустириална“, ул.“Украйна“
		II	ЕВ 3078 ВМ (МАН)	Разделно събиране – Трявна – Плачковци
		III	ЕВ 5825 ВК (ДАФ)	Кашенци, Бангейци, Стоевци, Късовци, Плачковци / до моста/, Белия камък /под линията/
	между 17:00 – 18:00 часа	IV	ЕВ 0317 ВВ (ИВЕКО)	Централна градска част / център и старинна част/, кв. Хитревци, кв. Генчевци, с.Добревци, с.Станчовци, с.Тодорети, с.Войници, Военното поделение, с.Черновръх, с.Керени, Кисийци
Четвъртък	между 12:00-13:00 часа	I	ЕВ 4303 АС (МЕРЦЕДЕС)	Последния четвъртък на месеца – Ралица, Плачковци – ул.“Билка“, ул.“Здравец“, ул.Стара планина“, ул.“Балкан“, ул.“Бедек“
		II	ЕВ 4964 ВМ (ФОРД)	Ул.“Стамболийски“, ул.“Украйна“ – до ВиК, ул.Златьо Ошански“, ул.“Уста Димитър“, ул.“Минчо Д.Венков“, ул.“Христо Патрев“, ул.“Планинец“, „Димитър Софията, ул.“Лясков дял“.
		III	ЕВ 5825 ВК (ДАФ)	Енчовци, Димиев хан, Плачковци
		между 17:00 –	IV	ЕВ 0317 ВВ

Дни	Часове на пристигане на колите на Регионалното депо в Габрово	Курсове	Коли	Маршрут
	18:00 часа		(ИВЕКО)	част, Брежници, Драгневци, Минкино, Нейковци, Сечен камък, Носеи, Малки Плачковци, Йововци, Радино, Улеите
Петък	между 12:00-13:00 часа	I	ЕВ 4303 АС (МЕРЦЕДЕС)	кв.“Светушка“, ул.“Захари Петров“, ул.“Васил Михалев“, ул.“Иван вазов“, ул.“Васил Априлов“, ул.“Светушка“, ул.“Христо Смирненски“, ул.“Херман Гмайнер“, ул.“Христо Ботев“, ул.“Стара планина“, „Лясков дял“, ул.“Бръшлян“, енерго, Щайнер мебел, Панорама, ул.“Патриарх Евтимий“, ул.“Ангел Кънчев“
		II	ЕВ 4964 ВМ (ФОРД)	Ул.“Проф. П.Райков, площад „Капитан дядо Никола“, ул.“Цар Калоян“, ул.Калето“, ул.“Борова“, ул.“Хан Аспарух“, ул.“Бачо Киро“, ул.“Чучура“, ул.“Петър Генчев“, ул.“Белчо Белчев“, ул.“Кавалджийска“, ул.Стефан Караджа“, ул.“Белноврѣх“, ул.“Кап.Райчо“, ул.“Баба Тонка“, ул.“Хаджи димитър“
		III	ЕВ 5825 ВК (ДАФ)	Плачковци, / от бензиностанцията до ДП „Първи май“ / ул. „Горска“, Нейковци, с.Радевци
	между 17:00 – 18:00 часа	IV	ЕВ 0317 ВВ (ИВЕКО)	Плачковци-Централна градска част, Вила Рай, Плачковци /гrobiщен парк/, Горни Стоевци, кв.Късовци, кв.“Пунговци“, кв. „Ковачевци“, кв.“Пунговци“, кв.“Ковачевци“, кв.“Боевци“, Бъчвари, азмани
Събота	между 12:00-13:00 часа	I	ЕВ 0317 ВВ (ИВЕКО)	Централна градска част, Поликлиниката, ул.“Яворов“,

Дни	Часове на пристигане на колите на Регионалното депо в Габрово	Курсове	Коли	Маршрут
				кв.“Тепавици“, ул.“Асеновци“, Параклиса“ / към Веленци
Неделя	между 12:00-13:00 часа	I	ЕВ 0317 ВВ (ИВЕКО)	Централна градска част, Околии, Бижевци, Скорци, Дълбоки Томчевци, Ганев хан, Раданци

2.6. Почистване на улични платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Метенето е основен метод за почистване на тротоарни и улични площи в населени места през пролетно-летния и есенния период. Когато метеорологичните условия позволяват, то се извършва и през зимата. Механизираното почистване на уличните платна и площади се извършва от специализирана автомобилна техника. Уличното почистване включва и миене на улици и площади за обществено ползване, и почистване на регулите. Тази дейност има особено важно значение за подобряване на санитарно-хигиенните условия.

В периода са предприети мерки за осъществяване на плановете за изграждане на площадка за предварително съхраняване и оползотворяване на строителни отпадъци.

През август 2020 г. е сключен договор за безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г. на проект „По-чиста Трявна – разделно събиране в невидими контейнери“. Проектът предвижда поставяне на 6 броя инсталации с по 4 контейнера за разделно събиране на отпадъци от подземен тип с цел предотвратяване на замърсяването и осигуряването на разделно събиране на отпадъци на обществени места - в централната част на град Трявна и в района на двете детски градини в града, по една инсталация ще има в старинната част на Трявна и в централната част на град Плачковци. Проектът ще приключи през юли 2022 г.

Значителни инвестиции са извършени за изпълнение на мерки, свързани със закупуване на техника за сметосъбиране и сметоизвозване, както и на съдове за сметосъбиране, вкл. разделно събиране на отпадъци.

2.7. Данни за сметосъбиране и преработка на битови отпадъци.

Година	Дял на населението, обхванато от системи за организирано сметосъбиране (%)	Общо образувани битови отпадъци (тона)	Директно депонирани битови отпадъци (тона)	Предадени за предварително третиране битови отпадъци (тона)	Предадени за рециклиране битови отпадъци (тона)
2015	99,9	3053	1014	1694	345
2016	99,9	3683	877	2443	364
2017	99,9	3852	167	3412	274
2018	99,5	3696	19	3297	379

Източник: НСИ

Тенденциите в събирането и предварителна обработка на отпадъците са положителни. Последните данни от НСИ са за 2018 г. - едва 0,05% от събраните битови отпадъци са депонирани директно в Регионалното депо. Цялото останало количество е преминало предварителна обработка. Малко над 10% от събраните битови отпадъци са предадени за рециклиране.

Необходими са усилия за продължаване събирането и депонирането на строителните отпадъци, превенцията на нерегламентираните сметища, особено в малките населени.

2.8. Почистени замърсени райони на територията на Община Трявна.

През 2020г. са почистени следните незаконни сметища и речни корита: Почистване на замърсен район преди село Станчов хан (ловната чешма), с приблизителна площ 100 кв.м и събрано количество отпадъци около 185 кг; Почистване на замърсен район от моста в кв. Божковци към Божковската поляна, с приблизителна площ около 20 кв. м и събрано количество отпадъци около 80 кг; Почистване на речно корито на река Тревненска в регулационните граници на гр. Трявна от храстова растителност и довлечени битови отпадъци, с приблизителна площ 3000 кв.м и събрано количество отпадъци около 1120кг; Почистване на речно корито на реката в кв. Божковци от храстова растителност и довлечени битови отпадъци, с приблизителна площ около 15 кв.м и събрано количество отпадъци около 140 кг;

Почистени са участъците на речното корито на река Тревненска, река Белица, река Радевска, река Станчовханска и река Белица в урбанизираните територии на населените места на територията на Общината, чиято проводимост е намалена от израснали във водното течение дървета, дънери, храсти и паднали такива, наносни острови, строителни и битови отпадъци, ерозирани или застрашени от ерозия брегове и незаконни подприщващи съоръжения.

2.9. Разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на Община Трявна.

ЕКОБУЛПАК БЪЛГАРИЯ АД, е организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки, с която Община Трявна има сключен договор № 309-ТСУ-19/23.12.2019г. Във връзка с това са поставени нови съдове тип „иглу“ за разделно събиране на отпадъци от опаковки – Представител, упълномощен от ЕКОБУЛПАК БЪЛГАРИЯ АД е предал на Община Трявна следните контейнери: тип „бобър“, жълт 1100л – 98 бр.; кофа, жълта 120/240л – 142 бр. Към 31.12.2020г. на територията на Община Трявна са разположени 40 бр. жълти контейнера за разделно събиране на отпадъци от хартиени, пластмасови и метални опаковки от типа „жълто иглу“ с обем 1800л и 40 бр. контейнера за стъклени опаковки от типа „зелено иглу“ с обем 1400л.

През 2020г. „Екобулпак“ АД са предали за рециклиране от градовете Трявна и Плачковци следните количества разделно събрани отпадъци от опаковки:

Отчет за отпадъците от опаковки, събрани и сепарирани от Екобулпак АД от системата за разделно събиране в Община Трявна за 2020г.	
Постъпили отпадъци от опаковки	39,800 т
от тях рециклируеми:	
Хартия	14,050 т
Пластмаса	3,640 т
Метал	0,130 т
Стъкло	13,370 т
Общо рециклируеми отпадъци от опаковки	31,190 т

През 2021г. Община Трявна е сключила договор № 193-ТСУ-21/29.04.2021г. с „ЕКО ПАРТНЪРС БЪЛГАРИЯ“ АД за разделно събиране, транспортиране и сепарирание на отпадъци от опаковки и отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло, образувани от домакинствата, административните, социалните и обществените сгради.

2.10. Разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори /НУБА/ на територията на Община Трявна.

През 2021г. Община Трявна е сключила договор № 297-ТСУ-21/ 10.09.2021г. отново с „ЕКОБАТЕРИ“ АД за събиране, транспортиране, временно съхраняване, предварително третиране и предаване за оползотворяване и/или обезвреждане на негодните за употреба батерии и акумулатори (НУБА).

„ЕКОБАТЕРИ“ АД е организация по оползотворяване на отпадъци, чиято дейност включва: организиране и управление на дейностите по събиране, транспортиране,

временно съхранение, предварително третиране на негодни за употреба батерии и акумулатори /НУБА/, оползотворяване и/ или обезвреждане на НУБА, включително техните компоненти и материали, временно съхранение и транспортиране за рециклиране на образуваните след предварително третиране отпадъци.

Общото събрано количество отпадъци от НУБА (160604) от физически и юридически лица от „Екобатери“ АД за 2020г.:

Общо събрано количество отпадъци от НУБА (160604) от ФЛ и ЮЛ от „Екобатери“ АД за 2020г.	532,00 кг
--	------------------

На територията на Община Трявна са разположени кошчета за разделно събиране на опасни отпадъци (батерии), разположени в магазините и в някои институции:

- Сградата на Община Трявна
- ОУ „проф. П. Райков“
- СУ „П. Р. Славейков“
- ОДЗ „Калина“
- ЦДГ „Светлина“
- Център за социална рехабилитация и интеграция
- Дом за стари хора
- Общинска служба по земеделие
- Кметство Плачковци
- ОУ „Васил Левски“.

2.11. Разделно събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване /ИУЕЕО/.

Община Трявна има сключен договор № 164-ТСУ-20/21.07.2020г. с допълнително споразумение от 10.09.2021г. с „ЕЛТЕХРЕСУРС“ АД – организация по оползотворяване, чиято дейност се изразява в събирането и транспортирането на излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване /ИУЕЕО/.

През 2020г. гражданите на Община Трявна са предали на организацията по оползотворяване следното излязло от употреба електрическо и електронно оборудване /ИУЕЕО/:

Общо събрано количество отпадъци от ИУЕЕО от „Елтехресурс“ АД за 2020г.	
от ФЛ и ЮЛ	9744,00 кг
от Общински обекти	100,00 кг
ОБЩО	9844,00 кг

Системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки, на негодни за употреба батерии и акумулатори /НУБА/, на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване /ИУЕЕО/ не изискват финансиране или инвестиции от страна на Община Трявна и са напълно безплатни за населението.

2.12. Разделно събиране на битови отпадъци на територията на Община Трявна (хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло) и предварително третиране/сепариране на битови отпадъци.

До началото на 2020г. Община Трявна има сключен договор № 470-ИРСУО-14/14.08.2014г. с „Екобулсорт“ ЕАД за услугата „Предварително третиране на смесени битови отпадъци в регион Габрово“, с допълнително споразумение № 597 – ИЕ – 19/21.09.2019 г. Така Общините Трявна и Габрово изпълняват чл. 19, ал. 3, т. 6 от Закона за управление на отпадъците, а именно „разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло“.

През 2020г. Община Трявна, като част от Регионалното сдружение на общините Габрово и Трявна, е сключила договор № 325-ОПРДНО-20/20.03.2020г. с „МИТ И КО“ ЕООД за услугата „Предварително третиране/ сепариране на битови отпадъци в регион Габрово“.

2020 г.	На вход "Мит и Ко" ЕООД (20 03 01) СЕПАРИРАНЕ /тон/	2021 г.	На вход "Мит и Ко" ЕООД (20 03 01) СЕПАРИРАНЕ /тон/
Април	0,00	Януари	208,98
Май	0,00	Февруари	207,64
Юни	0,00	Март	239,36
Юли	274,42	Април	267,90
Август	325,52	Май	295,60
Септември	325,76	Юни	293,30
Октомври	294,30	Юли	307,66
Ноември	256,20	Август	323,52
Декември	249,92	Септември	321,36
ОБЩО	1726,12	Октомври	
		Ноември	
		Декември	
		ОБЩО	2465,32

➤ Количество депониран отпадък от територията на Община Трявна

Месец	За депониране от "Екобулсорт" ЕАД (191212) Мит и Ко ЕООД	За депониране от Община Трявна (200301)	За депониране от Екобулпак (191212)	За депониране от площадка за компостиране (190501)	Депонирани Общо /т
	1	2	3	4	5 = 1+2+3+4
яну.20	99,56	125,60	2,92	-	228,08
фев.20	55,24	135,14	11,38		201,76
мар.20		237,90			237,90
апр.20		261,90			261,90
май.20		264,92			264,92
юни.20		282,26			282,26
юли.20	195,40	42,32	0,56		238,28
авг.20	222,68	-	-	151,42	222,68
сеп.20	227,24	27,40 стр.отп		160,90	254,64
окт.20	209,42	46,64 стр.отп.		165,28	256,06
ное.20	172,96	64,14	1,40	154,72	238,50
дек.20	185,22				185,22
ОБЩО	1367,72	1414,18	16,26	632,32	2686,98

Месец	За депониране от Мит и Ко ЕООД (191212)	За депониране от Община Трявна (200301)	За депониране от Община Трявна (170904)	За депониране от Екобулпак (191212)	За компостиране (190501)+(200201 Об.Тр.)
	1	2		3	4
яну.21	139,86	3,80			156,60
фев.21	146,60				157,58
мар.21	174,52	2,74	23,44		164,06
апр.21	186,92		50,88	1,46	156,80
май.21	205,26		70,32		149,66
юни.21	212,22	1,38	51,38		150,52
юли.21	218,20	14,02	36,16		156,68
авг.21	232,24	21,88	27,02		155,14
сеп.21	224,76	2,18	52,94		154,56
окт.21					
ное.21					
дек.21					
ОБЩО	1740,58	46,00	312,14	1,46	1401,60

2.13. Рационално оползотворяване на дървесните отпадъци на територията на Община Трявна.

Община Трявна има сключен меморандум за сътрудничество от 11.12.2020г. с „Кроношпан България“ ЕООД, за оползотворяване на дървесните отпадъци, образувани на територията на Община Трявна.

2.14. Рационално оползотворяване на текстилни отпадъци образувани на територията на Община Трявна.

През 2020г. Община Трявна има сключено споразумение за сътрудничество с „Хедуей Интернешънъл“ ЕООД, в областта на оползотворяване на текстилните отпадъци, образувани на територията на Община Трявна. Данни към 2021г.:

Код, наименование на отпадъка, съгласно Наредба № 2 от 23.07.2014г. за класификация на отпадъците	Количество (кг)
20 01 10 – Облекла	8000
20 1 11 – Текстилни материали	

2.15. Закупени съдове за събиране на битови отпадъци. През 2021г. Община Трявна е сключила следните договори с:

- Договор № 119-ФСаО-21/16.03.2021г. с ИДЕА Сервиз ЕООД за закупуване на 30 бр. метални кошове с дървен обков и пепелник;
- Договор № 195-ФСаО-21/05.05.2021г. с ГОРАН 60 ЕООД за закупуване на 3 бр. метални контейнери, шест кубикови, тип „лодка“;
- Договор № 198-ФСаО-21/14.05.2021г. с ВЕК-М ЕООД за закупуване на 31 бр. пластмасови контейнери с плосък капак (жълти), 30 бр. пластмасови кофи (кафяви), 35 бр. пластмасови кофи (жълти) и 25 бр. пластмасови кофи (черни).

➤ През 2020г. Община Трявна е сключила договор за изпълнение на проект „По-чиста Трявна - разделно събиране в невидими контейнери“, финансиран по Оперативна програма „Околна среда“ за разделно събиране на отпадъци в подземни контейнери“.

2.16. Морфологичен състав отпадъците

В контекста на политиката на Европейската комисия за отпадъци и развитие на кръгова икономика, линейният икономически модел от типа „вземи, произведи и изхвърли“ вече не съответства на нуждите на съвременното общество и на ограничения характер на природните ресурси. Съгласно възприетата йерархия на отпадъците се дава приоритет на предотвратяването на отпадъците, следвано от подготовката за повторно използване, рециклирането, възстановяването и накрая изхвърлянето, като най-нежелана опция.

В този смисъл, държавната политика по управление на отпадъците се фокусира върху интегрирането на нови, устойчиви от екологична и икономическа гледна точка модели, където от битовите отпадъци да се отделя всичко, което може да се оползотвори и рециклира, за да се превърне в енергия, в суровина за индустрията, в тор за растенията, а в новоизградените регионални депа да се депонират минимални количества отпадък.

Чрез предприемане на законодателни и незаконодателни инициативи, политиките на Министерството са съобразени с политиките на европейско ниво и основните аспекти на националния интерес за постигане на 65% рециклиране на битови отпадъци до 2030 г., 75% рециклиране на отпадъци от опаковки до 2030 г. и 10% максимум депониране до 2030 г.

По този начин, следвайки тенденциите и политиката за управлението на отпадъците в ЕС и Република България, ще се депонират само така наречените „крайни отпадъци“, т.е. само тези отпадъци, които не биха се използвали повторно или не могат да бъдат рециклирани. Това от своя страна ще допринесе за изпълнение на националната политика за управление на дейностите на отпадъците, чиято основна цел е все по-голям процент от генерираните отпадъци да се рециклират и/или използват повторно и да се намали обемът на отпадъците, които подлежат на депониране.

Съгласно чл.13, ал.1 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците и третиране на биоразградимите отпадъци целите по чл. 31, ал. 1 ЗУО се разпределят между регионите по чл. 49, ал. 9 ЗУО на базата на морфологичния състав на отпадъците, генерирани на територията на общините във всеки от регионите, и решението по чл. 26, ал. 1, т. 6 ЗУО, ако такова е прието, като конкретните цели за общините се определят с мотивирана заповед на изпълнителния директор на ИАОС и се оповестяват на интернет страницата на агенцията. Целите се актуализират на всеки 5 години със заповед на изпълнителния директор на ИАОС. Със Заповед №39/13.02.2020г. Изпълнителният директор на ИАОС определя без дялово разпределение на целите по чл.31, ал.1, т. 1 и чл. 31, ал.1, т.2 от ЗУО между регионите по чл.49, ал.9 от ЗУО и между всички общини на територията на Република България. Със същата заповед е посочен Метод 4 от приложение №1 на Решението на Комисията за изчисляване на целите по чл.31, ал.1, т.1 от ЗУО. Съгласно Заповед №139/15.06.2020г. на ИАОС, Община Трявна е постигнала степен на рециклиране 29,02 % за календарната 2020г. Поставените цели за разделно събиране и рециклиране на биоотпадъци трябва да бъдат постигнати чрез разделно събиране при източника на образуване и оползотворяване чрез компостиране, анаеробно разграждане или като източник на възобновяема енергия в инсталации за изгаряне на биомаса на територията на региона за управление на отпадъците. Целите се изпълняват чрез съвместните усилия на всички общини, които принадлежат към региона за управление на отпадъците. Отпадъци, попадащи в обхвата на определението за биоотпадъци са:

Наименование	Код на отпадъка	Пояснение
биоразградими отпадъци от кухни и заведения за обществено хранене	20 01 08	Включват всички разделно събрани при източника на образуване кухненски отпадъци от домакинствата и заведенията за обществено хранене (ресторанти, столова, кетъринг услуги), а също и разделно събрани при източника на образуване, градински отпадъци, ако се събират с една и съща система за разделно събиране („биоконтейнер“)
отпадъци от пазари	20 03 02	Само разделно събрани, при източника на образуване биоотпадъци (зеленчуци, плодове)
биоразградими отпадъци	20 02 01	Разделно събраните зелени отпадъци от градини и паркове (трева, листа, дървесни отпадъци и храсти, цветя, и т.н.) от поддръжката на обществените паркове и зелените площи, гробищните паркове, както и от домакинствата и подобни обекти.
дървесни материали	20 01 38	Несъдържащи опасни вещества, не се включват мебели и едрогабаритни битови отпадъци.

Като потенциален източник на по-големи количества биоотпадъци са идентифицирани зелените площи (паркове и градини) и гробищните паркове на територията на общината. В категорията „паркове и градини” в община Трявна попадат спортни терени, зелени площи, представляващи зелената система в населените места и гробищни паркове, които Общината има ангажимент да поддържа съгласно чл. 34, ал. 1 ЗУО През 2020 г. на територията на гр. Трявна се въведе система за разделно събиране на биоразградимите в т. ч. биоотпадъци, които се извозват до Регионалното депо за неопасни отпадъци гр. Габрово.

2.17. Строителни отпадъци

Предвижданията на законодателството по отношение на строителните отпадъците цели третиране на строителните отпадъци за тяхното повторно използване. За отпадъците от строителството и разрушаване също са поставени национални цели за рециклиране и оползотворяване, както и за влагането на тези отпадъци в строителството на рециклирани такива. За изпълнението им е необходимо да бъде изградена нужната инфраструктура за това.

През 2017, 2018 и 2019 г. няма данни за количество извозени строителни отпадъци от общината, които са депонирани на депото за строителни отпадъци в Регионално депо гр. Габрово. Няма точна информация за общо генерираните строителни отпадъци и

отпадъци от разрушаване на сгради, в т.ч. и от ремонтни дейности на домакинствата, които се изхвърлят до и в контейнерите за смесени битови отпадъци. Преобладаващата част от строителните отпадъци имат висок потенциал за рециклиране и оползотворяване, има достъпни технологии за рециклиране, но няма достатъчен капацитет за рециклиране на строителни отпадъци.

Все още не е изградена национална информационна система за образуваните, рециклираните, оползотворените и депонираните строителни отпадъци, поради което данните за отпадъците от строителство и разрушаване от наличните източници са непълни.

Необходимо е да се предприемат действия по отношение на строителните отпадъци, които ще доведат до създаването на условия за изпълнение на изискванията на националното и европейско законодателство, като ще подпомогне общината при установяването на интегрирана система от съоръжения и инсталации, осигуряващи екологосъобразното управление на инертните отпадъци.

3. Регионално депо за неопасни отпадъци - гр. Габрово, Закриване на депото за отпадъци на Община Трявна.

3.1. Регионално депо за ТБО – гр. Габрово

Регионалното депо за битови отпадъци на общините Габрово и Трявна е изградено на площадката на съществуващото депо на община Габрово в м. Равнището и м. Хаджийското имот № 000255 в землището на с. Гръблевци, община Габрово. Имотите са частна общинска собственост на Община Габрово, акт № 683/11.06.2007 г. с площ 140.246 дка. Начин на трайно ползване на земята: сметище.

Оператор на регионалното депо е Община Габрово, чрез Общинско предприятие „Регионално депо на неопасни отпадъци“ – Габрово. За същото има издадено комплексно разрешително № 157-Н1/2011г. (Решение на изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по околна среда № 157-Н1-Ю-А0/2011г.).

Технология на изграждане и експлоатация на клетките

Реконструкцията и модернизацията на съществуващото депо за отпадъци на община Габрово с цел превръщането му в регионално за нуждите на общините Габрово и Трявна е приключила през месец май 2015 г. Площта за депониране е обособена в една клетка и е разделена на два експлоатационни участъка: първи - намиращ се в южната част непосредствено над насипната опорна дига, и втори, разположен непосредствено на север до първия, където е и основният обем от отпадъци. Първият участък е с площ 33 928 m², а втория – 19 617 m² и е предвиден за бъдеща експлоатация. Експлоатацията на депото започва от първи експлоатационен участък на първа клетка, разположен в ниската ѝ част. До дъното на клетката се достига посредством рампа с дължина 35 м, изградена от строителни отпадъци и земни маси. Рампата завършва с площадка за разтоварване и

обръщане, разположена на около 2 м над горния ръб на площния дренаж за филтрационни води. Настилката на площадката и рампата е трошенокаменна. Депонирането се извършва на тънки пластове по 60 см, с цел оптималното им уплътняване с компактор. Степента на уплътняване, която се постига, е 0.9 - 0.93 тона/м³, тоест депонираният обем отпадъци е приблизително 12 000 м³ годишно. Изграждат се седмични участъци за депониране с площ 305 м² и височина на натрупване на отпадъците 1.80 в уплътнено състояние или на площадки с размери приблизително 15 x 20 м. Необходимото количество земни маси за запръстяване възлиза на 61 м³ земни маси седмично.

Подобекти на площадката на депото

Обезвреждането на отпадъците чрез депониране е основната производствена дейност, която се извършва на територията на регионалното депо за твърдите битови отпадъци на общините Габрово и Трявна. Чрез предварителното третиране (сепариране) на рециклируемата фракция и оползотворяване на биоразградимата фракция на постъпващите отпадъци значително се намалява общото им количество предназначено за крайно обезвреждане. За осигуряване нормалната експлоатация на депото е изградена и площадка за открито компостиране.

Основни зони на Регионалното депо:

- Зона за приемане на отпадъците с контролно-пропускателен пункт и автомобилна везна, съвместена с обслужващата зона - разположени в най-западната част на площадката, със средна кота 550 м. Площта на стопанския двор е 4900 м². Към обслужващата зона се причисляват и гаражите с работилница за обслужване на механизацията, работеща на площадката на депото, и склад за гориво-смазочни материали.
- Спомагателна зона, в която се извършва предварителна подготовка на отпадъците преди окончателното им обезвреждане чрез санитарно депониране. Зоната включва площадка за сепариране с прилежащите и складови площи, площадка за компостиране.
- Основната производствена зона представлява участъка за депониране. Една клетка с два експлоатационни участъка.
- За нормалната експлоатация на депото са изградени транспортни връзки, отводнителни канавки, зелен пояс, надземни и подземни комуникации: площадкова канализация, площадково водоснабдяване, площадкови ел. мрежи и осветление.
- Съоръжения за третиране на емитираните от депото вредни вещества – модулна пречиствателна станция с обратна осмоза, високотемпературна инсталация за изгаряне на депонийния газ.

- Съгласно изискванията за мониторинг на технологичните процеси и въздействието на обекта върху компонентите на околната среда са предвидени 10 точки за пробовземане и наблюдение на релевантните параметри.

Движение на отпадъците на Регионалното депо

При постъпване на площадката битовите отпадъци с код 20 03 01 от Наредба № 3/01.04.2014 г. за класификация на отпадъците се измерват като количество чрез автомобилна електронна везна. За установяване на точното количество на материалите, при пускане на площадката транспортните средства отново ще преминат през везната като ще се отчита и теглото на негодните за оползотворяване отпадъци. Получените данни се обработват от специализиран програмен продукт, който дава информация за постъпилите и експедираните от площадката материали, което позволява да се правят извадки за съответният период от кантара на изпълнителя за входящите и изходящите материални потоци в процеса на сепариране на постъпващия битов отпадък и последващото реализиране на отсепарираните материали за оползотворяване и съответно остатъка на неоползотворим отпадък, предназначен за обезвреждане на депо.

Специализирани транспортни средства разтоварват смесения битов отпадък в Приемна зона. Предназначението ѝ е да осигури буфер при залпова доставка на отпадъци.

От приемният участък смесеният битов отпадък посредством челен товарач се подава към началото на инсталацията за сепариране. Материалите се изсипват в приемен бункер на охранващия транспортър, който е с обем подsigуряващ непрекъснатост на материалния поток, охранващ инсталацията, през време за което челният товарач подготвя следващия цикъл за подаване на материала. След охранващия транспортър материалът преминава към наклонен транспортър. От него материалът се подава към сито, в резултат на което се отделя подситова фракция, събирана в бункер, под ситото. Подситовата фракция е отсепариран материален поток, пригоден за оползотворяване чрез други методи.

Останалата надситова фракция посредством наклонен транспортър попада на транспортъра за сепариране, който преминава през кабината за сепариране. Кабината за сепариране представлява затворено помещение. В нея се извършва основната дейност по сепариране на отпадъка – от двете страни на преминаващия транспортър са обособени работни места (по 10 поста от всяка страна) за ръчно отделяне и разделяне по видове на рециклируемите и оползотворими материали:

Постове 1 и 2 – LDPE безцветно (клетка 1)

Постове 3 и 4 – хартия (клетка 2)

Постове 5 и 6 – картон (велпапе) (клетка 3)

Постове 7 и 8 – материал за алтернативно оползотворяване (клетка 4)

Постове 9 и 10 – LDPE (PE) цветно (клетка 5)

С отделянето на тези материали се откриват рециклируеми материали с по-малки размери.

На следващите постове от сепарацията се отделят:

Постове 11 и 12 – безцветен PET (клетка 6)

Пост 13 кафяв PET и пост 14 – HDPE и PP в клетка 7 разделена на две

Пост 15 – син PET и пост 16 – зелен PET в клетка 8 разделена на две

Пост 17 – стъкло и Al в контейнер

Пост 18 – PS и PVC в контейнер

Пост 19 – стъкло и Al в контейнер

Пост 20 – твърда пластмаса в контейнер

Цветните метали от материалния поток се отделят от различни постове, като допълнителен материал в контейнери, разположени до сепараторите. От лентовия транспортър неоползотворимият битов отпадък се събира в специализирано транспортно средство, след което се транспортира до депото за обезвреждане.

Сепарираните в кабината материали от постове от 1 до 16 се събират в клетки, разположени под кабината. От постове 17 до 20 материалите се събират в мобилни контейнери.

В зависимост от вида на отсепарираните материали, събрани в пространството под кабината за сепариране, ръчно или механизирано се подават към събирателен транспортър от който преминават към транспортър, захранващ преса и пресата за балиране. Балите, които излизат от пресата посредством челен товарач (мотокар) се складираат в склада за бали, от където ще се извозват към преработващите предприятия.

Последните четири работни места на кабината за сепариране са предназначени за отделяне на отпадъци от стъкло, метали и пластмаса. Отделните материали ще се събират в четири мобилни контейнера, поставени в бункерното пространство под сепариращата кабина.

Като последен етап на технологичния процес е заскладяване на готовата продукция – рециклируеми и оползотворими материали преди експедиране.

Капацитет на инсталацията за предварително третиране на отпадъци

Капацитетът на Площадката за предварително третиране на отпадъци е 25 000 т/год., при проектен капацитет на площадковите машини и съоръжения за предварително третиране – 15 т/час. Предвидените работните дни на сепариращата инсталация на площадката за предварително третиране - през годината са 240, съобразено с количеството на планираните профилактични, основни и евентуални аварийни ремонти, при работен график от 5 дни в седмицата, 8 часа дневно и ефективно работно време 7 часа за денонощие.

Растителни отпадъци

Една част от растителните отпадъци ще се оползотворяват чрез домашно компостиране, а останалата част ще се извозва на компостиращата инсталация на регионалното депо в гр. Габрово.

Площадка за открито компостиране

Изградена е площадка за открито компостиране чрез купове за механично обръщане с капацитет суров материал на вход 10 000 т./год. и получен готов компост 5000 – 6000 т/год. на изход. Площадката е разположена в северната част на депото и има обща площ от 4 643 м2. Тя е бетонна и в нея са разположени машини за механична обработка на постъпващия материал (раздробяване, смесване, пресяване), машина за аериране на компостните купове по време на активната фаза, хале за зреене и покрити клетки за съхранение на готовия компост.

3.2. Депо за твърди битови отпадъци на Община Трявна.

Поради това, че депото за ТБО на Община Трявна не отговаря на изискванията на Наредба № 6 за условията и реда за изграждане и експлоатация на депа за отпадъци то предстои да бъде закрито и рекултивирано.

През 2009 г., в рамките на проект „Техническа помощ за подготовка на инвестиционни проекти по приоритетна ос 2 на оперативна програма „Околна среда 2007-2013г.“ е изработен работен проект за „Рекултивация на депото за отпадъци на Община Трявна“. В периода 2014-2016 г. са извършени отчуждителни процедури и процедури по съгласуване на проекта, като през юни 2016 г. е издадена Заповед за допълване на издаденото разрешение за строеж. През 2019г. е праработен инвестиционен проект „Закриване и рекултивация на депо за ТБО на Община Трявна“.

Одобрено е внесено проектно предложение с наименование: „Рекултивация на съществуващо депо за отпадъци на Община Трявна“ за финансиране по Оперативна програма околна среда, BG16M1OP002-2.010 - Рекултивация на депа за закриване, предмет на процедура по нарушение на правото на ЕС по дело С-145/14. След подписан на 13.05.2020 г. договор, Община Трявна стартира изпълнението на проект: „Рекултивация на съществуващо депо за отпадъци на община Трявна“. Предвидените дейности ще се изпълнят на два етапа:

- I-ви етап: Същинска рекултивация – при която се предвижда да се извършат: Подготовка на площадката и на детайл в петата на отпадъците по дерето; съоръжение за регулиране на оттока; изграждане на горна опорна дига; изграждане на долна опорна дига и от страната на пътя; изграждане на газова система; предепониране на отпадъците и вертикална планировка; техническа рекултивация – изравнителен пласт, запечатващ пласт, земни почви, хумус; съоръжения.

- II-ри етап: Биологичната рекултивация, която се предвижда да се извърши на площ от 16729 кв.м. представляващи ПИИ 81058.374.315, в земл. на с. Черновръх на територията на община Трявна.

За депото е разработен и се изпълнява план за контрол и мониторинг. Мониторингът включва минимални изисквания, необходими за наблюдение и контрол при депониране на отпадъка в съответствие с нормативните изисквания за осигуряване опазването на компонентите на околната среда. Системата за собствен мониторинг включва наблюдения и изследвания в процеса на експлоатация на депото и след закриването му върху следните компоненти на околната среда:

- Метеорологични данни: Метеорологичните данни се изискват от най-близката регионална станция на БАН с център Плевен.
- Повърхностни води: Основната водна артерия, преминаваща през територията на гр. Трявна е река Тревненска, категоризирана като водоприемник II категория. На отстояние 1,5 км. – посока североизток от депото се намира повърхностен воден обект – река Даевска. Наклона на депото съвпада с наклона на естествения поток на повърхностните води. Мониторингът на повърхностните води се извършва чрез измерване на показателите на най-близко разположения до депото повърхностен воден обект – р. Даевска. Мониторингът на река Даевска се извършва в точка след депото. Мониторингът на инфилтратата се извършва непосредствено под депото.
- Подземните води: Мониторингът на подземните води се следи в три пункта, един преди депото и два след депото по посока на естествения поток на подземните води.

4. Регионално сдружение на общините Габрово и Трявна.

Във връзка с чл. 24 от Закона за управление на отпадъците е създадено Регионално сдружение между Община Габрово и Община Трявна. Общинските съвети на двете общини са взели решение за участие в сдружението.

Регионалното сдружение възникна от датата на неговото първо общо събрание, състояло се на 19.10.2010 г., протоколът от което е изпратен на министъра на околната среда и водите за регистрация в специален регистър и на съответния областния управител. Регионалното сдружение е със седалище Община Габрово. Общото събрание на регионалното сдружение се състои от кметовете на участващите в него общини: Кмета на Община Габрово и Кмета на Община Трявна. За председател на сдружението е избран Кметът на Община Габрово. Органи за управление на регионалното сдружение са общото събрание и председателят на сдружението.

Регионалното сдружение няма за цел да формира и не разпределя печалба, не придобива собственост. Неговата дейност се подпомага и осигурява от съответната общинска администрация.

5. Администриране на дейностите по управление на отпадъците.

В изпълнение на контролните функции общинска администрация:

- извършава проверки и налага санкции на нарушителите;
- издават се разрешителни за депониране на строителни отпадъци, неопасни производствени отпадъци и земни маси във връзка с местната наредба;
- контролирането на дейностите по управление на отпадъците в малките населени места се извършва от Кметовете на кметските наместничества, за което има издадена заповед на Кмета на Община Трявна.

6. Финансиране на дейностите по управление на отпадъците.

Общо разходите за дейността по управление на отпадъците за последните 3 години:

През 2018г. – 650 000 лв.

През 2019г. – 672 000 лв.

През 2020г. – 787 000 лв.

Източници на финансиране:

Обезпеченията по чл.60 и отчисленията по чл.64 от ЗУО са икономически инструменти, насочени към намаляване на количествата на директно депонираните отпадъци и акумулиране на финансови ресурси за закриване и рекултивация на депата за отпадъци след изчерпването на техния капацитет.

Съгласно Закона за управление на отпадъците, размерът на отчисленията за битови отпадъци по чл.64 от ЗУО намалява, когато целите в съответния регион за управление на отпадъците са изпълнени от общините, в съответствие с решението на общото събрание на регионалното сдружение за разпределение на задълженията между общините за изпълнение на целите, както следва:

- с 50 на сто за целите за повторна употреба и рециклиране;
- с 50 на сто за целите за ограничаване на количествата депонирани битови биоразградими отпадъци.

Намаленията в размера на отчисленията се прилагат независимо едно от друго, т.е. при изпълнение на двете цели общините не дължат отчисления за обезвреждане на отпадъци на регионално или общинско депо (чл.64). При неизпълнение на изискванията за осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци таксите за депониране се увеличават с 15%. Освобождаването от отчисленията за депониране представлява много съществен стимул за достигане на целите от общините.

Въвеждането на икономически инструменти, които да стимулират общините и другите задължени за постигане на рециклиране и оползотворяване юридически лица, е препоръка на ЕК и предварително условие за проектите, финансирани от европейските фондове за всички страни членки на ЕС. Приходите от отчисления на общините могат да

се използват от общините за финансиране на инвестиционни проекти в областта на отпадъците, включително за съфинансиране от страна на общините на проектите, финансирани от ОПОС, както и за финансиране на експлоатационни разходи, свързани със системите за разделно събиране на битовите отпадъци, за транспортиране на разделно събраните отпадъци, тяхното последващо сепариране, рециклиране или друг вид оползотворяване, както и за информационни кампании за населението и бизнеса относно управление на отпадъците, както и за изготвяне на програми за управление на отпадъците.

Размерът на отчисленията по чл.64 на 1 тон отпадък нараства с всяка изминала година. Анализът на данните за постъпленията от отчисленията показва доказаната ефективност на този инструмент.

Такса – битови отпадъци е икономически инструмент, който трябва да материализира прилагането на принципа „замърсителят плаща“ по отношение на домакинствата и фирмите, генериращи битови отпадъци. Понастоящем, обаче, тя се определя като промил върху данъчната/отчетната стойност на имотите и не е обвързана с количеството на генерираните от лицата отпадъци. През 2017 г. със ЗИД на ЗМДТ влязат в сила нови изисквания по отношение определянето на размера на такса-битови отпадъци с цел превръщането на таксата в истински икономически инструмент. Поради липсата на информационна осигуреност и капацитет от страна на общините да въведат новите промени, стартовата дата на новите изисквания беше отлагана няколко пъти, като към настоящия момент се предвижда тези изисквания да влязат в сила на 1.01.2024 г.

• ПЛАН-СМЕТКА ЗА НЕОБХОДИМИТЕ СРЕДСТВА ЗА ПОДДЪРЖАНЕ НА ЧИСТОТАТА В ОБЩИНА ТРЯВНА ЗА 2021 ГОДИНА

Изпълнител	Смето събиране и смето извозване	Чистота на териториите за обществено ползване	Обезвреждане на битовите отпадъци в депа и други съоразения и отчисления	Разходи за сметка на приходите от ТБО	Разходи от възстановени отчисления	Общо разходи
Община Трявна	417952	80597	x	498549		498 549
Външна услуга	X	X	650 322	650 322	65000	715 322
Общо	417952	80597	650 322	1 148 871	65 000	1 213 871

№	Вид разход	Параграф	Смето събиране и смето извозване на ТБО	Поддръжка териториите за обществено ползване	Обезвреждане на битовите отпадъци в депа	Всичко разходи
1.	Работна заплата и осигуровки	01-05	295 895	53 077	-	348 972
2.	Издръжка	10-00	121 980	27 520	650 322	575 462

2.1.	Материали и ремонт на машини	10-15	20 500	4 500		25 000
2.2.	Горива и смаз. материали	10-16	77 900	17 100		95 000
2.3.	Външни услуги	10-20	11 480	2 520		14 000
2.4.	Работно облекло	10-13	4 000	1 200		5 200
2.5.	Данъци МПС и винетни такси	19-81	2 500	1 000		3 500
2.6.	Застраховка	10-62	5 600	1 200		6 800
2.7.	Такса за депониране/26,01 лв./ 250 т x 26,01 лв. x 12 м-ца	61-02			78 030	78 030
2.8.	Отчисления по чл. 64 от ЗУО/ /250 т x 82,00 лв. x 12 м-ца	61-02			246 000	246 000
2.9.	Отчисления по чл. 60 от ЗУО/2,84 лв. / 250 т x 2,84 лв. x 12 м-ца/	61-02			8 520	8 520
2.10.	Такса за сепариране/81,48лв. / 325 т. на месец x 81,48 лв. / x 12 месеца	10-20			317 772	317 772
	ВСИЧКО		417 952	80 597	650 322	1 148 871
3.	Разходи от възстановени отчисления по чл.20 от наредба № 7				65 000	
3.1	Закупуване на съдове за разделно събиране на отпадъци и паркови кошчета	10-15			30 000	
3.2	Разходи за осигуряване на информация на обществеността за дейности по управление на отпадъците	10-15 10-20			5 000	
3.3	Закупуване на камион контейнеровоз	50-04			30 000	

Съгласно Решение № 251/29.12.2020 г.на Общински съвет Трявна, основата за определяне на такса битови отпадъци през 2021 г., е следната:

• ЗА ЮРИДИЧЕСКИ И ФИЗИЧЕСКИ ЛИЦА, УПРАЖНЯВАЩИ СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ

№	Вид на обекта	Мярка	Стойност на единица мярка в лв.			
			Сметосъбиране и сметоизвозване /лв./ 36%	Чистота на териториите за обществено ползване / лв./ 7%	Обезвреждане на битови отпадъци и поддръжка на депо /лв./ 57%	Общо /лв./ 100%
	ЗОХ в т.ч.	Брой места				
1.	Питейни -на закрито - на открито	Брой места	3.09 1.54	0.60 0.30	4.89 2.44	8.58 4.28
2.	Кафе-сладкарници -на закрито - на открито	Брой места	3.09 1.54	0.60 0.30	4.89 2.44	8.58 4.28
3.	Бюфети,каравани, павилиони	кв.м заета площ	5.40	1.05	8.55	15.00
4.	Ресторант -на закрито -на открито	Брой места	4.91 2.46	0.95 0.49	7.78 3.87	13.64 6.82
5.	Барове, дискотеки - на закрито - на открито	Брой места	4.91 2.46	0.95 0.49	7.78 3.87	13.64 6.82
6.	За бързо хранене - на закрито - на открито	Брой места	4.63 2.32	0.90 0.45	7.32 3.67	12.85 6.44
7.	Места за подслон и средства за настаняване в т.ч. Хотел	Брой легла	17.55	3.41	27.80	48.76
8.	Къща за гости	Брой легла	8.42	1.64	13.34	23.40
9.	Самостоятелни стаи	Брой легла	8.42	1.64	13.34	23.40
10.	Семеен хотел, почивна база	Брой легла	17.55	3.41	27.80	48.76
11.	Високопланински туристически хижи (“Българка”, “Планинец”, “Ивайло”, “Армеец”, “Извора”)	Брой легла	3.51	0.68	5.55	9.74
12.	Търг.обекти в т.ч. Търговия с хранителни стоки -хр.магазини с продажба на зеленчуци - зеленчукови магазини	кв.м нетна търговска площ	3.86 4.63 5.40	0.75 0.90 1.05	6.11 7.32 8.55	10.72 12.85 15.00
13.	Складове за търговия, фуражни магазин	кв.м	0.77	0.15	1.23	2.15
14.	Промислени магазини	кв.м нетна търговска	3.86	0.75	6.11	10.72

		площ				
15.	Аптеки, оптика	кв.м нетна търговска площ	4.63	0.90	7.32	12.85
16.	Вестници, списания, книги	кв.м	3.12	0.61	4.94	8.67
17.	Фирми с производствена дейност и услуги на територията на общината, без посочените от т. 1 до т. 15.	Брой персонал /средно списъчен /	12.64	2.46	20.00	35.10
18.	Дърводобив и фирми със строителна дейност, в т. ч. кариери, полезни изкопаеми и др.	Брой персонал /средно списъчен/	24.58	4.78	38.92	68.28
19.	Производство на хляб и хлебни изделия	Брой персонал /средно списъчен/	14.04	2.76	22.20	39.00
20.	Държавни дейности /Община, Районен съд, Прокуратура, Държавни агенции, Пътно управление, ОСЗГ и др./.	Брой персонал /средно списъчен/	24.58	4.78	38.92	68.28
21.	РПУ и РСПАБ	Кв. м застроена площ	1.76	0.34	2.78	4.88
22.	Образование	Брой персонал /средно списъчен/	11.93	2.32	18.89	33.14
23.	Хуманно здравеопазване, ветеринарно здравеопазване, доболнична помощ, стоматологични услуги	Брой персонал /средно списъчен/ Кабинет- кв.м	11.93 3.86	2.32 0.75	18.89 6.11	33.14 10.72
24.	Пазар за промишлени стоки	кв.м	0.42	0.08	0.66	1.16
25.	Открити градски къпални	кв.м	0.18	0.03	0.28	0.49
26.	Развлекателни игри	кв.м	3.86	0.75	6.11	10.72
27.	Хазартни игри/ тото, еврофутбол, лотарии и др./	кв.м	7.72	1.50	12.25	21.47
28.	Хим.чистене, пране	Брой персонал /средно списъчен/	12.64	2.46	20.00	35.10
29.	Услуги с атрактивен характер /лодки, джетове и други атракционни средства/	Брой място за подвижно съоръжение и кв.м за трайно поставено	7.73 3.86	1.50 0.75	12.24 6.11	21.47 10.72
30.	Ключарски, ремонт на брави, поправка на чанти, книговезки, ремонт на шевни машини	кв.м	2.32	0.45	3.67	6.44
31.	Компютърни зали	кв.м	3.86	0.75	6.11	10.72
32.	Посреднически услуги/ кантори за недвижими имоти, туристически бюра, туристически агенции, туроператори, др./		77.24	15.02	122.29	214.55
33.	Паркинги	Паркомясто	0.77	0.15	1.23	2.15
34.	Търговия, изработка и услуги с изделия от благородни метали	Раб.място	77.24	15.02	122.29	214.55

35.	Обущарски	Раб.място	11.93	2.32	18.89	33.14
36.	Козметични, маникюр, педикюр, масажи, фризьорски услуги	Раб.място	77.24	15.02	122.29	214.55
37.	Услуги по Закона за занятите / с личен труд/	Раб.място	15.45	3.00	24.47	42.92
38.	Часовникарски	Раб.място	11.93	2.32	18.89	33.14
39.	Транспорт – таксиметрови автомобили	Раб. място	24.58	4.78	38.92	68.28
40.	Ж.п. гара – без кантони и необслужвани спирки Автогара	Кв. м застроена площ Кв. м застроена площ	2.34	0.45	3.65	6.44
41.	Други услуги/ нотариус, адвокатска кантора, счетоводна къща и др. упоменава се вида на услугата/ застрахователи	Брой работещи	77.25	15.02	122.28	214.55
42.	Банки и банкови офиси, финансови къщи, заложни къщи, застрахователни компании, др.кредитни институции	Брой персонал /средно списъчен/	154.48	30.04	244.58	429.10
43.	Енергопреносна мрежа и електроразпределение, далекосъобщения	Брой персонал /средно списъчен/	154.48	30.04	244.58	429.10
44.	Пощи	Брой персонал /средно списъчен	77.25	15.02	122.28	214.55
45.	Бензиностанции, газстанции, автомивки и вулканизация	Брой персонал /средно списъчен	77.25	15.02	122.28	214.55
46.	Обекти в процес на реконструкция и строителство	Кв. м разгъната застроена площ	0.18	0.03	0.28	0.49
47.	Фирми в ликвидация и процедура по несъстоятелност	Брой персонал	38.62	7.51	61.15	107.28
48.	Търговски обекти в малки населени места, субсидирани от държ. бюджет /начислената такса смет над 100 лв. за всеки обект се субсидира от общ. бюджет/	Кв. м нетна търговска площ	1.54	0.30	2.44	4.28
49.	Фирми за обредна и ритуална дейност	Брой персонал средносписъчен	11.93	2.32	18.89	33.14
50.	Пунктове за изкупуване на черни и цветни метали, билки, плодове	Кв. м нетна търговска площ	1.54	0.30	2.44	4.28
51.	Животновъдни ферми	Кв.м използваема площ	2.02	0.39	3.21	5.62
52.	Галерии	Кв.м.използваема площ	3.12	0.61	4.94	8.67
53.	Спортни зали	Кв.м използваема площ	2.02	0.39	3.21	5.62

- ЗА ЖИЛИЩНИ И ВИЛНИ ИМОТИ НА ГРАЖДАНИ И ЖИЛИЩНИ ИМОТИ НА ФИРМИ

НАСЕЛЕНО МЯСТО	ДАНОЦЕНКА	Сметосъбиране и сметоизвозване	Чистота на терит. за обществено ползване	Обезвреждане на битови отпадъци и поддръжка на депо	общ
	в лв.	36%	7%	57%	
Гр. Трявна и в т.ч. кв. Стояновци, кв. Хитревци, кв. Раданци, кв. Димиев хан,	64112105	2.19	0.42	3.46	6.07
Гр. Плачковци и в т.ч. кв. Ковачевци, без горна махала и Тринчевци от № 10 до № 20, кв. Късовци, кв. Стоевци, кв. Боевци, Горни Плачковци, кв. Пунговци, кв. Нейковци, кв. Минкино.	6093458	3.04	0.59	4.81	8.44
Азмани, Генчовци, Бижевци, Околии, Скорци, Стайновци /без махала Малинка/, Тодорци, Войниците, Добревци, Кръстинеците, Радино, Брежници, Енчевци, Драгневци, Носеи, Сечен камък, Маруцеквци, Йововци, Ножери, Белица, Глутници, Армянковци, Райнушковци, Раевци, Маневци, Димиевци, Бангейци, Кашенци, Николаево, Дончевци, Веленци, Зеленика, Станчов хан, Бахреци, Малчовци, Мръзеци, Черновръх, Кисийци, Малки Станчевци, Бърдени, Керени, Томчевци, Христовци, Чакали, Даевци, Фъревци; Престой, Рашеви, Милевци, Ошани, Койчевци, Явор Радевци, Кръстец.	7214754	3.19	0.61	4.98	8.78
Свирци, Дръндари, Дървари, Ябълковци, Неновци, Креслювци, Ралевци, Руевци, Горни Дамяновци, Горни Радковци,		3.19	0.61	4.98	8.78
Селища извън горепосочените	1097194		0.13	1.79	1.92

Изпълнение на проекти - ОПОС е водещият източник за финансиране на публична инфраструктура в управлението на битовите отпадъци. Възможности дават и ПУДООС, Швейцарската програма за сътрудничество, Норвежкия финансов механизъм,

Доверителния екофонд. Останалите средства за третиране на битовите отпадъци се осигуряват от целеви средства по линия на републиканския бюджет, собствени средства на общините и безвъзмездно финансиране в т.ч. от ДБ).

Ползите за общините от сътрудничеството с организациите по оползотворяването са свързани с намаляване количествата битови отпадъци, които общините иначе трябва да събират и третират, и с намаляване финансовите средства за това третиране.

7. Проблеми, свързани с дейностите по управление на отпадъците.

Неконтролирано изхвърляне на строителни и битови отпадъци от гражданите и фирмите води до формиране на незаконни сметища. Изхвърляне на растителни отпадъци до съдовете за сметосъбиране, вместо да се извършва компостирането на място. Все още липсва достатъчен ефективен механизъм при прилагане на законодателството. Проблемите се решават приоритетно в зависимост от поставените цели, които за Община Трявна са следните:

- Да се изгради регионално депо за ТБО, отговарящо на нормативните изисквания;
  - Чрез съобщения по местната телевизия и раздаване на брошури се цели промяна в начина на мислене на местното население;
  - Повишаване на контрола по отношение на спазването на общинските наредби.
- Информираност на обществеността по отношение управлението на отпадъци

Информирането на обществеността и бизнеса по въпросите на управлението на отпадъците са необходимост и в полза за постигане на целите, свързани с намаляване на количеството генерирани отпадъци и оползотворяването им и има ключово значение за успеха и добрите резултати на системите за управление на отпадъците съобразно йерархията за тяхното управление. Кампаниите за повишаване на общественото съзнание и консултации с участниците в процеса на управление на отпадъците, ще допринесат за разбиране на потенциалните възможности и ползи за околната среда, произтичащи от оползотворяването и рециклирането на отпадъците.

- Разяснителни и образователни дейности и привличане на обществеността

Общината прилага различни мерки ежегодно за разяснителни кампании сред населението. Стратегическият подход към тези кампании е важна крачка на общината, чрез която се цели достигането на максимално повече информация до гражданите и бизнеса. Разяснителната политика ще доведе до спазване на определените изисквания на общината относно управлението на отпадъците, чрез което ще се улесни достигането на поставените цели за развитие в тази област. Повишаването на общественото съзнание има за дългосрочна цел да постигне промяна в поведението на населението чрез осъзнаване на

екологичните рискове, свързани с изчерпване на ресурсите, генерирането и обезвреждането на отпадъците.

Интернет страницата на общината е основния обмен на информация при провеждане на различни кампании. Освен интернет страницата на общината, информация за управление на отпадъците се разпространява и чрез публикуване на съобщения на информационното табло в центъра на административно обслужване. Допълнителен обмен на информация се осъществява и чрез привличане на местните медии, които да подпомогнат за информационното образование на населението.

Образованието и комуникацията с участниците в дейностите по управление на отпадъците е изключително важна за:

- предоставяне на информация относно политиката по управление на отпадъците;
- получаване на информация, обратна връзка и подкрепа от участниците в управление на отпадъците;
- подпомагане на формулирането, обсъждането, приемането и прилагането на дейности, засягащи финансирането и възстановяването на разходите.

Провеждат се информационни кампании със служителите на общинска администрация с цел обмен на информация с населението и лицата в частния сектор. При провеждане на кампаниите се разпространяват информационни материали (листовки и плакати) сред населението, свързани с различни групи отпадъци и тяхното третиране.

Провеждането на информационни и разяснителни дейности трябва да се насочат основно към:

1. Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците се състои от следните елементи:

- Стриктно избягване на отпадъците - включва пълното избягване на генерирането на отпадъци, чрез реално премахване на вредните вещества или чрез намаляване на материалния и енергийния интензитет в производството, потреблението и разпространението;
- Намаляване на генерирането на отпадъци при източника - включва минимизиране употребата на токсични или вредни вещества и/или минимизиране консумацията на материали или енергия;
- Насърчаване на повторната употреба - включва многократната употреба на продукта в оригиналната му форма, по оригиналното му предназначение или като алтернатива, с или без допълнителна обработка;
- Рециклиране при източника - включва дейности, които позволяват използването на даден материал след обработка на територията на производителя на отпадъка. Примери са:

използване след биологично третиране (домашно компостиране) и използване след пречистване.

2. Предотвратяване образуването на битови отпадъци от домакинствата.

Повечето от домакинствата дори не са запознати с методите и начините за предотвратяването на отпадъците. Въпреки, че предотвратяването на отпадъци е първичното ниво в йерархията на управлението на отпадъците, за домакинствата избягването на битовите отпадъци е доста трудно. В отпадъците от домакинствата преобладават отпадъците от ежедневието и в общината се характеризират както следва:

□ Отпадъци от кухни и „зелени” отпадъци от градини: За предотвратяване образуването на отпадъците от кухни и градини е препоръчително общината да предприеме мерки, като поощрява домашното компостиране сред населението.

□ Хартия (различна от опаковки): Това са отпадъците от вестници, списания и рекламни брошури. Предотвратяването на количеството на вестниците и списанията би означавало преминаване към електронни медии, като радио, телевизия и в частност интернет. Предвид факта, че тези отпадъци са важно информационно средство, може да се заключи, че количеството им няма да намалее.

□ Опаковки: Тези отпадъци са съставени в голямата си част от пластмаса (40 до 50%) и картон (30%), освен това от композитни материали, метални кутии, стъкло. Възможността за предотвратяване на тези материали от домакинствата е крайно ограничена. Имайки предвид, че повечето продукти са опаковани неколнократно, то потребителят не е този, който е в най-силна позиция да ограничи опаковките. В такава се намират производителите на продуктите и опаковачата промишленост. Те определят вида на опаковките и опаковането на продуктите, като по този начин предопределят вида на получените в резултат отпадъци. В заключение може да се каже, че предотвратяването на опаковъчните материали от потребителите е относително ограничено. Производителите на продукти имат много повече влияние върху този вид отпадъци при проектиране на опаковката.

□ Други отпадъци: Към тази група могат да се причислят отпадъци като батерии, електрическо и електронно оборудване, строителни, едрогабаритни отпадъци, текстил и др. Предвид непрекъснато разрастващото се строителство, желанието на населението да използва модерно оборудване и факта, че иновацията изисква модернизация на електронното оборудване на всеки 2 до 5 години, тенденциите са за увеличаване генерирането на гореописаните отпадъци.

Както става ясно, предотвратяването на отпадъците в домакинствата е трудно за повечето компоненти на битовите отпадъци. При силна мотивация на населението, потенциалът от 60% за предотвратяване може да се достигне и в общината. Това обаче ще

изисква силно повишаване на информираността на населението. Но дори тогава ще сътрудничат само малък брой от домакинствата, които могат да си позволят такава промяна и като цяло по-скъпо поведение при пазаруване.

Важен стимул е и потребителската такса. С въвеждане на новите изисквания на ЗМДТ за определяне на такса битови отпадъци и възможността за освобождаване на 100% от заплащане на отчисленията за депониране, при намаляване количеството на депонирани биоразградими отпадъци, предотвратяването, повторната употреба и рециклирането стават все по-важни за домакинствата. В съответствие с опита и съгласно описаното по-горе, ефектите от схемите с такси могат да бъдат измервани най-вече в подобрени нива на рециклиране.

За да бъде компостирането успешно прилагано, особено земеделското и домашното, трябва да се провеждат непрекъснато разяснителни кампании, които да подчертават ползите за околната среда, (намалени разходи за транспорт и емисии, нужда от по-малки мощности за третиране, замяна на торфа и изкуствените торове в градинарството и т.н.), както и не на последно място финансовите ползи от домашното компостиране.

2. Предотвратяване и рециклиране на отпадъците в търговския сектор: съществуват две основни сфери за предотвратяване на отпадъците в търговския сектор:

- компаниите да прилагат мерки за намаляване на техните отпадъци;
- компаниите прилагат мерки за намаляване на отпадъците, което ще се появи, когато в края на жизнения цикъл на произведените от тях продукти те ще се загубят, като такива. Тези мерки попадат в принципа “Разширена отговорност на производителя”, който е част от настоящата програма и е детайлно разгледан в анализа за организационните схеми.

Най-голяма част от отпадъците от търговската дейност са отпадъците от производството, строителни отпадъци и отпадъци от офисите. Отпадъците от опаковки, които основно се генерират при разопаковането на отделните продукти като фолио, торби, стърготини, хартия, кенове и смачкан картон се използват от организациите за отговорност на производителя, които дори заплащат за осигурените материали, ако са подходящо сортирани. Това е от значение за стимулиране на частния сектор за подобряване или промяна на системите им за управление на отпадъците, чрез които търговците да погледнат на техните отпадъци като на материали, които биха могли да се избегнат или рециклират за по-малка стойност, отколкото да се депонират. По тази причина е необходимо да се осигури голямо търсене на рециклируеми материали така, че фирмите да имат възможност да рециклират рециклируемите си отпадъци. В тази връзка изключително важна роля имат Организациите за оползотворяване, които са отговорни за развитието на пазара на нарастващото количество от опаковки.

За постигане на обмен на информация за подобряване на ефективността на управлението на отпадъците, от първостепенна важност е съществуването на диалог с частния сектор, работещ в сферата на управление на отпадъци. От първостепенно значение е:

- редовното предоставяне на информация на населението и индустрията и привличането им в процесите на вземане на решения по въпросите на управление на отпадъците;
- организирането на курсове за обучение по управление на отпадъците, насочени към частния сектор;
- въвеждането на системи за управление на околната среда.

За увеличаване нивото на предотвратяване на генерирането и рециклирането на отпадъци от изключително важно значение са информационните кампании, насочени към цялостното население или отделни лица, които също така оказват влияние и на фирмите по отношение на сепарирането при източника. Активното участие на населението в предотвратяването и рециклирането на отпадъците в общината трябва да се превърне в приоритет в управлението на отпадъци.

Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци Действията по минаването към модела на кръгова икономика и ресурсна ефективност са основно на равнище ЕС, но са необходими дългосрочни дейности на всички равнища – от държавите членки, регионите и градовете до бизнеса и гражданите. Водещ принцип на кръговата икономика е стойността на продуктите, материалите и ресурсите да се запазва възможно най-дълго в икономическия цикъл, което да доведе до устойчивост в производството и консумацията, а оттам до съхранена околна среда, конкурентоспособност на европейския пазар, нови работни места, устойчив растеж.

Увеличаването на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци води до минимизиране на количествата на рециклируемите отпадъци в общия поток на отпадъците, постъпващи на депо.

Формулирането на количествени цели за рециклиране и оползотворяване, засягащи определени приоритетни потоци отпадъци е практическа мярка за налагане на рециклирането/оползотворяването.

Приоритетни за постигане на националните цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците са схемите за разделно събиране и рециклиране за следните групи отпадъци:

- отпадъци от опаковки и други битови отпадъци, подходящи за рециклиране (отпадъци от хартии и картони, пластмаси, метали и др.);
- отпадъци от офиси, административни сгради и учреждения;
- биоразградими отпадъци от домакинствата и заведенията за обществено хранене;
- едрогабаритни отпадъци;

- отпадъци от строителство и разрушаване на сгради;
- негодни за употреба автомобилни гуми;
- масово разпространени опасни отпадъци, като отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, негодни за употреба батерии и акумулатори, луминесцентни лампи и др.

3. Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране на отпадъци.

За да бъде системата достатъчно ефективна, то населението трябва да бъде запознато не само с нейното съществуване, но с важността от опазване на околната среда и до резултатите, които тя ще доведе при правилно функциониране. Успехът на системите за разделно събиране на отпадъци зависи в огромна степен от участието и заинтересоваността на населението.

Необходимо е провеждане на постоянна информационно-образователно кампания за популяризиране на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки, която да цели запознаване на населението с целите и функциите на системата, разделното събиране на отпадъците от домакинствата и офиса, ползите за околната среда от разделното събиране на отпадъците и др.

4. Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци Наличието на нерегламентирани сметища и стари замърсявания с отпадъци, налага предприемане на мерки за тяхното почистване, саниране и рекултивация. Най-често нерегламентирани сметища се образуват от безразборното изхвърляне на отпадъци в покрайнините на малките населени места, извън маршрута на системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване в общината. С цел предотвратяване риска от стари замърсявания и образуване на нови такива, Община Трявна предприема периодични действия по почистването им чрез включване в кампании за борба срещу неразумното образуване и разпространение на отпадъци.

За поддържане чистотата в малките населени места, кметовете и кметските наместници опитват да привлекат и местното население, като ги насърчават да поддържат добро хигиенно състояние на и около имотите си. Всяка година на територията общината се прави пролетно почистване, озеленяване и освежаване на обществените места. Включени са и замърсени терени извън населените места, което дава възможност за почистване на големи територии, както общински, така и частни.

Община Трявна е предоставила телефон 0677 6 24 96, на който гражданите могат да съобщават в случай на нерегламентирано изхвърляне на отпадъци. На природозащитните дати общината организира почиствания, залесяване и др. с участието на обществеността. Много често Община Трявна провежда различни мероприятия с учениците с цел да се възпитава децата от ранна детска възраст в опазване на околната

среда. Изготвят се и се разпространяват брошури, които да указват (описват) какви са начините за събиране на отпадъците и които да призовават населението да не замърсява. Всички наредби на общината, свързани с управлението на отпадъците, са качени на интернет страницата с цел бърз и лесен достъп до тях.

VII. SWOT АНАЛИЗ

SWOT анализът изхожда от идеята за разделянето на обекта на стратегическия анализ от средата, в която той функционира. Обектът на стратегически анализ се разглежда откъм неговите “силни страни” и “слаби страни”. Средата, в която функционира обектът на стратегически анализ, се диференцира на “възможности” и “заплахи”.

Силни страни. Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

Слаби страни. Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

Възможности. Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

Заплахи. Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.

Направеният SWOT анализ на управлението на отпадъците в община Трявна показва посочените по-долу резултати.

ДОСТИЖЕНИЯ И СИЛНИ СТРАНИ

- Разработени са планове, стратегии и нормативни документи, които се фокусират върху бъдещи действия с цел решаване на съществуващите проблеми.
- Изграден е значителен административен капацитет.
- Изградени са предпоставки, които позволяват участието на обществеността при вземане на решения, свързани с управление на отпадъците – процедури по ОВОС, публични обсъждания, предоставяне на информация чрез различни медии и интернет.
- Обществеността участва в процеса на вземане на решения по изготвяне на планове и програми и по инвестиционни предложения на територията.
- Община Трявна използва разнообразни форми за повишаване на обществената осведоменост и за насърчаване на участието в дейности с отпадъци – целеви кампании,

SWOT анализ

	Положителни	Отрицателни
Вътрешни фактори - ОРГАНИЗАЦИЯ	Strengths S Силни страни	Weaknesses W Слаби страни
Външни фактори - СРЕДА	Opportunities O Възможности	Threats T Заплахи

работа с медии, разпространение на информационни материали и др. Най – съществен източник на информация е интернет страницата на общината

- Общината е организираща ефективно прилагане на схемата за разширена отговорност на производителя за масово разпространени отпадъци, чрез партньорство с организациите за оползотворяване на МРО.
- Изградена е общинска система за събиране и транспортиране на битовите отпадъци във всички населени места в общината.
- Изградено е регионално депо на територията на Община Габрово, което обслужва общините Габрово и Трявна с изградена площадка за компостиране и сепарираща инсталация
- Регионалното депо в гр. Габрово, обслужващо общините Габрово и Трявна, разполага с клетка за обезвреждане на остатъчните битови отпадъци, които не могат да бъдат рециклирани и оползотворявани.
- Община Трявна е осигурила съдове и техника за извозване на смесени битови отпадъци, която обслужва 100 % от населението на общината, както и необходимите съдове за събиране на разделно събраните хранителни и кухненски отпадъци, както и зелените отпадъци от обществените паркове и градини.
- Общината разполага с натрупани средства от отчисления по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО
- Общината е заложила основите на информиране на населението и промотиране на устойчиви практики за управление на отпадъците.
- Общината започна разделно събиране на биоразградими отпадъци и транспортиране до регионалното депо компостиране на зелени отпадъци.
- В процес на изпълнение е проект “ Закриване и рекултивация на депото за твърди битови отпадъци на Община Трявна
- Липсват сериозни източници на замърсяване с производствени и опасни отпадъци.
- Община Трявна е осигурила разделно събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл. 13, ал. 1 от ЗУО и и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане, в изпълнение на изискванията на чл.19, ал.3, т.9 от ЗУО.

ПРОБЛЕМИ И СЛАБИ СТРАНИ

- Липса на икономически мерки и стимули, които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци и подобряване на системата за разделно събиране на отпадъци
- Няма осигурена инфраструктура за третиране на строителните отпадъците от ремонтни дейности на домакинствата и от строителни дейности, по които общината е възложител.
- Част от техниката за извършване на сметосъбиране и сметоизвозване е амортизирана.
- Нивото на депониране на битовите отпадъци е високо, съответно са високи разходи за депониране на отпадъците

- Липса на достатъчна инфраструктура за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците.
- Липса на единна електронна информационна система за отпадъците.
- Общината не изпълнява целите за рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, съобразно новите цели на ЕС.
- Недостатъчна ангажираност на жителите за разделно събиране на отпадъци и спазване на изискванията за изхвърляне на отпадъци. Периодично образуване на нерегламентирани замърсявания.
- Ниска социална поносимост към увеличаване на таксите за отпадъци.
- Няма изградена мониторингова система, която да отчита удовлетвореността на обществеността от резултатите, свързани с дейностите и услугите по управление на отпадъците.
- Нормативни ограничения за броя на администрацията, което е основна причина за недостатъчен административен капацитет по управление на отпадъците
- Принципът „Замърсителят плаща“ се прилага частично по отношение на услугите, свързани с битовите отпадъци, поради невъзможността от измерване на точното количество изхвърлени битови отпадъци, особено от домакинствата.

ВЪЗМОЖНОСТИ

- Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективното управление на отпадъците, в т.ч. биоотпадъците.
- Доизграждане на регулативни инструменти (планови и нормативни документи, които се фокусират върху анализи и бъдещи действия с цел решаване на съществуващите проблеми) в сектора Управление на отпадъците;
- Координиране на дейности по управление на отпадъците съвместно със съседни общини в рамките на РСУО .
- Работеща схема за разширена отговорност на производителя за отпадъци от опаковки в партньорство с общината.
- Провеждане на кампании в рамките на национални и местни инициативи за населението за промотиране ползите от предотвратяване и разделно събиране на отпадъците.
- Промяна на обществените нагласи в полза на ефективното управление на отпадъците.
- Внедряване на нови ефективни технологии, позволяващи рециклиране и оползотворяване на отпадъците.
- Разширяване на обхвата на Община на територията на областта на системата за събиране на опасни отпадъци от домакинствата.
- Осигуряване на прозрачност при определяне на такса битови отпадъци за граждани и бизнес.

- Въвеждане на принципа „заплащане според количеството на образуваните отпадъци“.
- Включване на частния сектор и реализиране на ПЧП /публично частно партньорство/ за реализиране на дейности по управление на отпадъците от строителство.

ЗАПЛАХИ

- Преминването към нови схеми за определяне на такса битови отпадъци, произтичащи от национално законодателство, което може да доведе до значително повишаване на такса битови отпадъци за населението.
- Недостатъчен собствен ресурс за финансирането на проектирането и изграждането на системи, които да допринасят за намаляване количеството на депонираните смесено събрани отпадъци.
- Увеличение на разхода за управление на отпадъците
- Слаба покупателна способност на домакинствата и трудност на нискодоходните групи да отделят допълнителни средства за услуги и дейности, свързани с управление на отпадъците.
- Необходимите публични инвестиции за управление на отпадъците съобразно нормативните изисквания и достигане на набелязаните нови цели са значителни.
- Значително увеличение на разходите за управление на битови отпадъци и необходимостта за повишаване на такса битови отпадъци за населението.

VIII. ЦЕЛИ НА ПЛАНА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ПОДПРОГРАМИ ЗА НЕГОВОТО ПОСТИГАНЕ.

Отправна точка за определяне на стратегическите цели на Програмата за управление на отпадъците на община Трявна за периода 2021-2028 г. са направените изводи от прилаганата политика за управление на отпадъците на територията на Община Трявна и SWOT анализа, както и целите на националната политика за управление на отпадъците и ефективно използване на ресурсите, респективно предвижданията на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г. В съответствие с това са идентифицирани генерална цел и четири стратегически цели на общинската програма.

Генералната дългосрочна цел е: Ефективно използване на отпадъците като ресурси и намаляване на генерирането и на депонирането им.

Стратегическите цели, чието постигане през периода на Програмата ще допринесе за изпълнението на генералната стратегическа цел, са:

Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване.

Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирането им.

Стратегическа цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда.

Стратегическа цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.

Тези цели са в синхрон с целите на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028г. В рамките на ПУО са разработени осем подпрограми, които чрез мерките, включени в тях, водят до изпълнението както на оперативните цели на всяка от подпрограмите, така и на четирите стратегически цели.

VIII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ И МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕТО НА ЗАЛОЖЕНИТЕ ЦЕЛИ.

В обхвата на Програмата за управление на отпадъците на Община Трявна 2021-2028г. са разработени осем подпрограми, с включени мерки, които водят до изпълнението както на оперативните цели на всяка от подпрограмите, така и на четирите стратегически цели.

Цел	Програма
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	<ul style="list-style-type: none"> • Програма за предотвратяване образуването на отпадъци
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирането им.	<ul style="list-style-type: none"> • Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло • Програма за достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци в т.ч. за биоотпадъците • Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради • Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО • Програма за подобряване на йерархията на управление на другите потоци отпадъци и намаляване на риска за околната от депата за битови отпадъци
Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда	<ul style="list-style-type: none"> • Програма за подобряване капацитета на Община Трявна за управление на отпадъците и подобряване качеството на информацията, подпомагаща вземането на информирани управленски решения
Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците	<ul style="list-style-type: none"> • Програма за подобряване информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управление на отпадъците

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1:

**НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНОТО
ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ЧРЕЗ
ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО
ИМ И НАСЪРЧАВАНЕ НА
ПОВТОРНОТО ИЗПОЛЗВАНЕ**

ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ
ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

*Мото: Най-полезният отпадък е този,
който въобще не е възникнал!*

1. Въведение

Предотвратяването на образуването на отпадъци означава да не възникват отпадъци, да не се произвеждат продукти, които после трябва да бъдат рециклирани или обезвреждани, да се планира закупуването и потреблението на продукти така, че да се изхвърлят възможно най-малко отпадъци вследствие на потреблението. Различните възможности за третиране на отпадъците винаги са свързани с трудности и известни натоварвания за околната среда. Отпадъкът не изчезва просто така, а чрез депонирането и изгарянето, дори чрез оползотворяването и рециклирането, само се променя като вещество. Например при изгарянето, дори и чрез най-съвременните технологии, възникват емисии и/или остатъчни вещества, които трябва да се изхвърлят. В най-добрия случай отпадъците се оползотворяват, но дори и в този случай възникват натоварвания поради употребата на енергия и вода за производствения процес. Поради това най-адекватното противодействие на проблемите с отпадъците са действията преди образуването на отпадъци, а именно предотвратяването на образуването на отпадъци.

Едновременно с това, ПО е и съществен принос към отдавна необходимия преход към ефективно използване на ресурсите. Увеличаването на времето на ползването на продуктите, или пък многократната употреба на продукти, които обичайно се изхвърлят след единствена употреба, имат като резултат намалено използване на ресурсите от природата, а не само предотвратяване на вредното въздействие върху околната среда от изхвърлени повече отпадъци в резултат на по-кратката употреба на тези продукти. Следователно изпълнението на мерките за ПО допринася за постигане на европейските и националните цели за ефективно използване на ресурсите.

Този преход обаче трябва да бъде направен така, че да не води до намаляване на благосъстоянието и на икономическия растеж. Тоест, не става въпрос за това да има конкуренция между екологичните и икономическите политики, а да се използва икономиката за постигане на екологичните изисквания.

В този контекст мерките за предотвратяване или минимизиране образуването на отпадъците и свързаните с тях рискове за околната среда са от съществено значение за ограничаване изчерпването на първичните ресурси и климатичните промени.

Участници в дейностите по предотвратяване на образуването на отпадъци

В настоящия раздел са представени основните участници в разработването и реализацията на политиките по предотвратяване на отпадъците и тяхната роля в процеса, тъй като е много важно възможните мерки и бъдещи действия да се адресират към най-подходящите участници.

Държава

Държавата създава ефективни законова рамкова и регулации на национално ниво за подпомагане на участниците в дейностите по предотвратяване образуването на отпадъци. За целта държавата може да предвиди в съответните актове стимули за производства или потребление с по-малко отпадъци, например финансова подкрепа на фирмите по ОП „Иновации и конкурентноспособност” 2014-2020 г. Държавата може също така чрез нормативен акт да забрани използването на дадени продукти, ако това не противоречи на европейските норми, както и определянето на задължения, ограничения в разпространението, регламентиране на транспортирането, складирането, третирането на отпадъците и др. Примери на европейско и национално ниво има достатъчно, например ограниченията за съдържание на опасни вещества в електрическо електронно оборудване. Освен това, по силата на чл. 49 и чл. 50 от ЗУО държавата има задължение да прилага мерки за планиране, като изготвя програма за предотвратяване на образуването на отпадъци.

Общини

Общините са отговорни за събирането на отпадъците на тяхната територия, като извършват тази дейност самостоятелно или чрез регионални сдружения. По силата на чл. 52 от ЗУО те са длъжни да изготвят програма за управление на отпадъците, чиято структура, цели и предвиждания отговарят на НПУО, включително и програма за предотвратяване на отпадъците като част от общинската програма за управление на отпадъците. В общинските програми и наредби за управление на отпадъците могат да се включат и съвсем конкретни мерки за ПО, като например реализация на проекти за домашно компостиране, информационни кампании и др.

Икономически и научни субекти, неправителствени организации

За предотвратяване на образуването на отпадъци икономическите субекти, подпомагани от научните среди, могат да разработят продукти и производствени процеси, които са екологосъобразни и бедни на отпадъци, и да оптимизират съществуващи процеси и продукти. Предлагащите на пазара продукти трябва да бъдат с по-дълъг живот, да са лесни за поправка и да са произведени и търгувани без излишни опаковки. Тоест, икономическите субекти, подпомагани от научни организации, могат да предприемат мерки, с които се отказват от производството на неекологосъобразни продукти, например чрез внедряване на еко-дизайн на продуктите. За сега този отказ е по-скоро доброволен и продиктуван, например, от подкрепа на европейски проекти и програми или по пазарни съображения. Неправителствени организации, които подкрепят идеите за общество, стремящо се към нулеви отпадъци, могат да създадат платформи и доброволни мрежи за всички субекти, които имат желание да допринесат за реализация на тези политики.

Домакинства

Всеки потребител може да ограничи купуването на стоки, които водят до образуване на повече отпадъци, и по този начин да принуди производителите да спрат или поне да намалят производството на такива стоки, например стоки с няколко или обемни опаковки. На сегашния етап това означава потребителят да има такова съзнание, че да е готов да понесе ограничения в своите „удобства“, респективно да вложи повече усилия и време. Поради това реално и действащо предотвратяване на отпадъци сред потребителите може да се очаква, когато на пазара се предлагат достатъчно стоки и услуги, които са ефективни от екологична гледна точка и в резултат на мащабни, целенасочени и постоянни кампании от страна на местните власти.

Количествено и качествено предотвратяване

Докато намаляването на количествата образувани отпадъци се нарича количествено предотвратяване на отпадъци, то намаляването на съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите се нарича качествено предотвратяване на отпадъците. Двата аспекта са тясно свързани и не трябва да се разглеждат като независими, а по-скоро като взаимно допълващи се. Неправилно е да се смята, че ако отпадъкът или неговото третиране само по себе си няма вредно въздействие, то този отпадък не трябва да се предотвратява. По време на самото третиране се изразходва енергия, вода, заема се пространство. Само в случай, че даден продукт не бъде произведен, то той не би се превърнал в отпадък, т.е. в случая на 100% количествено предотвратяване няма да има нужда и от качествено предотвратяване. Тъй като обаче това е нереалистично, е ясно, че за всеки продукт трябва да се прилагат и двата аспекта. Когато няма количествено предотвратяване, това не означава, че не трябва да има качествено и обратно.

Предотвратяване още във фазата на дизайна, тоест преди производството

Предотвратяването е хоризонтална мярка, която обхваща всички фази на потока от материали – добив, производство, разпространение и потребление. Предотвратяването на отпадъка не е само в една от тези фази. Колкото по-рано се реализират мерките по предотвратяване, толкова по-ефективни ще бъдат. В този смисъл мерки, предприети във фазата на дизайна и пред-дизайна, биха имали по-голям положителен ефект.

Предотвратяване по време на дизайна означава да се предприемат мерки още във фазата на вземане на техническите решения при проектиране. Това включва не само еко-дизайн на продуктите, но и стратегическо развитие от гледна точка на икономически показатели, позиция на пазара, планиране на разходи и пр., както и използване на технологии, изискващи по-малко материал, влагане на по-малко опасни субстанции, по-малко опаковки, по-рядко преместване и по-малко складиране.

Както е посочено във Въведението на ПУО, предотвратяването на отпадъци стои най-високо в йерархията на отпадъците.

3. Цели на общинската програма за предотвратяване образуването на отпадъци

Изхождайки от описаните в предходната точка съображения и за постигане на по-голяма яснота в Програмата за ПО на общината, целите могат да се обобщят в три групи:

- Стратегическа цел подпомагана от оперативни цели, чието изпълнение от своя страна се постига чрез пакет от мерки. Тези цели напълно кореспондират с националните цели по предотвратяване на отпадъците.
- Стратегическа цел на Програмата за предотвратяване на отпадъците в общината е: „Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването на отпадъци” .
- Оперативната цел е количествено ориентирана и е формулирана по следния начин: Намаляване на количествата образувани отпадъци и Намаляване на вредното въздействие на отпадъците

4. Мерки за предотвратяване образуването на отпадъци, съгласно Приложение № 4 към чл. 50, ал. 3, т. 2 на ЗУО

В Приложение № 4 към чл. 50, ал. 3, т. 2 на ЗУО са изброени 16 примерни мерки за ПО. Няколко от тези мерки са относими към компетенциите на местните власти и са разгледани по-долу, като е спазвана следната единна структура при изложението.

Първата подточка обяснява същността на мярката, след това се представя досегашно прилагане и бъдещо съдържание и като трета подточка са дадени възможни индикатори за проследяване на успеха на мярката.

4.1. Използване на мерки за планиране или други икономически инструменти за насърчаване на ефикасното използване на ресурсите

4.1.1. Същност на мярката: съдържанието на тази мярка може да се раздели на две групи дейности:

Разработване на планове и програми от общинските органи

Съгласно българското законодателство кметът на общината разработва програма за управление на отпадъците и програма за предотвратяване образуването на отпадъци като част от нея, която се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците.

Прилагане на икономически мерки

С използването на различни по вид икономически стимули се цели повишаване на екологосъобразното поведение на гражданите и бизнеса.

4.1.2. Досегашно прилагане и бъдещи възможности

В настоящата програма се предвиждат конкретни взаимобвързани мерки за предотвратяване на отпадъците в община Трявна, като се отчитат мерките в Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци, а и спецификите на общината. Целта на програмата е да бъде създаден ясен план с посочени конкретни действия, които общината следва да изпълни при осъществяване на политиката си за предотвратяване образуването на отпадъци, като част от общата си политика в сферата на отпадъците. За да има резултат Програмата за предотвратяване образуването на отпадъци на община Трявна, трябва да бъде правен периодичен преглед на изпълнението на мерките от плана за действие и постигнатите резултати.

Въвеждането на „електронна община”, освен преките положителни ефекти за гражданите и бизнеса, има значим принос към политиката за ПО и ефективно използване на ресурсите. Разглежданите в този аспект реализирани в пълен обхват мерки ще доведат до предотвратяване на употребата на хиляди тонове офис хартия и съответните консумативи, което е равнозначно на предотвратени хиляди тонове отпадъци. Усилията на общината трябва да се фокусират върху популяризирането сред гражданите и фирмите на електронните услуги, предоставяни от общината. Наред с това Община Трявна насърчават екологосъобразното поведение у гражданите и юридическите лица чрез подходящи икономически стимули. През последните няколко години общината предоставя безплатно съдове за домашно компостиране на домакинства, детски градини, училища, църкви и т.н.

4.1.3. Индикатори

Индикатор за проследяване на успеха на общинската Програма за предотвратяване образуването на отпадъци е броят реално изпълнени или в процес на изпълнение мерки предвидени в нея, както и постигането на крайната количествена цел на програмата.

За да се отчете напредъкът по отношение на електронна община, за целите на ПО, като индикатор ще се използва броят на въведените електронни услуги.

Броят на домакинствата, прилагащи домашното компостиране, е друг индикатор за реализация на мярката.

4.2. Използване на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост като цяло или към специфични групи от потребители

4.2.1. Същност на мярката

Информационни кампании насочени към населението - най-големия генератор на отпадъци. Необходимо е разработването на активни информационни кампании, с които ясно да се определят насоките и целите пред общината, да се изложат положителните и отрицателните страни на проблема, както и ползите за населението и околната среда от изпълнението на конкретните мерки. Примери за провеждането на информационни кампании сред населението могат да бъдат: изготвяне на разяснителна информация, насоки и съвети за прилагане на инструменти за предотвратяване образуването на отпадъци, основно чрез интернет страницата на общината; провеждане на обучителни програми; еко-етикиране; различни образователни кампании. Насърчаването на предотвратяването на отпадъци също дава отличен пример и добри резултати в магазини, занаятчийски обекти, хотели, ресторанти, офиси и административни сгради. Всички общински инициативи за предотвратяване на отпадъците и повторна употреба се нуждаят от много добра информационна и образователна кампания, насочена както към възрастните, така и към децата и младежите. Пилотните проекти в училищата са чудесен начин за трайно възпитаване на добри навици. Една от най-подходящите възможности за предоставяне на важна информация относно правилното изхвърляне на различните видове битови отпадъци на гражданите е моментът на личен контакт с общинската администрация. Добре е общините да имат кратки информационни листовки, с които да отговарят на най-често задаваните въпроси, като например кои отпадъци се събират отделно, как и къде се предават или изхвърлят, по какъв график се събират, какво се случва после с тях.

Целта на тези кампании е потребителят да е в състояние да взема информирано решение при пазаруване или при извършване на ежедневните дейности в домакинството с оглед предотвратяване на отпадъците и намаляване на тяхното количество. Голяма част от това количество представляват рекламни материали, разпространявани в пощенските

кутии. За разлика от други хартиени отпадъци (като вестниците и списанията например) към този отпадъчен поток могат да се предприемат мерки за предотвратяване на образуването. Офис хартията и отпадъците от опаковки са разгледани в отделни раздели на Програмата.

За намаляване на количеството отпадъчна хартия, образувано от разпространението на рекламни материали (в т.ч. и безплатните вестници) в редица европейски държави съществува практика за поставяне на стикери "против нежелана поща" на разположение на всеки, който желае да участва. Съществуват и споразумения между пощенските служби и местните власти за зачитане отказа на домакинствата, поставили стикер на пощенските кутии, от получаване на рекламни материали. Проучванията на общественото мнение например в Брюксел, където се прилага тази схема, показват, че около 27% от жителите са заинтересовани от използване на стикера. Тези мерки са свързани и с по-малко разходи за самите разпространители и рекламодатели, тъй като се избягва отпечатването и разпространението на материали до лица, които не желаят да ги получават и четат.

От друга страна, растящото място на информационните и комуникационните технологии в дома отваря пътя за нови подходи, позволяващи "всички хартии" да бъдат избегнати, като се даде приоритет на електронните носители, независимо дали става дума за битови сметки или за друга информация, предоставена на хартиен носител.

4.2.2. Досегашно прилагане и бъдещи възможности

Досега на територията на община Трявна са проведени информационни кампании от общината, от организациите за оползотворяване на опаковки, Регионалното сдружение за управление на отпадъците.

4.2.3. Индикатори

Брой проведени информационни кампании за гражданите; включена информация на сайта на община Трявна за предотвратяване на отпадъците.

4.3. В контекста на обществените и корпоративните поръчки - включване на критерии за защита на околната среда и предотвратяване образуването на отпадъци в обявите за обществени поръчки и в договорите, съгласно Наръчника за екологичните обществени поръчки, публикуван от Агенцията за обществени поръчки.

4.3.1. Същност на мярката

В своето съобщение „Обществени поръчки за по-добра околна среда“ (СОМ (2008) 400) Европейската комисия определя зелените обществени поръчки като процедура, чрез която публичните органи се стремят да получат продукти, услуги и строителни работи с намалено въздействие върху околната среда през целия им жизнен цикъл, вместо

продукти, услуги и строителни работи със същата основна функция, които иначе биха били предоставяни. В съобщението се препоръчва определяне на общи критерии за „зелените“ обществени поръчки, като по този начин се постигне прилагане на единен подход от страните членки, за да не се нарушава конкуренцията на пазара на Общността. Комисията разработи и критерии за различни стоки и услуги, които тя счита за най-подходящи при възлагане на обществени поръчки за тези стоки и услуги.

Според българското и европейското законодателство за обществените поръчки има две възможности при тяхното възлагане: офертите може да се сравняват или само на база най-ниска цена, или на база „икономически най-изгодна“ оферта, което означава, че ще бъдат взети предвид други критерии за възлагане, включително цената. Тъй като критерият „икономически най-изгодна оферта“ винаги се състои от два или повече подкритерия, то те могат да включват екологични критерии.

Както се подчертава и в цитирания в настоящата мярка Наръчник, важно е да са изпълнени следните условия, на които да отговарят критериите:

- да са свързани с предмета на договора;
- да бъдат конкретни и обективно количествено измерими;
- да са обявени предварително;
- да са подчинени на правото на Общността.

При спазване на тези условия критериите ще са правилни, а оттам и поръчката няма да е проблемна. Ако се приеме като база за сравнение „икономически най-изгодна оферта“, трябва да се има предвид, че при изчисляването е целесъобразно да се приложи изчисление на база „стойност на жизнения цикъл“. Това означава, че остойносттаването включва целия срок на експлоатация и обхваща следните разходи:

- разходите за закупуване и всички свързани с това разходи (доставка, монтаж, пускане в експлоатация и т.н.);
- оперативни разходи, включващи енергия, резервни части и поддръжка;
- разходи в края на жизнения цикъл като спиране от експлоатация и отстраняване.

На етап възлагане за всеки един от тези разходи трябва да се определи коефициент, за да могат да бъдат взети под внимание при определяне на икономически най-изгодната оферта. Това ще помогне да се получи продукт, който е не само „икономически най-изгоден“, но той ще има и по-добри екологични показатели, тъй като в процеса на възлагане ще станат ясни и разходите при използване и за изхвърляне, на които в противен случай няма да бъде обърнато достатъчно внимание.

4.3.2. Досегашно прилагане и бъдещи възможности

Настоящата програма предвижда провеждане на обучение на служители от звената за обществени поръчки на общинска администрация относно "зелени обществени поръчки". Целта на тази мярка е към 2020 г. да има поне няколко „зелени обществени поръчки“.

4.3.3. Индикатори

Брой и/или стойност на „зелени“ обществени поръчки, проведени обучения и брой на служителите, участвали в тях.

4.4. Използване на доброволни споразумения, експертни групи на потребители/производители или секторни преговори с оглед на това съответните предприятия или промишлени сектори да съставят свои собствени планове или цели за предотвратяване образуването на отпадъци, или да внесат корекции в продукти или опаковки, от които се получава голямо количество отпадъци.

4.4.1. Същност на мярката

Връщането към производителя или разширената отговорност на производителя за отпадъците, държи предприятията и особено притежателите на търговска марка, отговорни за управлението на техните продукти и опаковки в края на полезния им живот. Когато притежателите на търговска марка носят физическа и финансова отговорност за своите продукти и опаковки до края на използването им, те имат стимул да не влагат токсини, да създават трайни и рециклируеми продукти и да намалят излишното опаковане. На практика чрез разширената отговорност на производителя се постига близо 90% ниво на рециклиране, както и до наблягане на опаковки за многократна употреба.

Доброволните споразумения могат да се разделят условно в две групи - между държавата/общините, от една страна, и представители на бизнеса, от друга, както и доброволни споразумения между представители на бизнеса помежду им. Предимството на доброволните споразумения както при всеки договор са, че резултатът е желан и от двете страни. Тези споразумения са подходящи за дейности, за които е трудно или нецелесъобразно да се регулират със закон. Едно такова споразумение може да бъде между общината и браншова организация на бизнеса, напр. браншови организации на хотелиерите и ресторантьорите и да касае количеството изхвърляни хранителни отпадъци. Подобно споразумение може да се сключи и с представителите на търговските вериги на хранителни стоки относно третирането на храни с почти изтекъл срок на годност или за продажба на стоки в насипно състояние с цел избягване на отпадъци от опаковки.

Сключването на доброволни споразумения с представители на бизнеса изглежда по-лесно за организиране, особено ако публичните власти подкрепят инициативата чрез

предоставяне на подходяща информация. Става въпрос за това, че в редица предприятия като резултат от производствения процес се получават странични продукти, които ако не се реализират могат да станат отпадък, а същевременно са ценни за други цели. Подобратата информираност за параметрите на тези странични продукти може значително да подпомогне тяхната продажба. По този начин печели и продавачът, защото спестява разходи за депониране или преработване на своя страничен продукт, който той смята за отпадък, печели и купувачът, защото придобива суровина.

Вследствие на биоразградимостта си хранителните отпадъци оказват силно въздействие върху околната среда тъй като в процеса на биологично разграждане в условията на депата за отпадъци отделят топлина, биогаз и замърсители в инфилтратата. Изследване, проведено за Европейската комисия, показва, че храната представлява 20-30% от емисиите на парникови газове, свързани с потреблението. Месото и птиците сами по себе си съставляват 12% от тези емисии, в сравнение с 5% от млечните продукти и 2% за плодове и зеленчуци.

В този контекст, мерките за ограничаване на количеството на образуваните хранителни отпадъци са от съществено значение, което се потвърждава от следните факти: проведено проучване показва, че само по отношение на въздействието върху парниковия ефект разхищаването на един хляб се равнява на изгарянето на 60W крушка за 30 часа. С количеството на водата, необходима за производството на 1 кг говеждо месо, един човек може да взема душ всеки ден в продължение на една година. Производството на един килограм говеждо месо също изисква около седем литра гориво, което се равнява на 60 км пътуване с автомобил.

Резултатите от реализираните в гр. Брюксел пилотни проекти за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци показват, че е възможно да се намалят тези количества до почти 80%, чрез информиране и въздействие върху навиците на потребителите при закупуването и съхраняването на храни. Пилотните проекти включват дейности за повишаване на осведомеността. Въпреки това, тези кампании са били изолирани и са били в състояние да достигнат само до ограничена част от населението.

За успешното реализиране на мерките за предотвратяване е възможно да бъдат привлечени производителите, търговците, ресторантьорите и хотелиерите, като за целта на първо място трябва да се повиши осведомеността им и да се насърчи готовността им да участват в провеждането на проекти в тази насока. В рамките на провежданите от община Трявна информационни кампании ще бъде включена и темата за борба срещу прекомерното образуване на хранителни отпадъци от домакинствата и обучение за правилното потребление и съхранение на хранителни продукти.

4.4.2. Досегашно прилагане и бъдещи възможности

Въпреки че тази мярка е позната, нейното прилагане не е широко разпространено в България. Оптимизирането на използването на храни с почти изтекъл срок на годност от търговските вериги може да е предмет на проучване, например да се създаде организация такива храни да се предлагат на социално слаби слоеве от населението.

4.4.3. Индикатори

Брой проведени изследвания относно нагласите на заинтересованите бизнес и други организации за прилагане на мерки за предотвратяване на хранителни отпадъци

4.5. Насърчаване на повторната употреба и/или поправка на подходящи изхвърлени продукти или на техните компоненти.

4.5.1. Същност на мярката

Повторната употреба е един от най-ефективните начини за ПО. Чрез тези действия се удължава жизнения цикъл на продуктите и това води до намаляване на отпадъците по цялата верига – производство, доставка и търговия. Добър пример за тази мярка е насърчаването на използването на прибори за многократна употреба вместо за еднократна при организиране на публични мероприятия.

4.5.2. Досегашно прилагане и бъдещи възможности

В Община Трявна има малки частни фирми, които извършват ремонт на различни стоки – дрехи, обувки, електроуреди и др. За някои стоки, например дрехи и домакинско ЕЕО, има и магазини за повторна употреба. Нарастваща популярност придобиват и електронните сайтове за търговия или дори подаряване на широк кръг от стоки втора употреба между гражданите (напр. „Продавалник”, „Базар”). Общината може да подпомага логистично и/или организационно дейността на центрове за ремонт например чрез: създаване на доброволен регистър на фирмите, предлагащи такива ремонтни дейности към общината, популяризиране на положителните ефекти от повторната употреба; В някои страни членки се създават държавни и общински центрове за ремонт. В България вероятно по-подходящо ще е публично-частното партньорство, въпреки че и чисто общински центрове са възможни. Мярката, освен екологичен, би имала и социален ефект, поради създаването на нови работни места в сферата на услугите.

4.5.3. Индикатори

Създаден общински публичен регистър в който да се предоставя достъпна до гражданите информация относно предоставяните услуги за поправка и ремонт в Община Трявна водещи до удължаване на живота на продукта.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2:

**УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА
РЕЦИКЛИРАНИ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ
ОТПАДЪЦИ И НАМАЛЯВАНЕ И
ПРЕДТВРЯВАНЕ НА РИСКА ОТ
ДЕПОНИРАНЕТО ИМ**

ПОДПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА
ПОДГОТОВКА И ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА
РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ ОТ
ХАРТИЯ, МЕТАЛИ, ПЛАСТМАСА И СТЪКЛО.

В йерархията при управлението на отпадъците подготовката за повторна употреба се нарежда на второ място след предотвратяване образуването на отпадъците. Целта на тази подредба е именно максималното използване на отпадъците колкото може в повече направления. Следващо в подреждането е рециклирането, което цели превръщането на отпадъците в други суровини и материали, но разликата с подготовката за повторна употреба е, че тук за извършването на дейността е необходимо използване на много повече суровини. И накрая на предпоследно място се нарежда оползотворяване, което цели използването на отпадъците за превръщане в енергия, биогорива и др. Отпадъците от хартия, картон, пластмаса и стъкла следва да се разглеждат като ресурс, от който могат да се извлекат както екологични, така и финансови ползи. Именно поради това е много важно всяка община да конкретизира и предприеме мерки за не попадането на тези видове отпадъци на регионалните депа. Целта на тези мерки са да се увеличат количествата на рециклирани и оползотворени отпадъци и да се намали тяхното депониране.

Целите за рециклиране на битовите отпадъци, които страната си е поставила да постигне поетапно до 2035 г., са както следва:

- до 1 януари 2020 - най-малко 50 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2025 - най-малко 55 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2030 - най-малко 60 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2035 - най-малко 65 на сто от общото им тегло

Целите се изпълняват от общините в РСУО, а именно Габрово и Трявна, в съответствие с решението №13/06.02.2015г., взето от Общото събрание на регионална система, съгласно което „Разпределението на задълженията между Община Габрово и Община Трявна по отношение на изпълнението на целите заложиени в чл. 31, ал. 1 от ЗУО,

както и постигането на заложения по проект процент (39,37 % рециклиране и оползотворяване спрямо генерираното общо годишно количество смесени битови отпадъци), да бъде в съответствие с процентното съотношение на общото количество депонирани отпадъци.

Важна предпоставка за постигане на целите са част от действията, предприети през последните години в това направление, а именно: Изградена сепарираща инсталация за целият битов отпадък, който ще се генерира от общините Габрово и Трявна.

Въведени икономически инструменти, стимулиращи общините да подобрят показателите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци, като тези от тях, които изпълняват посочените цели за рециклиране на битовите отпадъци, се освобождават от 50% от дължимите отчисления за депониране.

Въведена системата за двукомпонентно събиране на отпадъците, а именно на суха и мокра фракция.

Системите за разделно събиране и рециклиране на отпадъците от опаковки от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло, които се осъществяват и финансират основно от организациите по оползотворяване, чрез схемите за „разширена отговорност на производителя“ се отчитат и допринасят в голяма степен за постигане от общините на целите за рециклиране на битовите отпадъци.

Целите се изпълняват от общините в РСУО, в съответствие с решението, взето от Общото събрание на съответната регионална система.

Важна предпоставка за постигане на целите за намаляване количествата на депонираните отпадъци и увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци са и част от действията, предприети през последните години в това направление, а именно:

- ясно определената отговорност на общините за управление на битовите отпадъци, включително поставените цели за рециклиране;
- определянето на задължителни количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло;
- въведеното законово изискване към административните, стопанските, образователните, търговските и други подобни обекти, които генерират битови отпадъци, да събират разделно отпадъците от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал и да сключват договори за предаването им на оторизирани за такава дейност фирми и организации;
- въвеждането на икономически инструменти, стимулиращи общините да подобрят показателите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци (отчисления за депониране на всеки тон битови отпадъци), като тези от тях, които изпълняват посочените

цели за рециклиране на битовите отпадъци се освобождават от 50% от дължимите отчисления за депониране;

- друг икономически стимул по отношение на осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци от гражданите и фирми е освобождаването на общините от допълнително заплащане с 15% завишение на дължимите отчисления за депониране, за общини, които не изпълнят задължението си за осигуряване на посочената инфраструктура;
- нормативно осигурената възможност общините да използват натрупаните суми от заплатените от тях отчисления за депониране за финансиране на инвестиционни разходи за рециклиране и друго оползотворяване на битовите отпадъци;
- вече функционират инсталации за отделяне на полезните компоненти от битовите отпадъци като резултат от изграждането им посредством публично- частно партньорство между организациите по оползотворяване за отпадъци от опаковки;
- функционираща регионална система за отпадъците гр. Габрово със сепарираща инсталация и компостираща инсталация за зелени отпадъци;
- функционираща система за разделно събиране на отпадъците от опаковки от хартия и метал, пластмаса и стъкло.
- проведени са обучителни програми за запознаването с нормативната уредба относно изискванията за рециклиране на битовите отпадъци и представяне на добри общински практики и препоръки в тази област, както и финансово подпомагане чрез ПУДООС, на някои от тях.

Двукомпонентно разделно събиране

„Суха фракция“ - състояща се от бионеразградими битови отпадъци (в т.ч. отпадъци от опаковки и рециклируеми материали като: хартия, стъкло, пластмаса, метали и др.), която се извозва до сепариращата инсталация на регионалното депо. Разделените материали в резултат на извършеното сепариране се предават за рециклиране или повторна употреба. От техните количества зависи постигането на цел 1.

„Мокра фракция“ - състояща се от биоразградими отпадъци (в т.ч. отпадъци от кухни, заведения за обществено хранене и други), която се извозва на компостиращата инсталация на регионалното депо. От постъпилите количества биоразградими отпадъци и качеството на получения компост на компостиращата инсталация зависи постигането на цел. 2.

Предимства на модела:

- По-лесен за възприемане, защото пести време и усилия на хората за сортиране на отпадъците, което същевременно не изисква голяма площ в техните жилища;
- Намалява степента на замърсяване на отпадъчните потоци, годни за последващо рециклиране;

- Ниски разходи за обслужване на съдовете и за транспортиране на събраните в тях отпадъци;
- Изисква по-малко място на общински терени за разполагане на контейнери, което е преимущество.
- Разделно събиране на отпадъци от опаковки .

Със сключения договор през 2007 г. между Община Трявна и “Екобулпак” АД /организация по оползотворяване на отпадъците от опаковки/ разделното събиране на отпадъци се въведе за всички жители на градовете Трявна и Плачковци. С това Община Трявна изпълнява чл. 19, ал. 3, т.7 от Закона за управление на отпадъците.

Ефективната работа на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки намалява количеството на депонираните отпадъци, което има положителен икономически и екологичен ефект. Тя осигурява връщането обратно в производството на ценни суровини и материали. Системата за разделно събиране не изисква финансиране или инвестиции от страна на Община Трявна и е безплатна за населението.

За разделно събиране на отпадъци от опаковки Община Трявна съвместно с фирма „Еко партньорс България“ , е поставила на 45 точки по 2 контейнера – общо 90 броя следните съдове:

	Тип съдове	Обем (литри)	Цвят	Предназначен ие	Брой
1.	Контейнер	1400	жълт	Хартиени, картонени, пластмасови и метални отпадъци.	45
2.	Контейнер	1400	зелен	Стъкло	45

Отпадъците от жълтите контейнери се транспортират до сепариращата инсталация в гр. Габрово със специализиран автомобил с комбинирано повдигащо устройство за кофи и контейнери тип «Бобър».

Отпадъците от зеления контейнер се извозват до Габрово за предаване за повторна употреба.

Периодичността на транспортиране се определя в зависимост от вида и количеството на отпадъка:

- Отпадъците от хартия, картон, пластмаса и метал се транспортират до сепариращата инсталация - 1 път седмично.
- Отпадъците от стъкло се транспортират веднъж месечно.

При сепариращата инсталация отпадъците се поставят на конвейер, за да бъдат разделени по видове материал. Сортираните и балирани опаковки се извозват до заводи за рециклиране.

Разделното събиране на отпадъци е необходимо:

- за да се спести енергия и да се запазят природните ресурси;
- за да се оползотворят опаковките;
- за да се поддържа чистота в населените места.

Периодично се провеждат кампании за ползата и необходимостта от разделното събиране в училищата и детските градини, раздават се брошури и тетрадки с информационна и образователна цел. Практиката показва, че ангажирането на млади хора в екологични дейности е най-краткият път към формиране на гражданско съзнание по екологични проблеми. Усвояването на знания за разделното събиране на отпадъци ще доведе до повишаване на отговорността на учениците към екологичните проблеми, до изостряне на тяхната екологична чувствителност и по-голямата им ангажираност към (с) опазването на природата.

Количества разделно събран отпадък от територията на гр. Трявна и гр. Плачковци:

Година	Общо постъпили отпадъци от опаковки	Хартия	Пластмаса	Стъкло	Метал	Общо рециклируеми отпадъци от опаковки (тон)
2018 г.	158,20	26,82	13,06	15,66	0	55,54
2019 г.	164,62	27,22	13,32	17,08	0	57,62
2020г.	39,80	14,05	3,64	13,37	0,13	31,19

Пряко отношение към постигане на набеязаната цел имат и следните мерки:

- осъществяване на информационните кампании за насърчаване на населението да събира разделно отпадъците;
- периодично извършване от общината на проучвания за морфологичния състав на битовите отпадъци;
- обучение и подобряване административния капацитета по управление на отпадъците;

- подобряване на разделното събиране на отпадъци от опаковки, ИУЕЕО, батерии и акумулатори, тъй като те са едновременно и битови отпадъци.

Реализацията на мерките от настоящата програма и съотнесените мерки от други програми на ОПУО 2014-2020 г. насърчава разделното събиране и подобряване на качеството на събраните рециклируеми отпадъчни материали от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло, гарантира изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците, регионалните и националните цели за рециклиране на тези потоци битови отпадъци. Изпълнението на програмата ще постигне като резултат и намаляване изземването на суровини от природата и на замърсяването на околната среда от неконтролираното изхвърляне на отпадъци, както и до увеличаване експлоатационния срок на регионалното депо за остатъчните битови отпадъци, които не могат да се оползотворяват.

За изпълнение на тези цели, които представляват увеличение със средно 20-25% от сегашните нива, трябва да се увеличи и подобри събирането чрез системите за разделно събиране. По тази причина трябва да се разшири обхватът на системите, както и да се усъвършенстват съществуващите съоръжения за предварително третиране на отпадъци и да се изградят нови, за да се обезпечи повишеното количество разделно събрани отпадъци и за да се гарантира качеството на сортираните отпадъци, предадени за рециклиране.

Стратегическата цел на тази подпрограма е „Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и предотвратяване на риска от депонирането им“.

Оперативната цел поставя конкретни изисквания за достигане на стратегическата цел, а именно: „Достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаси и стъкло“.

За увеличаване на количеството рециклирани и оползотворени отпадъци е необходимо да се предприемат мерки и за тяхното насърчаване. Насърчаването трябва да е насочено основно към гражданите на общината, от които произтича по-големия поток на тези отпадъци. Конкретни мерки за изпълнение на целите могат да бъдат следните дейности:

- Предоставяне на информация за количествата разделно събрани и предадени за рециклиране битови отпадъци от всички юридически лица на територията на общината;
- Разширяване и оптимизиране на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки и редовно спазване графика за извозването им при строг контрол на разделно събрания отпадък;
- Стимулиране изграждането на леснодостъпни площадки за предаване на отпадъци от страна на гражданите;

- Насърчаване използването на продукти със съответната екомаркировка за рециклиране и/или оползотворяване;
  - Въвеждане на стимули за гражданите и юридическите лица за активно участие в организираните от общината системи за разделно събиране на отпадъците;
  - Стимулиране разделното събиране на отпадъците, чрез кампании насочени към различни групи – деца от детски градини, училища, пенсионерски клубове, фирми, търговски вериги, работещи в различни институции и др.
  - Увеличаване размера на санкциите, заложи в общинските наредби при смесването на отпадъци и изхвърляне на рециклируеми и оползотворими отпадъци в контейнерите за битови отпадъци;
  - Търсене на съдействие от органите на реда за предотвратяване нерегламентираното изнасяне на отпадъци от контейнерите за разделно събиране на отпадъци.
- Пряко отношение към постигане на оперативната цел на настоящата подпрограма имат и мерките от други подпрограми.

В тази подпрограма не са включени част от мерките, които имат пряка връзка с постигането на специфичните цели, но са тематично отнесени в други подпрограми в рамките на настоящата Програма за управление на отпадъците 2021-2028 г., тъй като имат хоризонтален характер и допринасят за постигането на няколко стратегически и оперативни цели на програмата. Пряко отношение към постигане на оперативната цел на настоящата подпрограма са мерките от други подпрограми, свързани например с:

- Осъществяване на информационни кампании за ползите от разделното събиране на отпадъци;
- След въвеждане на методиката на национално ниво и влизане в сила на националните нормативни изисквания за определяне на ТБО, където е възможно определянето и да е пряко свързано с количествата изхвърлени отпадъци;
- Внедряване на електронна информационна система за управление на отпадъците в общината, чрез която ще се събират данни за отпадъците, вкл. модул за разделно събирането и предадени за рециклиране, за проследяване на степента на постигане на целите и вземане на съответните управленски решения;
- Обучителни програми за поддържане и подобряване капацитета на администрацията и контролиращите служители на общината;
- Общи събрания на РСУО, обвързани с вземане на решения за подхода за изпълнение на целите на общините в РСУО.

ПОДПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И ИЗИСКВАНИЯТА ЗА БИОРАЗГРАДИМИТЕ ОТПАДЪЦИ В Т.Ч. ЗА БИООТПАДЪЦИТЕ.

„Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирането им”.

Биоразградими са всички битови отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и кухненски отпадъци, растителни отпадъци, хартия, картон и други.

Биоотпадъци са биоразградими битови отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, офисите, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, столовете, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост. В биоотпадъците не се включват остатъци от горскостопанска или селскостопанска дейност, естествени торове, утайки от отпадъчни води или други биоразградими отпадъци като естествен текстил, хартия или обработена дървесина.

Съгласно чл. 34 от ЗУО биоотпадъците от поддържане на обществени площи, паркове, както и отпадъците от зелените площи към търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради и градини трябва да се събират разделно и да се третират чрез компостиране или анаеробно разграждане, по начин, който осигурява висока степен на защита на околната среда.

Целите се считат за изпълнени при условие, че биоотпадъците са събрани разделно при източника на образуване, транспортирани и предадени за оползотворяване. Биоотпадъците, получени в резултат на механичното сепариране на смесени битови отпадъци не се считат за разделно събрани. За разделно събрани се считат биоотпадъците със съдържание на примеси не повече от 10 на сто от общото количество, което е събрано разделно при източника на образуване. Важно е да се отбележи, че дейността по компостиране на място се счита за дейност по предотвратяване на образуването на отпадъците и не се отчита за изпълнение на посочените цели.

Съгласно Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци (Обн. ДВ, бр.11/31.01.2017г.), разделно събраните биоотпадъци се оползотворяват единствено чрез дейностите, обозначени със следните кодове по приложение № 2 към § 1, т. 13 от допълнителните разпоредби на ЗУО:

1. R 3 - рециклиране/възстановяване на органични вещества, които не са използвани като разтворители (включително чрез компостиране и други процеси на биологична трансформация) и/или

2. R 10 - обработване на земната повърхност, водещо до подобрения за земеделието или околната среда.

С Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци (Обн. ДВ, бр.11/31.01.2017г.) се опростява реда за отчитане на изпълнението на целите за рециклиране и подготовка за повторна употреба на битовите отпадъци и количеството на депонираните биоразградими отпадъци. От общините вече не се изисква предоставяне на доклади в МОСВ. Така се облекчават местните власти и регионалните сдружения, защото отпадат задълженията им за обобщаване на данни и изготвяне на доклади на общинско и регионално ниво. Изчисляването на изпълнението на целите се извършва от Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС). Лицата, извършващи дейности с битови отпадъци, в т.ч. биоотпадъци, са задължени да водят отчетни книги и да предоставят годишни отчети съгласно изискванията на Наредба №1 от 04 юни 2014г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (обн. ДВ, бр.51/20.06.2014 г.). Ежегодно в срок до 30 септември изпълнителният директор на Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС) обобщава и публикува информация за предходната календарна година по общини и региони за изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1 ЗУО. В 30-дневен срок от публикуването на информацията общините могат да изразят становище и да направят предложения за изменение и/или допълнение на информацията. В срок до 20 ноември въз основа на информацията, предоставена от ИАОС и становищата на общините, ако такива са представени, министърът на околната среда и водите или оправомощено от него длъжностно лице издава мотивирана заповед, с която определя общините, които са изпълнили целите по чл. 31, ал.1 ЗУО, и общините, които не са изпълнили целите по чл. 31, ал.1 ЗУО за предходната календарна година. Заповедта се публикува на интернет страницата на Министерството на околната среда и водите (МОСВ) в 3-дневен срок от издаването ѝ.

Наредбата задължава кметовете на общини във всеки от регионите за управление на отпадъци да постигат следните регионални цели за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци:

- до 31 декември 2020 г. - не по-малко от 35 на сто от количеството на битовите биоотпадъци образувани в региона през 1995г.;
- до 31 декември 2025 г. - не по-малко от 70 на сто от количеството на битовите биоотпадъци образувани в региона през 2014г.

Целите се изпълняват съвместно, в съответствие с решението, взето от Общото събрание на съответната РСУО. Целите се считат за изпълнени, при условие, че биоотпадъците са събрани разделно при източника на образуване, транспортирани и предадени за оползотворяване. Наредбата изисква кметовете на общини да осигурят

цялото количество образувани биоотпадъци от поддържането на обществени площи, паркове и градини на територията на общината да се събират разделно и оползотворяват.

Биоотпадъците, преработени чрез домашно компостиране, се считат от законодателството за предотвратени отпадъци и не се отчитат за изпълнение на целите за биоотпадъците. Растителният отпадък е съществена част от битовия отпадък. Ако той бъде компостиран, ще се превърне в ценна суровина. Използването на компоста в градината:

- подобрява структурата на почвата;
- подхранва растенията и почвата;
- е условие да се произвеждат екологично чисти плодове и зеленчуци.

Компостът подпомага поддържането на чиста околната среда, като:

- намалява количеството отпадъци, изпращани на депата;
- намалява нуждата от изкуствени химични торове;
- намалява броя на курсовете на сметосъбиращите коли до депото.

Полезни свойства на компоста:

- оказва добро влияние върху съдържанието на влага и органични хранителни вещества в почвата;
- променя и стабилизира рН;
- съхранява и доставя хранителни вещества за растенията;
- влияе положително върху микроорганизмите и растенията;
- подтиска болестите при растенията.

Община Трявна е поставила и поддържа компостери с цел оползотворяване на биоразградимите отпадъци на следните обществени места:

- двора на църквата "Св. пророк Илия" - гр. Плачковци – 1 бр.
- ОУ "Васил Левски" - гр. Плачковци – 1бр.
- ЦДГ "Осми март" - гр. Плачковци – 1 бр.
- СОУ "П.Р. Славейков" - гр. Трявна – 1 бр.
- ОУ "Проф. П. Райков" - гр. Трявна – 1 бр.
- ОДЗ "Калина" - гр. Трявна – 2 бр.
- ЦДГ "Светлина" - гр. Трявна – 1 бр.
- Двора на църквата "Св. Архангел Михаил" - гр. Трявна – 1бр.
- Двора на църквата "Св. Георги"- гр. Трявна – 1 бр.
- SOS - детско селище – 2 бр.
- Център за социална рехабилитация и интеграция - гр. Трявна и Дом за стари хора - гр. Трявна – 2 бр.

Все още е трудно на жителите на Общината да осъзнаят, че разделното събиране на отпадъци и компостирането на растителния отпадък е необходимост.

Целите се изпълняват съвместно от всички общини в региона, в съответствие с решението, взето от Общото събрание на съответната РСУО.

Във връзка с гореизложеното са предприети следните мерки:

- Изградена е площадка за компостиране на регионалното депо в гр. Габрово;
- Закупуване на съдове за разделно събиране на биоотпадъци.

Въведена е система за разделно събиране на биоотпадъците. Разделното събиране на биоотпадъци изисква разделяне на биоотпадъците директно на мястото на образуване. Пет елемента са конкретно определени и трябва да бъдат осигурени, за да се създаде успешно цялата верига на разделно събиране на хранителните отпадъци и градинските отпадъци от домакинствата и други подобни източници, използващи общинската система за събиране на отпадъци:

- Кухненски контейнер с торбичка за хранителните отпадъци.
- Кофа за биоотпадъците – кафява, водонепропусклива (затворена) с етикет указващ вида на отпадъците, които се събират.
- Превозно средство за тяхното събиране.
- Оборудване за надробяване (шредиране).
- Компостираща инсталация.

Домакинствата и другите лица, които образуват биоотпадъци трябва да участват в системата за разделно събиране на биоотпадъци и да използват поставените за целта кофи и да извършват домашно компостиране в собствените си градини или имущество.

Хранителни отпадъци	Градински отпадъци	Органичните отпадъци от селското стопанство
		
Остаъци от зеленчуци и плодове от приготвяне и консумиране на храна (салата, домати, боб и т.н.)	Растителни отпадъци (трева)	Отпадъци от преработка на храни и фуражи
Обелки и остаъци	Дървесни отпадъци от	семена

(портокал, ябълка, банани и т.н.)	подрязване	
Термично обработени храни (картофи, ориз, макарони и т.н.)	Листа	Отпадъци от животински вътрешности
Месо и риба	Дървесина не третирана с препарати	Отпадъци от пивоварни и дестилационни съоръжения
Черупки от яйца	Растения	
Пакетчета, филтри за кафе	Цветя	

Отличителни особености на хранителните и градинските отпадъци:

Хранителните отпадъци са бързо ферментиращи, биоразградими материали с високо съдържание на влага. При поставянето им в кофите за събиране много бързо започват да протичат ферментационни процеси и това може да доведе до появата на емисии на миризми. В тази връзка се изисква поставяне на съдове и честоти на събиране, които да гарантират, че системата ще функционира по удобен и лесен за употреба начин. Когато домакинствата се чувстват комфортно със системата за разделно събиране, тогава се увеличава всеобщото приемане и участие от страна на населението. Резултатът е: по добро качество, по-висок процент на събиране на биоотпадъците и по ефективно.

Градински отпадъци – не миришат и не образуват инфилтрат. Не привличат мухи и гризачи както хранителните отпадъци.

Поради наличието на дървесни отпадъци и храсти, смесените градински отпадъци са обемисти и богати на структурни компоненти с много ниска обемна плътност. За разлика от хранителните и кухненските отпадъци, градинските отпадъци изискват най-малко двоен обем на превозните средства за събиране в сравнение с теглото си, за това същите ще трябва да се компостират на място. Извозването им до компостиращата инсталация в гр. Габрово ще увеличи значително разходите на общината по сметосъбиране и сметоизвозване. В сравнение с тях, влажните и с нисък обем хранителни отпадъци позволяват използването на обикновен камион, без компактор.

Друг важен аспект е, че при хранителните отпадъци няма значителни сезони колебания, но променливия модел на образуване на градински отпадъци е значителен (от 50% до 100 % отклонение през лятото и през зимата).

Община Трявна предвижда градинските отпадъци да не се събират заедно с кухненските отпадъци в общи биокофи, а да се компостират на място. Един контейнер за биоотпадъци се използва от между 10 и 20 домакинства. Преди да попаднат в биокофите всяко домакинство може да събира биоотпадъците в хартиени торби или компостируеми биоторби. Това позволява запазване на кофите по чисти и намаляне на чистотата на

изпразване и почистване. Мерки за предотвратяване образуването на биоотпадъци, разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците на територията на община Трявна, отчитайки специфичните условия на отделните видове населени места. Въведено е разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъци, чрез общинската система за разделно събиране. Поставени са кофи за разделно събиране на биоотпадъци до съществуващите контейнери за събиране на отпадъци, разположени основно до блоковете в Община Трявна.

Поставени са 150 бр. кофи за биоотпадъци от които:

100 бр. – 120 л

50 бр. - 240 л.

Предвижда се през следващите няколко години да бъдат закупени още кофи, така че в системата за разделно събиране на биоотпадъци да бъдат обхванати всички жилищни блокове в гр. Трявна. Планирана честота за събиране на биоотпадъците – 1 път седмично. Отпадъците от обществени зелени площи ще бъдат компостирани на място, като когато съществуват по-обемни отпадъци, същите ще бъдат предварително раздробявани.

Населението на Общината, живеещо в селата, като и голяма част от населението в града, което притежава къщи с дворове, ще извършва компостиране на място - същото се отнася за детски градини, училища, болници и други обществени институции с дворове.

На територията на община Габрово е изградена компостираща инсталция, която работи от 2015 г. за компостиране на биоразградимите отпадъци събрани от общинската система за разделно събиране.

Ежегодно се раздават брошури за домашно компостиране., води се непрекъсната информационна кампания за необходимостта от компостирането.. Информационните кампании ще продължат и през следващите години.

Съгласно Директива 2008/98/ЕО като мярка за предотвратяване на хранителните отпадъци се посочва насърчаване даряването на храни и други форми на преразпределение на продукти за консумация на човека. Тук се дава приоритет на храните за употреба от хората пред фуражните продукти и преработката в нехранителни продукти. Основният акцент при предотвратяването на хранителните отпадъци, в насоките на ЕС относно даряването на храни, е поставен върху действията при източника посредством ограничаване на генерирането на хранителни отпадъци на всеки етап от веригата за доставка на храни (т.е. производство, преработка, дистрибуция и потребление). Обхватът на насоките на ЕС относно даряването на храна включва предложеното от Организацията за прехрана и земеделие (ФАО) определение на „оползотворяване и преразпределяне на безопасна и питателна храна за консумация от човека“. След като хранителните излишъци вече са възникнали, най-доброто решение,

което гарантира най-висока стойност от използването на годните за консумация хранителни ресурси, е тяхното преразпределяне за консумация от човека. Преразпределянето на храна е процес, при който хранителните излишъци, които иначе биха били изхвърлени, се оползотворяват, събират и предоставят на хора, в съответствие с подходящите стандарти за безопасност и качество и с нормативните уредби, пряко или чрез посредници, възмездно или безвъзмездно. Преразпределянето на хранителни излишъци и извършването на дейности по даряване на храни може да се осъществява от стопански субекти в областта на храните на всеки етап от веригата за доставка на храни. За въвеждане на мярката е необходимо да се разработят съответните правила и/или насоки относно даряването на храна на национално равнище.

Сравнително малко е количеството на генерираните хранителни отпадъци, както и малък е броят на обществените генератори на такива отпадъци - детски градини, учебни заведения, ресторанти и др., от които да се събират разделно. Необходимо е в общинската наредба за управление на отпадъците да бъдат включени специални разпоредби и изисквания за разделно събиране и оползотворяване на зелените биоотпадъци, които да влязат в сила след създаване на съответната система, включително и биоотпадъците от пазарите, които също подлежат на компостиране.

В подпрограмата за достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци са предвидени мерки, които условно могат да бъдат класифицирани като инвестиционни мерки и „меки“ мерки:

- Инвестиционните мерки в програмата са свързани с ОПОС 2021-2027г., както и от други източници на финансиране. Новите инвестиции са свързани главно с:
- Закупуване и предоставяне на домакинствата на компостери за домашно компостиране;
- Закупуване на съдове за разделно събиране на биоотпадъци и транспортни средства за превоз на разделно събрани биоотпадъци.

Наборът от „меки“ мерки за постигане на набелязаните цели включва внедряване на информационна система за отчитане на домашното компостиране, като модул от бъдещата интегрирана информационна система.

В настоящата подпрограма не са включени част от „меките“ мерки, които имат пряка връзка с постигане на набелязаните цели на програмата, но са описани в други подпрограми, тъй като имат хоризонтален характер и допринасят за постигането на няколко цели и подцели на плана. Пряко отношение към постигане на набелязаната цел на настоящата програмата са мерките от другите програми на плана, свързани с:

- осъществяване на информационните кампании за насърчаване на населението да събира разделно отпадъците и за активно предоставяне на информация за битовите отпадъци;
- продължаване прилагането на икономически инструменти, които чрез стимули и санкции да доведат до постигане на набелязаните цели /отчисленията за депониране, редукция на ТБО за участващите в системите за разделно събиране/;
- включването в общинската наредба на специални разпоредби и изисквания за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците;
- периодично извършване от общината на проучвания за морфологичния състав на битовите отпадъци;
- определяне на ТБО, възможно най-пряко свързано с количествата изхвърлени отпадъци;
- обучение и подобряване административния капацитет за инспекции по управление на отпадъците на общинско ниво;
- мерките за разработване и внедряване в общината на електронна информационна система за отчитане изпълнението на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци;
- мерките, свързани с подобряване на оползотворяването и на рециклирането на битовите отпадъци от хартия и картон, включително и опаковки от същия материал, тъй като те са едновременно и биоразградими отпадъци.

Реализацията на мерките от настоящата подпрограма гарантира поэтапното намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци и за насърчаване на разделното събиране на биоотпадъците с цел компостиране и анаеробно разграждане, както и за третиране на биоотпадъците по начин, който осигурява висока степен на защита на околната среда.

Предвидените в настоящата подпрограма мерки за намаляване на количеството ТБО, постъпващи за депониране са:

- Разглеждане на възможностите за организиране на разделно събиране на „зелени“ биоотпадъци в т.ч. градински отпадъци от почистването на обществени площи, паркове и градини на територията на общината;
- Насърчаване на домакинствата към домашно компостиране в малките населени места. Проучване на възможностите за осигуряване на домашни компостери на домакинствата, чрез реализиране на проекти финансирани по ОПОС 2021-2027 г., както и от други източници на финансиране. При липса на средства, такива

компостери могат да бъдат изработени и от самите стопани. С оглед достигане на целите за ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци се препоръчва да бъде разгледана възможността за предоставяне на данъчни стимули на домакинствата, които желаят да компостират биоразградимите си отпадъци.

- Провеждане на информационни/ образователни кампании сред населението. Успешното прилагане на гореспоменатите мерки е свързано и с провеждането на информационни кампании сред местното население. Такава кампания би могла да включва брошури за всяко домакинство с информация за:
  - необходимостта от разделно събиране на биоразградимите отпадъци;
  - подробен списък на органичните отпадъци, които не могат да се събират;
  - подробен списък на отпадъците, които не трябва да се изхвърлят в контейнера за биоразградими битови отпадъци;
  - начин на събиране на биоразградимите отпадъци в домовете, напр. поставяне на отпадъците в хартия, вместо в найлонови торбички и др.

Съобразно гореизброените мерки следва да се изгради ефективна система за тези отпадъци, чрез която да се намалят количествата на постъпващите за депониране биоотпадъци.

ПОДПРОГРАМА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИЗИСКВАНИЯТА И ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ РАЗРУШАВАНЕ НА СГРАДИ.

„Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирането им”.

Строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради се характеризират с висок потенциал за рециклиране и повторна употреба, като някои от техните компоненти имат висока ресурсна стойност. Правилното управление на строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради допринася за постигането на устойчивост и подобряване качеството на живот. Поради тази причина отпадъците от строителство и разрушаване са определени като ключов аспект в пакета за кръгова икономика, представен от ЕК през 2015 г. Според РДО до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние. Целите не са променени с приетата Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците. В националното законодателство заложената крайна цел за рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване до 1 януари 2020 г. от най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците също не е променяна и се запазва и за периода на НПУО 2021-2028 г.

Третирането на отпадъците, включително и строителните, е един комплексен проблем, който включва събирането, транспортирането, обработката, оползотворяването и в краен случай обезвреждането им чрез депониране. Това е свързано със стратегията за превръщане на европейската общност в „рециклираща” общност и е в сила за всички страни-членки на Европейския съюз.

Отпадъци от строителство и разрушаване са отпадъци, образувани в резултат на дейности по строителство и разрушаване, включващи минерални отпадъци, пластмаси, метал, хартия, изолационни материали, дърво, азбест, други опасни отпадъци и др., съответстващи на кодовете на отпадъци от група 17 от Приложение № 1 на Наредбата за класификация на отпадъците.

Община Трявна, както и другите общини в страната, имат отговорности, произтичащи от националното законодателство. Съгласно ЗУО кметът на общината

отговаря за разделното събиране, оползотворяване и обезвреждане на строителни отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата. Кметът също така контролира дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на битови и строителни отпадъци на територията на общината, и за управлението на строителни отпадъци, когато общината е възложител на строителни дейности, регламентирани подробно в Наредбата за управление на строителни отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали.

Важна предпоставка за постигане на целите са част от действията, предприети за постигане на тези цели до момента, а именно: одобрените нормативни разпоредби в ЗУО и в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали от 2017 г. В тях са разграничени ясно отговорностите на общинските, регионалните и централните институции, като са поставени следните ключови изисквания:

- Възложителят на инвестиционен проект е отговорен за изпълнението на целите за рециклиране на строителните отпадъци.
- Възложителят е длъжен да разработи План за управление на строителните отпадъци като задължителна част от строителната документация за инвестиционния проект за издаване на разрешение за строеж и се одобрява заедно с целия проект. Изпълнението на Плана за управление на строителните отпадъци осигурява проследимост на количествата на отпадъците от момента на тяхното образуване до предаването им за оползотворяване или крайно обезвреждане. Въвеждането на този механизъм улеснява осъществяването на контрол от страна на компетентните органи за изпълнение на изискванията на наредбата, както превантивно – на етап издаване на разрешение за строеж, така и последващо – при контрол на изпълнението на строителните дейности и в процедурата на въвеждане в експлоатация на обекта.
- Възложителите на инвестиционни проекти, финансирани с публични средства, са отговорни за влагане в строежите на определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи.
- Възложителите на СМР и/или премахването на строежи извън предходната точка осигуряват селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества.

Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради съдържа както инвестиционни мерки, така и „меки“ мерки. Меките мерки са основно насочени към успешното прилагане на практика на нормативната уредба, както и към повишаване на информираността и капацитета в разглежданата област. Инвестиционните мерки по програмата са свързани с реализацията на процедура за финансиране на проекти и изпълнение на проекти за системи, съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и

оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали. Анализите на строителните отпадъци, изготвени в процеса на разработването на НПУО 2021-2028 г., потвърдиха необходимостта от тези инсталации. Възможни източници на финансиране са средства, осигурени от Програма за околна среда 2021-2027 г. Възможно е и публично – частно партньорство между бизнеса и общините, включително чрез предоставяне на подходящи общински терени за изграждане на съоръжения.

Реализацията на мерките и действията, включени в тази Програма, както и на част от планираните мерки, включени в други програми от НПУО 2021-2028 г., но допринасящи за изпълнение на целите и на настоящата програма, гарантира изпълнението на амбициозните цели за рециклиране и оползотворяване на строителните отпадъци и от разрушаване на сгради.

С Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали се регламентират:

1. създаването на система за управление и контрол на дейностите по събиране, транспортиране и третиране на строителните отпадъци (СО);
2. изискванията за влагане на рециклирани строителни материали в строителството;
3. изискванията за управление на СО в процеса на строителство и премахване на строежи.

Важна разпоредба, касаеща общините е, че възложителите на СМР на проекти, финансирани с публични средства, отговарят за влагането в строежите на рециклирани строителни материали или на третирани СО за оползотворяване в обратни насипи в количества съгласно приложение № 8, в зависимост от вида на строежа и от обхвата на разрешението за строеж.

Кметът на общината изпраща информацията до директора на РИОСВ, на чиято територия ще се извършват СМР или премахване на строежи, за издадените през предходния месец разрешения за строеж или заповеди за премахване на строеж. Информацията се изпраща по електронен път в срок до 10-о число на текущия месец и включва:

1. наименование на възложителя на СМР или премахване на строеж;
2. вида на дейността;
3. местоположението на строителната площадка.

В законодателството е регламентирано, че разходите за управление на отпадъците от строителство и разрушаване, следва да се поемат от притежателите на отпадъците. В тази връзка доставянето на отпадъците до съоръженията за третиране и заплащането на цената за приемането им е задължение на съответния притежател. Следователно необходимо е да бъдат предприети мерки за предотвратяване възникването

на нерегламентирани сметища. Препоръчва се тези мерки да са насочени към предотвратяване на тези практики във възможно най-ранен етап, например чрез изискване на договор за предаване на отпадъци преди издаване на разрешението за строеж или с плана за управление на отпадъците при разрушаване на сгради. В условията на общината е възможно приемането на отпадъци да става срещу заплащане на услуги по разполагане на контейнери на мястото на образуването и извозването им до площадки за временно съхранение или директно до съоръжения.

Общините имат възможност да приложат различни подходи за организация на дейността за изпълнение на ангажиментите им по отношение на строителните отпадъци от ремонтна дейност и съответно да ги регламентират в Наредбата по чл.22 от ЗУО. В общинската уредба на Община Трявна с дейностите по управление на строителните отпадъци са засегнати и описани в Наредбата за управление на отпадъците на територията на Община Трявна

Проблем е, че към момента на територията на Община Трявна, а и на Област Габрово, няма функциониращи стационарни или мобилни инсталации за преработка на строителни отпадъци. Към момента такива инсталации има в София и Русе. Други съоръжения се изграждат и се очаква да бъдат въведени в експлоатация. Реализацията на мерките и действията, включени в тази Програма, както и на част от планираните мерки, включени в други програми от ПУО 2021-2028 г., но допринасящи за изпълнение на целите и на настоящата програма, гарантира изпълнението на амбициозните цели за рециклиране и оползотворяване на строителните отпадъци и от разрушаване на сгради.

Инвестиционните мерки по програмата са свързани главно с:

- изграждане на площадка за строителни отпадъци и закупуване на мобилна трошачка;
- осъществяване на информационните кампании за насърчаване на населението и бизнеса да събира разделно отпадъците и за активно предоставяне на информация за отпадъците.

ПОДПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МАСОВО РАЗПРОСТРАНЕНИ ОТПАДЪЦИ.

Съгласно ЗУО "Масово разпространени отпадъци" са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Съгласно националното законодателство са поставени годишни количествени цели за рециклиране и оползотворяване на шест групи масово разпространени отпадъци:

- Отпадъци от опаковки;
- ИУМПС;
- ИУЕЕО;
- Отпадъчни масла и нефтопродукти;
- Отпадъци от гуми;
- Отпадъци от батерии и акумулатори.

Целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, ИУМПС, ИУЕЕО и от батерии и акумулатори са заложи на общоевропейско ниво, а в България са поставени и се изпълняват национални количествени цели и за отпадъци от гуми и за отпадъчни масла и нефтопродукти. Целите за оползотворяване и рециклиране на шестте групи МРО на територията на цялата страна се изпълняват успешно чрез въведените схеми за разширена отговорност на производителя. Поставени са изисквания за ясно определяне на ролята на отделните заинтересовани страни, ефективността на разходите, определянето на вноските, които производителите заплащат, изисквания за прозрачност, както и системи за отчитане и ефективен контрол на дейността на схемите.

Заложените цели за МРО по години са следните:

Група МРО	Цели
Отпадъци от опаковки	<p>До 2025 г.:</p> <p>65% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклира, в т.ч. Пластмаси: 50% Дърво: 25% Черни метали: 70% Алуминий: 50% Стъкло: 70% Хартия и картон: 75%</p> <p>До 2030 г.:</p> <p>70% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклират, в.т.ч.:</p> <p>Пластмаси: 55% Дърво: 30% Черни метали: 80% Алуминий: 60%</p>
Група МРО	Цели
	<p>Стъкло: 75% Хартия и картон: 85%</p>
ИУМПС	<p>Ежегодно: ниво на повторна употреба и оползотворяване, не по-ниско от 95% от теглото на всяко ИУМПС Ежегодно: ниво на повторна употреба и рециклиране, не по-ниско от 85% от теглото на всяко ИУМПС</p>
ИУЕЕО	<p>Ежегодно: разделно е събрано мин. 65% от средното тегло на пуснатото на пазара ЕЕО през предходните три години</p>
Отпадъци от отработени масла	<p>Ежегодно: мин. 40% от количеството масла, пуснати на пазара през съответната година</p>
Отпадъци от гуми	<p>Ежегодно: не по-малко от 50% от количеството гуми, пуснати на пазара на РБ през текущата година се регенерират и/или рециклират</p>
Отпадъци от портативни батерии и акумулатори (ПБА)	<p>Ежегодно: разделно са събрани мин. 45% от пуснатите на пазара ПБА с изключение на ПБА, които са били пуснати на пазара, но са изнесени или изпратени от територията на страната</p>
Отпадъци от индустриални батерии и акумулатори	<p>Ежегодно: разделно са събрани мин. 25% от пуснатите на пазара индустриални батерии и акумулатори</p>

Отпадъци от автомобилни батерии и акумулатори	Ежегодно са събрани разделно 100% от пуснатите на пазара автомобилни батерии и акумулатори
---	--

Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО включва основно „меки“ мерки, които имат административно-регулаторен и информационно-образователен характер. Предвидени са мерки за повишаване на административния капацитет Що се отнася до намаляване и предотвратяване на риска от депониране на опасни битови отпадъци, мерките, които общината ще предприеме, се отнасят основно до сключването на договори с организация за оползотворяване на отпадъчни масла, отпадъци от електронно и електрическо оборудване и батерии и акумулатори, както и осигуряване на площадка, на която домакинства и източници, подобни на домакинства, могат да оставят разделно събрани опасни битови отпадъци (като например, стари препарати за растителна защита, кутии с бои и лакове и др.).

В Плана за действие към настоящата програма не са включени специфични мерки и дейности за подобряване на системите и достигане на целите относно рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, тъй като те са включени в Плана за действие към Подпрограмата за управление на опаковките и отпадъците от опаковки.

1. Електрическо и електронно оборудване (ЕЕО)

Чрез Наредбата за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване /ИУЕЕО/ са вменени изисквания на местната администрация за оказване на съдействие на организациите по оползотворяване/Ооп/ при изпълнение на задълженията им за събиране на ИУЕЕО и/или изпълнение, чрез участие в организираните системи за разделното събиране на тези отпадъци.

На територията на общината всички лица, които извършват продажба на ЕЕО на крайните потребители са длъжни да:

- поставят на видно място в търговските обекти табели, съдържащи информация за възможностите и начина за обратно приемане в търговския обект на ИУЕЕО, образувано в бита и/или други налични места за предаване на ИУЕЕО;
- приемат безплатно ИУЕЕО в търговските обекти, които извършват продажба на ЕЕО, при покупката на ново ЕЕО от сходен вид и изпълняващо същите функции;
- приемат безплатно много малко по размер ИУЕЕО (при което нито един външен размер не надвишава 25 cm) в търговските обекти или на входа на обектите, които извършват продажба на ЕЕО, с търговска площ, по-голяма или равна на 400 m², без да закупуват ЕЕО от подобен вид.

Община Трявна има сключен на договор с фирма „Маг метал“ за сътрудничество в областта на разделното събиране на излязло от употреба електрическо и електронно

оборудване. Организацията по оползотворяване е задължена да предоставя на кмета на общината най-малко веднъж годишно информация за събраното ИУЕЕО на територията на общината (чл.27, ал.3, т.4 от Наредбата за ИУЕЕО).

2. Батерии и акумулатори

Изискванията в Наредбата за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА) са идентични с тези в Наредбата за ИУЕЕО. В този случай общината е избрала сключване на договор с организация по оползотворяване с фирма „Екобатери“. Места за събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори са и всички обекти в търговската мрежа на територията на общината, където се предлагат батерии и акумулатори. Лицата, които стопанисват такива обектите, са задължени да предвидят места за поставяне на специализирани съдове за събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори и да осигурят достъп до тях.

За по-добра ефикасност на системата е необходимо:

- Постепенно увеличаване на местата на разполагане на кошчетата;
- Провеждане ежегодно на разяснителни кампании (поне 2 пъти годишно);
- Засилване на контрола относно спазването на забраната за изхвърляне на тези видове отпадъци, извън регламентираните за целта места.

3. Масла и нефтопродукти

В Наредбата за отработени масла и отпадъчни нефтопродукти (Обн. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2013г. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018г.) задълженията на органите на местното самоуправление са:

- Определяне на местата за смяна на отработени моторни масла на територията на общината в случаите когато местата за смяна на отработени моторни масла са разположени върху общински имот и
- Съдействие за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване, когато общината има сключен договор за извършване на дейностите по събиране на отработени масла и предаването им на инсталации за оползотворяване и/или обезвреждане.

Тук вариантите за определяне на местата за смяна на отработени масла са идентифициране и посочване на гражданите на всички оторизирани сервизи, къде в общината се извършва тази дейност. Към местата за смяна на отработени моторни масла се включват, сервизите и бензиностанциите, отговарящи на изискванията на ЗУО или подзаконовите нормативни актове по прилагането му. На интернет страницата на общината е публично оповестен списък с точното местоположение на местата и лицата, отговорни за дейността. Посочени са телефони за контакт на 6 автосервиза и 1 магазин за масла и смяна на масла.

Еднолични търговци и юридически лица, предлагащи за продажба моторни и трансмисионни масла, са задължени да поставят на подходящи и достъпни места в търговските си обекти списък на определените места за смяна на отработени моторни масла. Всички лица, които извършват смяна на масла са задължени да сключват договор, с който се гарантира събирането и предаването на отработени масла или отпадъчни нефтопродукти за оползотворяване.

Лицата, които притежават отработени моторни масла и отпадъчни нефтопродукти, образувани от бита или стопанската им дейност, са длъжни да ги предават чрез приемо-предавателен протокол за оползотворяване и/или обезвреждане на определените от общината места или на лица, притежаващи съответното разрешение по чл. 35 от ЗУО или комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел II от Закона за опазване на околната среда.

Съдействие за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на масла може да се окаже на организациите по оползотворяване, чрез сключване на договор. Вариантите са общината да предложи собствена площадка за събиране на тези отпадъци или да сключи договор с лице, притежаващо вече изградена площадка и което има валидни разрешителни документи за дейности с отпадъци по реда на ЗУО.

4. Негодни за употреба гуми

Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми \ИУГ\ (Обн. ДВ. бр.73 от 25.09.2012г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20.08.2018г.), вмениява отново същите изисквания както на по-горните специфични отпадъци, а именно определяне на места за събиране на ИУГ на територията на общината, когато местата за събиране на ИУГ са разположени върху общински имот и съдействие за извършване на дейностите по събиране и съхраняване до предаването им за оползотворяване, и когато има сключен договор за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на ИУГ и предаването им за оползотворяване или обезвреждане.

И тук вариантите са сключване на договор с организация по оползотворяване на ИУГ, за което е необходимо общината да разполага с площадка, където да съхранява посочените отпадъци и/или сключване на договор с оторизирано лице, което експлоатира действаща площадка. Друг вариант е сключване на договор с оторизиран автосервиз за смяна на гуми, който вече има сключен договор с организация по оползотворяване или лице, притежаващо разрешителен документ по ЗУО за предаване на негодните за употреба гуми.

При този отпадък, поради липса на рециклиращи предприятия, за общината най-добрия вариант е сключване на договор с организация по оползотворяване. За целта е необходимо да бъде изградена площадката за събиране на ИУГ от домакинствата, където лесно могат да се събират от гражданите и в следствие да се предават на организацията.

На територията на общината съществуват фирми, извършващи продажба и смяна на гуми, които имат сключени договори с организации по оползотворяване на излезли от употреба гуми и могат да приемат без заплащане от страна на крайните потребители излезли от употреба гуми (ИУГ). Препоръчително е на интирнет страницата на Община Трявна да се публикува списък с информация за местоположението на площадки/пунктове, в които се извършва продажба и смяна на гуми на територията на общината.

Всички лица, които извършват продажба или смяна на автомобилни гуми са длъжни да приемат без заплащане от страна на крайните потребители излезли от употреба гуми (ИУГ), като за целта поставят на видно място в търговските обекти табла, съдържащи информация за местата, както и начина за приемане на излезлите от употреба автомобилни гуми. Гражданите, едноличните търговци и юридическите лица са длъжни да предават излезлите от употреба гуми само на лица, притежаващи разрешителен документ по ЗУО за събиране и предаване на негодните за употреба гуми или на определена от общината площадка.

5. Излезли от употреба моторни превозни средства

Съгласно определените с Наредбата за излезлите от употреба моторни превозни средства /ИУМПС/ (Обн. ДВ. бр.7 от 25.01.2013г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.37 от 21.04.2020г), основните задължения на местната администрация са:

- определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на ИУМПС на територията на общината.
- организира дейностите по събирането на ИУМПС и предаването им в центрове за разкомплектоване, за което уведомява звеното „Пътна полиция“ при областната дирекция на Министерството на вътрешните работи по месторегистрация на МПС.

Конкретни мерки при управлението на тези отпадъци са:

- Изготвяне на указания и правила за събиране на излезли от употреба МПС, находящи се на територии общинска и/или държавна собственост;
- Информирание на обществеността за местата, където могат да предадат ИУМПС;
- Оказване на съдействие на организациите по оползотворяване.

Собствениците на ИУМПС са длъжни да ги предават на площадките за събиране и съхраняване или в центрове за разкомплектуване. Забранява се предаването на ИУМПС на лица, които не притежават разрешение, издадено по реда на чл. 67 ЗУО, или комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел II от Закона за опазване на околната среда. При предаването на ИУМПС на площадки за събиране и съхраняване или в центрове за разкомплектуване собствениците им не заплащат такси.

Отпадъци от обувки и текстил

Съгласно изменението на Рамковата директива 2008/98/ЕС относно отпадъците с приетия на 30 май 2018г. законодателен пакет „Отпадъци“ във връзка с кръговата икономика, държаните членки се задължават да предприемат мерки за предотвратяване образуването на отпадъци от текстил като част от потока на битовите отпадъци, чрез насърчаване на повторна употреба, както и да въведат задължителното им разделно събиране. Същевременно се увеличават и поетапно и целите по рециклиране на битовите отпадъци, в обхвата на които влизат и текстилните отпадъци. Отпадъците от обувки и текстил по своята същност представляват МРО, тъй като отговарят на определението по §1, т.7 от допълнителните разпоредби на ЗУО, съгласно което масово разпространени отпадъци са отпадъците, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Мерките с цел насърчаване на предотвратяване, разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на МРО в България се прилагат чрез принципа „разширена отговорност на производителя“.

С оглед предотвратяване изхвърлянето на този отпадъчен поток в контейнерите за смесени битови отпадъци и последващо затрудняване на инсталациите за предварително третиране, Община Трявна започна разделното събиране на текстилни отпадъци – чрез специални контейнери, до сградата на общината по договор с фирма „Хедуей Интернешънъл“ ЕООД,, която има разрешително по ЗУО за управление на отпадъци със съответните кодове.

Може да се помисли върху идеята да се организират кампании с цел даряване на дрехи, които много често се подпомагат от неправителствените организации, както и от много корпоративни програми. По този начин инициативата за събиране на текстил, дрехи и обувки не само ще помогне за предотвратяване на този вид отпадъци, но и ще има благотворителна цел.

Съгласно действащото българско законодателство събирането и депонирането на опасни битови отпадъци е от компетенциите на кметовете на общините. Тези задължения са разписани в чл.19, ал.3, т.9 от ЗУО, където е регламентирано, че кметовете на общините имат задължения за организиране на разделно събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл. 13, ал. 1 и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане.

На територията на Община Трявна са поставени кошчета за разделно събиране на опасни отпадъци /батерии/ на следните места:

1. ул. “Ангел Кънчев” – Фото „Фуджи”

2. В сградата на Кметство Плачковци
3. Кметство Черновръх
4. Кметство Белица
5. Кметство Станчев хан
6. Кметство Престой
7. Кметство Радевци
8. Кметство Бангейци
9. Сградата на Община Трявна
10. ОУ „проф. П. Райков”
11. СОУ „П. Р. Славейков”
12. ОДЗ „Калина”
13. ЦДГ „Светлина”
14. Център за социална рехабилитация и интеграция
15. Дом за стари хора
16. Общинска служба по земеделие
17. Автогара
18. ОУ „Васил Левски”

Периодично се провеждат кампании за разделно събиране на излезли от употреба батерии и акумулатори. За оползотворяване на негодните за употреба батерии и акумулатори Община Трявна има сключен договор с „Екобатери” АД – организация за оползотворяване, чийто предмет на дейност включва: организиране и управление на дейностите по събиране, транспортиране, временно съхраняване, предварително третиране на негодни за употреба батерии и акумулатори. Фирмата притежава разрешение, издадено от Министерството на околната среда и водите.

Системата за разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори не изисква финансиране или инвестиции от страна на Община Трявна и е безплатна за населението.

Отработени масла и отпадъчни нефтопродукти

Местата за смяна на отработени масла на територията на Община Трявна са действащи сервиси, отговарящи на изискванията на Наредбата за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти.

Излезли от употреба моторни превозни средства и отпадъци от гуми.

Моторните превозни средства и отпадъците от гуми се предават на лица, притежаващи разрешителни по реда на Закона за управление на отпадъците.

Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване.

"Електрическо и електронно оборудване" са уреди, които зависят от електрически ток или електромагнитно поле, за да работят правилно, както и уреди за генериране, трансфер и измерване на такъв ток и полета и предназначени за работа с напрежение, непревишаващо 1000 волта за променлив ток и 1500 волта за постоянен ток.

"Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване" е електрическо и електронно оборудване, което е отпадък по смисъла на § 1, т. 17 ЗУО, включително всички компоненти, части и консумативи, които са част от ЕЕО в момента, в който притежателят му се освобождава от него.

Община Трявна е сключила договор фирма ” Маг Метал“ – организация по оползотворяване, която организира събирането и транспортирането на излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване. Фирмата притежава разрешение, издадено от Министерството на околната среда и водите.

Системата за разделно събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване не изисква финансиране или инвестиции от страна на Община Трявна и е безплатна за населението.

В подпрограмата не са включени част мерките, които имат пряка връзка с постигане на оперативните цели на подпрограмата, но са описани в други подпрограми на настоящата

Програма, тъй като имат хоризонтален характер и допринасят за постигането на повече от една стратегическа цел. Пряко отношение към постигане на набелязаните цели на настоящата подпрограмата са мерките от други подпрограми, свързани с:

- осъществяване на информационните кампании за предотвратяване на отпадъците и за насърчаване на населението и бизнеса да събира разделно отпадъците и за активно предоставяне на информация за битовите отпадъци;
- наличието на актуален анализ за морфологичния състав на битовите отпадъци и възлагане на такова през 2025г. в съответствие с изискванията на нормативната уредба (на всеки 5 години);
- определяне на такса битови отпадъци, по-пряко свързано с количествата изхвърлени отпадъци, но след приемане на национална методика и влизане в сила на националните разпоредби за промени в начина на определяне на ТБО;
- обучение и подобряване административния капацитет по управление на отпадъците;
- внедряване в общината на електронна информационна система за отпадъците;
- съставяне на отчети за изпълнение на целите за битовите отпадъци и представянето им пред компетентните органи

- обучителни програми за поддържане и подобряване на капацитета на администрацията и контролиращите инспектори на общината
- подготовка и изпълнение на проект за общината за изграждане на съоръжение за компостиране на зелените отпадъци в зависимост от условията и изискванията в поканата към общините за кандидатстване по ОПОС 2014-2020 г.
предоставяне на временна площадка, на която гражданите и други организации могат да оставят без допълнително заплащане разделно събрани строителни отпадъци от малки ремонтни дейности до определени количества.

Настоящата програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО включва следните мерки:

- Осъществяване на информационните кампании за насърчаване на населението да събира разделно отпадъците и за активно предоставяне на информация за битовите отпадъци.
- Прилагането на икономически инструменти, които чрез стимули и санкции да доведат до постигане на набеязаните цели (редукция на ТБО за участващите в системите за разделно събиране).
- Разработването на общински наредби със специални разпоредби и изисквания за разделно събиране и оползотворяване на рециклируемите отпадъци, в частност към разделното събиране и предаване на отпадъците от стопански, търговски, административни, образователни и други подобни обекти.
- Периодично извършване от общината на проучвания за морфологичния състав на битовите отпадъци.
- Определяне на такса битови отпадъци, възможно най-пряко свързано с количествата изхвърлени отпадъци.
- Обучение и подобряване административния капацитет за инспекции по управление на отпадъците.

**ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ И
НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ ДЕПониРАНИ
ОТПАДЪЦИ.**

Битовите отпадъци представляват около 7 – 10 % от общия обем на отпадъците, образувани в ЕС. Въпреки това, този поток от отпадъци е един от най-сложните за управление, а начинът, по който се управлява, като цяло е добър показател за качеството на цялата система за управление на отпадъците в дадена държава. Предизвикателствата с оглед на управлението на битовите отпадъци, произтичат от техния твърде сложен и смесен състав, непосредствената близост на образуваните отпадъци до гражданите, както и от тяхното въздействие върху околната среда и човешкото здраве. Вследствие на това, управлението на битови отпадъци изисква много сложна система, включваща: ефикасна организация на събиране; ефективна система за сортиране и подходящо проследяване на потоците от отпадъци; активно участие на гражданите и предприятията; инфраструктура, адаптирана към конкретния състав на отпадъците и добре изградена система за финансиране. Опитът показва, че независимо от разпределението на отговорностите за управлението на отпадъците между публичните и частните организации, системите за управление на отпадъците могат да допринесат за постигането на кръгова икономика и че решението относно разпределянето на отговорностите често зависи от географските и структурните условия.

В кръговата икономика стойността на продуктите и материалите се запазва възможно най-дълго време. Генерирането на отпадъци и използването на ресурси са сведени до минимум, ресурсите се запазват в икономиката, когато продуктът достигне края на жизнения си цикъл и се използват многократно за създаване на допълнителна стойност. Този модел може да създаде сигурни работни места, да насърчи иновации, които предоставят конкурентно предимство, и да осигури равнище на защита на хората и на опазване на околната среда. Този модел може също така да предостави на потребителите по-трайни и в по-голяма степен иновативни продукти, чрез които се постигат финансови икономии и се подобрява качеството на живот. За да се улесни преходът към една по-ефективна кръгова икономика, Европейската Комисия представя пакет от мерки за кръговата икономика, който включва преработени законодателни предложения относно отпадъците и всеобхватен план за действие, в който се определят конкретни действия, които Комисията да предприеме. Предложенията относно отпадъците съдържат ясна и амбициозна дългосрочна визия за увеличаване на рециклирането и намаляване на депонирането на отпадъци, като същевременно включват конкретни мерки за преодоляване на практическите пречки с цел подобряване на управлението на отпадъците и се вземат предвид различните ситуации в държавите членки. Планът за действие

относно кръговата икономика допълва това предложение, като в него се предвиждат мерки за „затваряне на цикъла” на кръговата икономика и се обръща внимание на всички фази на жизнения цикъл на един продукт: от производството и потреблението до управлението на отпадъците и пазара на вторични суровини. Освен това планът за действие включва редица действия, които ще бъдат насочени към премахване на пречките пред пазара в конкретни сектори или потоци от материали като пластмасите, хранителните отпадъци, основните суровини, строителните отпадъци и отпадъците от събаряне, биомасата и продуктите на биологична основа, както и хоризонтални мерки в области като иновациите и инвестициите.

Депонирането на отпадъците стои на най - ниското ниво в йерархията на управлението на отпадъците, въведена с европейското и националното законодателство. Все още дори и най-напредналите държави не могат да предотвратят напълно депонирането на отпадъци. Ето защо, част от усилията за подобряване на управлението на отпадъците са насочени към управление и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци, което може да се постигне чрез няколко групи мерки:

- Ползване на депа, които отговарят на екологичните нормативни изисквания и минимализират рисковете за околната среда;
- Чрез намаляване на количествата депонирани отпадъци, посредством увеличаване дела на рециклираните и оползотворени отпадъци;
- Закриване и рекултивация на общински депа за битови отпадъци с прекратена експлоатация, които предвиждат оползотворяване на полезните компоненти при осъществяването на рекултивационните дейности;
- Последващи грижи след рекултивацията на депата и мониторинг на закритите депа;
- Предотвратяване на депонирането на опасни битови отпадъци, чрез разделното им събиране и предаване за обезвреждане.

Част от мерките, свързани с подобряване на йерархията на управление на битовите отпадъци (рециклиране и оползотворяване на биоразградимите и рециклируемите от хартия, метал, пластмаса и стъкло и др.), както и на строителните отпадъци и утайките от ПСОВ, имат едновременно принос и за намаляването на депонираните отпадъци, но са включени систематично в предходните подпрограми. В настоящата подпрограма са включени допълнителни мерки от компетенциите на община Трявна, свързани с:

- осигуряване на екологосъобразно депониране на остатъчните битови отпадъци на депо, отговарящо на всички нормативни изисквания;
- разделно събиране на опасни битови отпадъци и предаването им за обезвреждане.

Община Трявна е включена в регионалната система за управление на отпадъците в гр. Габрово. В момента се реализира проект „Закриване и рекултивация на депо за ТБО на Община Трявна“, финансиран от ОПОС. Съгласно Закона за управление на отпадъците и Наредба № 6 от 27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на

отпадъци, общината като собственик на депото има задължение да осъществява поддръжка и следексплоатационни грижи за площадката на депото след негово закриване в срок не по кратък от 30 години. Това са дейностите по поддръжка на площадката на депото след неговото закриване, осъществяване на контрол и наблюдение на параметрите на околната среда (мониторинг) и отстраняване на евентуални отрицателни последици от въздействието на депото върху околната среда и човешкото здраве за определения от компетентните органи следексплоатационен период.

Предвидените мерки са както инвестиционни, така и "меки" мерки. Инвестиционните мерки са насочени основно към рекултивация на общинското депо за ТБО, изграждане на площадкова инфраструктура за битови отпадъци, закриване, третиране на утайки от ПСОВ гр. Трявна и др. „Меките” мерки са насочени към реализация на публични, бизнес и научни проекти за разработване/внедряване на различни иновативни методи за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци.

В резултат на изпълнението на програмата за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци се очаква до 2040 г. количеството на депонираните битови отпадъци да се намали до 10% или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци.

Управлението на утайки от ПСОВ и намаляване на депонираните отпадъци от утайки от ПСОВ се разглежда в разработваните Регионални прединвестиционни проучвания (РПИП) за ВиК за териториите на консолидираните ВиК оператори. Анализите се базират на поставените цели в Националния стратегически план за управление на утайките от градските пречиствателни станции за отпадъчни води на територията на Р България за периода 2014-2020 г.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3:

УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ, КОЕТО ГАРАНТИРА ЧИСТА И БЕЗОПАСНА ОКОЛНА СРЕДА

ПОДПРОГРАМА ЗА ПОДОБРЯВАНЕ
КАПАЦИТЕТА НА ОБЩИНА ТРЯВНА ЗА
УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И
ПОДОБРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА
ИНФОРМАЦИЯТА, ПОДПОМАГАЩА
ВЗЕМАНЕТО НА ИНФОРМИРАНИ
УПРАВЛЕНСКИ РЕШЕНИЯ

Новите и все по-високи изисквания на националното законодателство за отпадъците налагат непрекъснато развитие и повишаване на административния капацитет на общините, което да гарантира, че те разполагат с ключови служители за компетентно управление на отпадъците на територията си. Дейностите по управление на отпадъците представляват комплекс от решения, действия и дейности, свързани с образуването на отпадъците, екологосъобразното им третиране на база определена информация. Информационното осигуряване на дейностите по управлението на отпадъците е с важно значение при вземане на решения за прилагане на различни форми на контрол. Необходимо е общината да разполага с достатъчно и надеждни данни за различните видове и потоци отпадъци, с които борави или които се образуват на територията ѝ, но се управляват от други лица. Обобщението на информацията за генерираните отпадъци на територията на общината, влияе върху годишното изчисляване на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, както и за намаляване количествата на отпадъците, депонирани на Регионалното депо.

Анализът на административния капацитет на Община Трявна и информационното осигуряване в областта на управление на отпадъците показва, че през последните години са осъществени значими и успешни мерки. В Община Трявна основните функции, свързани с политиката по управление на отпадъците, са възложени на дирекция „Териториално и селищно устройство и строителство“ в Специализираната администрация. Финансовото обезпечаване на политиката за управление на отпадъците функции са възложени на Отдел МДТ.

Предложените мерки в настоящата подпрограма са насочени към усъвършенстване на административната и информационната система, необходимостта от които произтича най-вече от развиващото се национално законодателство в сектора

на управление на отпадъците, националните политики за непрекъснато повишаване на квалификацията.

За ефикасно управление на дейностите по отпадъците е необходимо периодично изменение и допълване на Наредбата за управление на отпадъците на територията на Община Трявна, съобразно изискванията и задълженията на националното законодателство. За постигане на навременна нормативна и програмна осигуреност по отношение на дейностите по управление на отпадъците е необходимо непрекъснато следене на развитието на националната правна рамка в сектор отпадъци, с цел навременно отразяване на нормативните промени в местната нормативна уредба, както и промени в нормативните документи на общината, съобразно местните условия и възникващи потребности. Създаването на ясни правила и задължения между общинските органи, гражданите и фирмите при управлението и ползването на системите за управление на различните потоци отпадъци, както и определяне на наказателната отговорност ще доведе до ефективно управление на отпадъците, отговарящо на изискванията на националното законодателство. Разработването на ясни вътрешни правила за наблюдение, отчет и оценка на изпълнението на Програмата също е от основно значение за проследяване на напредъка в изпълнението и предприемане на коригиращи действия в случай на възникнали проблеми.

Завишаването на изискванията на законодателството в сектор отпадъци, води със себе си завишаване изискванията на информационната база за управление на отпадъците, което е от изключително важно значение. Надеждните данни за образуваните, събраните, предадените за оползотворяване, рециклиране и обезвреждане отпадъци са най-важната основа в изграждане на политика за правилно третиране на отпадъците в общината. За това чрез осигуряване и поддържане на актуални данни за отпадъците, могат да се предвиждат и реализират различни концепции, програми и насоки за действие. Тук основна роля в набавянето на надеждни данни имат организациите по оползотворяване и фирмите с които общината има сключени договори. Добре би било в събирането на данни да вземат участите и обектите на територията на общината, които събират разделно МРО, като НУБА, ИУЕЕО, ИУГ и масла. За проследяване на данните е необходимо да се води редовна отчетност по отношение на управление на отпадъците в общината.

В съответствие с развитието на националното законодателство в сектор отпадъци и с националните политики за непрекъснато повишаване на квалификацията и за учене през целия живот, както и от някои пропуски, идентифицирани в резултат на изготвяне на анализите на съществуващото състояние, в подпрограмата са предвидени дейности за развитие на компетентността, знанията и уменията на служителите от администрацията с функции свързани с отпадъците и за тяхното ресурсно обезпечаване.

За изпълнението на цел 3 Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда в програмата са включени следните основни мерки:

1. Постоянно повишаване на квалификацията на служителите

За запазване и повишаване на квалификацията на служителите, които имат отговорности по управление на отпадъците. Участие в различни обучения насочени към управлението на отпадъците. Посещения на различни места с цел натрупване на практически опит свързан с дейностите по отпадъците.

2. Материална и информационна обезпеченост

Основните мерки са насочени към подобряване на информационната база за управление на отпадъците.

За ефективното управление на отпадъците е необходимо изграждането на интегрирана интернет-базирана информационна система на модулен принцип, която да включва пълен набор на информация, необходима както за изготвяне на анализи и прогнози, така и за проследяване на напредъка по изпълнението на НПУО 2021-2028 и Програмата за предотвратяване образуването на отпадъците (ППОО). Тази система ще бъде поддържана от ИАОС. За да се изгради системата са необходими няколко стъпки:

- интегриране на информационните системи на всички институции, които поддържат данни за управлението на отпадъците - МОСВ, ИАОС, НСИ, РИОСВ, общини и т.н.;
- създаване на архитектурата на информационната система;
- систематизиране на наличните данни и включването им в информационната система.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 4:

ПРЕВРЪЩАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА В КЛЮЧОВ ФАКТОР ПРИ ПРИЛАГАНЕ ЙЕРАРХИЯТА НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

ПОДПРОГРАМА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА РАЗЯСНИТЕЛНИ КАМПАНИИ И ИНФОРМИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Предвид нарастващите задължения на общините по третирането на отпадъците е необходимо увеличаване на кампаниите, чрез които да се ангажират възможно най-много граждани. В тази връзка са планирани мерки, които чрез подходящи техники или схеми включват пряко гражданите в дейности за разделно събиране на различни потоци битови отпадъци. Специално внимание е необходимо да бъде обърнато на работата с децата в детските градини и училищата на територията на общината, предвид създаването у тях на устойчиви нагласи и поведение относно отпадъците. Друга група мерки е насочена към участие на обществеността в процеса на вземане на решения относно политиката за отпадъците чрез допитвания, консултации, публични обсъждания.

Важна предпоставка за постигане на заложената цел са и част от предприетите до момента мерки, като провеждането на ежегодни национални кампании за почистване от отпадъци чрез участие на доброволци, регулярни информационни кампании на организациите по оползотворяване.

Мерките са насочени към:

- Създаване на лесни и достъпни условия за предложения и участия на обществеността в изграждане на политиката за управление на отпадъци, в изготвяне на нормативни документи, програми, стратегии, насоки и др.;
- Организиране на различни мероприятия с участието на гражданите;
- Повишаване на екологичното съзнание, чрез обучения, изготвяне на брошури, плакати;
- Изграждане на информирано поведение и на обществени нагласи относно отпадъците и повишаване на участието на населението и бизнеса в предотвратяване на отпадъците и в разделното събиране на битовите и строителните отпадъци съобразно йерархията за управление на отпадъците.

IX. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

Програмата за управление на отпадъците на Община Трявна е елемент от цялостната национална система за планиране, поради което в този раздел е представена връзката между Общинската програма за управление на отпадъците и другите програмни документи. Изпълнението на Общинската програма за управление на отпадъците ще допринесе в по-малка или по-голяма степен за постигането на целите на Националния план за управление на отпадъците, а с това и на другите национални планови документи, както и плановете на регионално и общинско ниво посочени по-долу в настоящия раздел.

Нов план за действие относно кръговата икономика (приет на 11.03.2020г.)

Нов план за действие за кръговата икономика е един от основните градивни елементи на Европейския зелен пакт, новата европейска програма за устойчив растеж. Предлагайки мерки по отношение на целия жизнен цикъл на продуктите, новият план за действие има за цел да подготви икономиката за екологосъобразно бъдеще, да укрепи конкурентоспособността, като същевременно защитава околната среда и предоставя нови права на потребителите. Новият план е насочен към проектирането и производството в кръговата икономика, за да се гарантира, че използваните суровини остават в икономиката на ЕС колкото е възможно по-дълго.

Изпълнявайки ангажиментите по постигане на заложените в Европейското законодателство цели, България предприема стъпки за трансформиране на икономиката си от линейна към кръгова. Промяната в рамковото законодателство по отпадъци е една от най-важните и първостепенни крачки в прехода към кръгова икономика на ЕС. Страната е предприела стъпки за разработване на нов, пети Национален план за управление на отпадъците (НПУО) 2021-2028 г. и Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България, за периода 2021–2027 г., с които ще бъдат поставени нови цели и изисквания.

Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци (НППОО)

Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци (НППОО) е в съответствие с изискванията на РДО и на чл.50 от ЗУО и е неразделна част от НПУО. Тя определя мерки за прилагане на най-високото ниво в йерархията на управление на отпадъците.

Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха в България 2020-2030г.

Програмата включва целите, приложимите мерки, които трябва да доведат до намаляване на емисиите, сроковете за прилагането на мерките, необходимите финансови средства и отговорните институции. Предвидените мерки са в сектори, които са по-значими източници на емисии в атмосферния въздух, като селско стопанство, автомобилен транспорт и битово отопление. В Законодателни приоритети в сектора на отпадъците и управление на отпадъците в програмата е посочена Стратегическата цел 2 за 2030г., която гласи: „Спазване на законодателството на ЕС и участие и допринасяне за

реализирането на законодателните ангажименти и инициативи на ЕС като пакета от мерки за създаване на Кръгова икономика до 2030 г.:

- Минимум 55% от общинските отпадъци да се рециклират до 2025 г., над 60% до 2030 г. и над 65 % до 2035 г.
- Над 50% от отпадъчните пластмасови опаковки да се рециклират до 2025 г.
- Опасните отпадъци от домакинствата да се събират отделно до 2022 г., биологичните отпадъци до 2023 г. и текстилът до 2025 г.
- До 2035 г. количеството депозирани общински отпадъци трябва да се намали до 10% или по-малко от общото количество генерирани общински отпадъци.“

Нова стратегическа програма на ЕС за периода 2019—2024 г.

Целта ѝ е да направлява работата на европейските институции през следващите пет години. Настоящата стратегическа програма предоставя цялостна рамка и насока за тази цел. В „Новата стратегическа програма за периода 2019 – 2024 г.“ са начертани приоритетните области, които ще направляват работата на Европейския съвет и ще предоставят насоки за работните програми на останалите институции на ЕС.

Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие 2030 г.

Целта на Стратегията е да служи като референтен документ, определящ рамка за действия за адаптиране към изменението на климата и приоритетни направления до 2030 г. Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие на Република България задава рамка за действия за адаптиране към изменението на климата (АИК) и приоритетни направления до 2030 г., като идентифицира и потвърждава необходимостта от действия за АИК както за цялата икономиката, така и на секторно ниво. Рамковият документ очертава рисковете и уязвимостите в различните икономически сектори, междусекторните връзки по отношение на тези рискове и уязвимости, както и макроикономическите последици от изменението на климата като цяло. Към Стратегията като приложения са включени девет секторни оценки (сектор земеделие, биоразнообразие и екосистеми, енергетика, гори, човешко здраве, туризъм, транспорт, градска среда и води), анализ на макроикономическите последици от изменението на климата и оценка на сектор „Управление на риска от бедствия“.

Актуализацията на Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013 - 2025 година (приета с Решение №306 на МС от 07.05.2020г.)

Това е основният документ за регионално и пространствено развитие, който определя дългосрочните перспективи, цели и приоритети на държавната политика за намаляване на дисбаланса в развитието на националната територия и съответствието ѝ с другите секторни и хоризонтални политики. Актуализирането е обвързано и с новата Оперативна програма за развитие на регионите за периода 2021-2027 г., като определя

териториалната основа за провеждане на държавната политика за регионално развитие, в т.ч. и със средства от европейските фондове. В актуализираната концепция са отчетени действащите стратегически документи на международно равнище в областта на регионалното и пространственото развитие, Морския пространствен план на Република България и националните стратегически документи за развитие на секторните и хоризонталните политики.

Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северен централен район 2021-2027 г.

ИТСП на Северен централен район за планиране от ниво 2 е средносрочен стратегически планов документ, който определя политическата, икономическата, пространствената и тематична рамка на развитието на региона в годините на новия програмен период 2021-2027 г. Северният централен регион обхваща областите Габрово, Велико Търново, Русе, Разград и Силистра с общо 36 общини. Стратегия за развитие на Северен централен район за планиране от ниво 2 за периода 2021-2027 година е разработена в съответствие с Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. (Актуализация 2019 г.) и отчита предвижданията на секторните стратегии на регионално ниво в областта на икономическото развитие, здравеопазването, образованието, науката, социалните услуги, транспорта, водния сектор, енергетиката, широколентовите комуникации, туризма и околната среда.

Проект на Закон за изменение и допълнение на Закон за управление на отпадъците (Обн. ДВ. бр.53 от 13.07.2012г. последно доп. ДВ. бр.81 от 15.10.2019г.)

Проектът на ЗИД на ЗУО има за цел да въведе изискванията на приетия на ниво ЕС през 2018 г. законодателен пакет „Отпадъци“, и по специално Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците и частично да транспонира Директива (ЕС) 2018/850 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 1999/31/ЕО относно депонирането на отпадъци. Пакет „Отпадъци“ въведе следните основни промени в европейското законодателство, които следва да бъдат изпълнявани от всички държави-членки:

- Целта за подготовка за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци е завишена до 65% през 2035 г., за да се извлекат съществени екологични, икономически и социални ползи и да се ускори преходът към кръгова икономика. Въведени са междинни цели от 55% и 60% съответно за 2025 г. и 2030 г.;
- С цел допълнително стимулиране на прехода към кръгова икономика е въведена цел за намаляване до 10 % на депонираните битови отпадъци до 2035 г., която може да бъде отложена с 5 г., при условие, че държавата е постигнала намаление до 25 %.
- Законът за управление на отпадъците е нормативния акт, който регламентира всички основни ангажименти на общини, производители и оператори на дейности с отпадъци, както и изискванията за разделно събиране и за постигане на целите по рециклиране на

отпадъци. Респективно тези изисквания налагат предложените промени с проекта на ЗИД на ЗУО.

Предлаганите по-важни изменения и допълнения могат да бъдат обобщени както следва:

- С цел съпоставимост на резултатите между държавите-членки значително се стеснява обхватът на възможните методи на изчисляване на целта по рециклиране. Въвеждат се точни правила за изчисляването на целите въз основа на теглото на битовите отпадъци, които постъпват за рециклиране и е определена точката на измерване на извършването на процеса на рециклиране;
- Въвеждат се определения за „неопасни отпадъци“, „битови отпадъци“, „биологични отпадъци“, „отпадъци от строителство и разрушаване“, „хранителни отпадъци“, „оползотворяване на материали“, „насипване“ и „схема за разширена отговорност на производителя“, за да се внесе яснота относно обхвата на тези понятия и да се постигне съпоставимост между обхвата на дейностите с отпадъците в отделните държави-членки;
- Въвежда се определение за „схема за разширена отговорност на производителя“, за да се изясни, че става въпрос за набор от мерки, предприети от държавите членки, с които производителите се задължават да поемат финансова или финансова и организационна отговорност за управлението на отпадъци като етап от жизнения цикъл на продукта, включително за дейностите по събиране, сортиране и третиране;
- Поради различната ефективност и резултатност в отделните държави членки в работата на въведените до момента схеми за разширена отговорност на производителя, са определени минимални изисквания относно тяхното функциониране като те се прилагат и по отношение на схемите за разширена отговорност на производителя, въведени съгласно други законодателни актове, по-специално директиви 2000/53/ЕО, 2006/66/ЕО и 2012/19/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, в допълнение към вече предвидените в тях изисквания. Поставят се изисквания за ясно определяне на ролите на отделните заинтересовани страни, ефективността на разходите, определянето на вноските, които производителите заплащат, изисквания за прозрачност, както и системи за отчитане и ефективен контрол на дейността на схемите.

Приемането на ЗИД на ЗУО се очаква да доведе до:

- Хармонизиране на изискванията на националното законодателство с изискванията на ЕС в областта на управление на отпадъците;
- Облекчаване на административната тежест;
- Засилване на контрола върху дейността на организациите по оползотворяване и лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално;
- Преодоляване на идентифицирани проблеми при прилагането на ЗУО;
- Ограничаване на рисковете за околната среда при дейностите с третиране на отпадъци;

Нов Национален план за управление на отпадъците в Република България за периода 2021–2028 г.

Предвид изтичащия срок на действие на Националния план за управление на отпадъците (НПУО) за периода 2014-2020 г., от страна на МОСВ в края на 2019г. е възложено разработването на нов НПУО за следващия период 2021-2028г., включващ отделна глава за предотвратяване на образуването на отпадъците.

Съгласно общодостъпната информация новият НПУО ще бъде съобразен с изискванията на Директива 2008/98/ЕО за отпадъците, изменена с Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета, както и новия пакет „Кръгова икономика“. В НПУО 2021-2028 ще бъдат взети предвид общите принципи за опазване на околната среда, като предпазни мерки и устойчивост, техническа осъществимост и икономическа приложимост, опазване на ресурсите, както и въздействието върху околната среда, човешкото здраве, икономиката и обществото.

На база анализ на текущото състояние на управлението на отпадъците в Република България в плана ще бъдат заложени мерките, които трябва да се предприемат за подобряване на околната среда чрез подготовка за повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъци. Ще бъде разгледана и оценена необходимостта от нови схеми за събиране, закриване на съществуващи инсталации и съоръжения за отпадъци, допълнителна инфраструктура от инсталации и съоръжения за отпадъци, както и съотносимите към това инвестиции. Оценката ще послужи за изготвяне на конкретни мерки и дейности в новия период 2021-2028г.

Нови Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България, за периода 2021-2027 г.

Те се разработват в изпълнение на мярка 589 „Изготвяне на Национална стратегия във връзка с пакета за кръгова икономика от Програма за управление на правителството на Република България за периода 2017 –2021 г., като една от поставените цели (Цел 147) за постигане на ресурсна ефективност чрез прилагане на йерархията при управление на отпадъците, предотвратяване на образуването им, насърчаване на повторната употреба и оползотворяването им чрез рециклиране, намаляване на депонирането и ограничаване на вредното им въздействие върху околната среда и човешкото здраве.

Разработването на стратегията и план за действие за периода 2021-2027 г. е част от мерките от пакета за преход към кръгова икономика на национално ниво. Планът за действие обхваща действия в следните области:

- Производство, в т.ч. пакетиране на продуктите и производствени процеси;
- Потребление;
- Управление на отпадъците, което заема централно място в кръговата икономика, чрез прилагане на практика на йерархията на ЕС за отпадъците.;
- Преход от отпадъци към ресурси – насърчаване на пазара на вторични суровини, в т.ч. суровини от изключителна важност Действия в областта на приоритетни области като

рециклиране на пластмаси, управление на хранителните отпадъци, основни суровини, отпадъци от строителство и събаряне, биомаса и продукти на биологична основа, иновации, инвестиции и други хоризонтални мерки.

Целта е да се изготви стратегически документ и конкретен план за действие, чрез които да се формулират националните цели в областта на кръговата икономика. На базата на задълбочен анализ на ситуацията, следва да се очертаят приоритетните области на стратегията и плана за действие, да се предложат подходящи механизми за партньорство между публичния и частния сектор и механизми за мониторинг на изпълнението.

Специфичните цели са свързани с:

- Предпоставки за постигане на устойчива, нисковъглеродна и конкурентоспособна икономика с ефективно използване на ресурсите;
- Насърчаване на бизнес инициативи, иновации и трансфер на технологии за постигане на целите на кръговата икономика на национално и европейско ниво;
- Формулиране на необходимите политически действия на национално и местно ниво, както и изменения на регулаторната рамка;
- Създаване на партньорски механизъм за изпълнение на плана за действие, с участие на публичния сектор на национално и местно ниво, бизнеса и неправителствения сектор;
- Постигане на възможно най-добро управление на отпадъците, съдържащи значително количество суровини от изключителна важност, като вземат предвид осъществимостта от икономическа и технологична гледна точка и ползите за околната среда и здравето. Включване на целесъобразни мерки на национално ниво относно събирането, разделянето и оползотворяването на отпадъци, съдържащи значително количество от суровини от изключителна важност.

X. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ТРЯВНА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028г.

Наблюдението и оценката на изпълнението на програмни документи са ключови етапи от цялостния процес на планиране. Основната цел на наблюдението е да се получи актуална информация с оглед проследяване на изпълнението на предварително поставените цели, срокове и ресурси и навременно предприемане на действия за преодоляване на възникващи проблеми при реализацията на мерките, а при необходимост – извършване на актуализация.

Наблюдението на Програмата за управление на отпадъците ще се осъществява чрез периодично събиране на информация, свързана с напредъка по изпълнение на включените в Програмата мерки и степента на постигане на индикаторите, както и анализ на събраната информация и на възникнали проблеми при изпълнението и причините за

тях. В допълнение, за всяка мярка ще се наблюдава и спазването на планирания график и степента на изразходване на ресурсите.

Член 52 от ЗУО поставя рамкови изисквания към разработването на програми за управление на отпадъците от общините, като поставя и следните най-общи изисквания по отношение на наблюдението, отчета и контрола на програмата:

- Програмата се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия;
- Кметът на общината информира ежегодно в срок до 31 март общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година.

Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците. Той определя звеното в структурата на общинската администрация, което ще отговаря за събиране и обобщаване на информацията за изпълнение на включените в програмата мерки, както и за изготвяне на годишния отчет за изпълнение на програмата.

Събирането на информация за проследяване на напредъка на изпълнението на програмните цели много важен етап от наблюдението на програмата, тъй като събраната наличната информация е основа за изготвяне на анализи за постигнатите резултати. Набавянето на надеждни данни в единен формат за образуване, състав, събиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците е от съществено значение за проследяване на напредъка към постигане на целите и осъществяване на контрол по изпълнение на мерките. С оглед на това, че за някои мерки ще се налага измерване на информираността, развитието на социалните нагласи и участието на населението и бизнеса при изпълнение на мерките за отпадъците, целесъобразно е общината да проведе проучвания или анкетни допитвания. Сроковете за събиране и систематизиране на данните трябва да са съобразени с нормативно изискваните срокове за отчети и доклади, с цел постигане на ефективност и ефикасност на процеса. ЗУО изисква кметът на общината да представя годишен отчет за изпълнение на програмата за управление на отпадъците за предходната година до 31 март, а регионалните сдружения за управление на отпадъците да представят годишни отчети за изпълнение на целите по чл. 31 от ЗУО до 10 март на следващата година. Към момента събирането, систематизирането на данните, анализ и оценка на напредъка в изпълнение на мерките, причините за неизпълнение или за изоставане в изпълнението на общинските програми, свързани с околната среда се извършва от старши експерт към Отдел „Териториално и селищно устройство и строителство“ на Дирекция „Териториално и селищно устройство и регионално развитие“. За целта експертите от отдела изготвят годишен доклад за напредъка по изпълнение на мерките и програмните цели. При отклонение от приетите мерки и цели е необходимо да се докладва на ръководството и своевременно да се предприемат коригиращи действия.

Контрол и отчитане на изпълнението на програмата за управление на отпадъците

Съгласно Закона за управление на отпадъците, органът който одобрява и контролира Общинските програми за управление на отпадъците е Общинския съвет на съответната администрация. Съгласно чл.52, ал.9 от ЗУО ежегодно в срок до 31 март Кмета на общината, внася в Общински съвет отчет за изпълнение на програмата за предходната година, като същият след приемането му се изпраща в Регионалната инспекция по околна среда и води за сведение. Годишните отчетни доклади за изпълнението на Програмата ще се публикуват и на интернет страницата на Община Трявна с цел информирание на обществеността. Отчетът се изготвя на достъпен език и стил и включва графики, фигури, таблици, които да илюстрират напредъка по изпълнение на мерките и целите. Това е необходимо за по-добро разбиране на съдържанието от страна на неспециалисти в областта на отпадъците. Целта на контрола и отчитането на програмата е да се проследи ежегодно напредъка на изпълнение на поставените мерки и цели в програмата, евентуалните пречки за неизпълнението им, както и да бъдат взети навременни мерки при наличието на мерки, които не биха могли да се изпълнят поради финансови, нормативни и/или други причини.

Системата за отчет и контрол на изпълнението на Програмата за управление на отпадъците на Община Трявна за периода 2021-2028г, представлява система на текущо наблюдение (мониторинг) чрез събиране на информация за изпълнението на отделните мерки, заложи в подпрограмите и отчет за степента на тяхното изпълнение. За всяка една от мерките в отделните подпрограми са посочени очаквани резултати от изпълнението ѝ, както и индикатори за текущо изпълнение и целеви индикатори за мярката. Именно за посочените резултати и конкретно определени индикатори ще се събира необходимата информация в рамките на системата за отчет и контрол на Програмата. В допълнение към изпълнението на текущите и целевите индикатори за всяка мярка е необходимо да се наблюдава и спазването на предвидения график и степента на изразходване на ресурсите за всяка от мерките.

Информация за напредъка за изпълнение на мерките от подпрограмите на настоящата Програма за управление на отпадъците на Община Трявна ще се събира от съответните отговорници, които са посочени като водещи за изпълнението на съответната мярка. Необходимо е поддържане на постоянна комуникация между отделните отговорни звена, като по този начин информацията ще бъде събирана и обобщавана, с цел определяне на напредъка на изпълнение на мерките, както и причините за неизпълнение или за изоставането в изпълнението на мерките, включително дължащи се на партньорите, както и предложения за корективни действия при необходимост.

Процедура за актуализация на програмата

Член 52, ал.3, т.2 от ЗУО поставя най-общи изисквания по отношение на актуализацията на разработените от общините програми за управление на отпадъците - програмата се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия. Необходимост от актуализация на общинската програма за управление на отпадъците може да възникне по различни причини:

- промени в изискванията на европейското и българското законодателство, които налагат промени в заложените стратегически и оперативни цели и в планираните мерки за тяхното постигане.
- промяна на фактическите условия и/или възникване от необходимостта от прилагане на допълнителни мерки към вече приетите, при отчитане на липса на напредък за постигане на целевите индикатори.

С оглед значението на изпълнението на целите в общинските програми за управление на отпадъците за изпълнение на националните цели, които страната докладва на ЕК, общината следва да предвиди междинна оценка на програмата след тригодишен срок на изпълнение, която ще посочи тенденциите и степента на изпълнение на програмните цели. В съответствие с изводите от оценката следва да се извърши актуализация на програмата, ако се налага. Ако обаче в резултат на промени в обстоятелствата се налага да се направи актуализация в друг времеви период, то тя може да се извърши по всяко време от изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците. Процедурата за актуализация на общинската програма за управление на отпадъците следва процедурата за разработване и одобрение на програмата. Актуализацията на програмата също трябва да премине през обществени консултации и да се приложи законодателството за екологична оценка на планове и програми, след което да се одобри от общинския съвет и да се публикува за информация на обществеността.

**ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ
ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ В ОБЩИНА ТРЯВНА**

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1:	Намаляване на вредното въздействие на отпадъците, чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване
Оперативна цел:	През 2027 г. ръстът на нормата на натрупване на битовите отпадъци да е по-нисък от ръста на минималната работна заплата, спрямо 2020г.
Индикатори Целеви Текущи	Намаляване на годишното количество образувани битови отпадъци; Намаляване на количеството депонирани битови отпадъци.

№	Мярка/Дейност	Бюджет, лв.	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност	
						текущи	целиви	водеща	партньор
1	Създаване на организация за разделно събиране на растителни отпадъци от поддържането на паркове, градини, площади.	20 000	Отчисления по чл.64 от ЗУО, Общински бюджет, ПУДООС, ОПОС 2021-2027 г.	2023	Предотвратяване образуването на отпадъци и екологосъобразно третиране	Въвеждане на система за разделно събиране на растителни отпадъци	Брой обхванато население и обекти в системата за разделно събиране	Община Трявна	РСУО, население
2	Разширяване на обхвата на домашното компостиране безвъзмездно предоставяне на домакинствата на компостери за зелени и други биоотпадъци	20 000	Общински бюджет ПУДООС ОПОС	2021-2028	Предотвратяване образуване на отпадъци от растителен и хранителен произход	Брой предоставени компостери	Предприети мерки за предотвратяване образуването на отпадъци, чрез компостиране	Община	Население

3	Извършване на актуален Морфологичен анализ на смесените битови отпадъци	10 000	Отчисления по чл.64 от ЗУО, Общински бюджет, ПУДООС, ОПОС 2021-2027г.	2024	Изготвен актуален Морфологичен анализ на смесените битови отпадъци към 2024		Изготвен Морфологичен анализ на смесените битови отпадъци	Община	РСУО
4	Провеждане на информационни кампании за предотвратяването на битови отпадъци, ориентирани най-вече към: -намаляване на образуваните отпадъци; -устойчиво потребление; -участие в разделното събиране (разделяне при източника)	5 000	ОПОС, ПУДООС Общински бюджет	Постоянен	Повишаване информираността на населението, което влияе пряко върху количеството образувани отпадъци	Брой реализирани кампании	До 2028 г. са проведени не по малко осем информационни кампании	Община	Население Ооп
5	Поддържане на интернет страницата на общината и публикуване на графици за събиране на отпадъци, места за временно съхранение и предаване на различните потоци отпадъци.	Не са необходими допълнително средства		Постоянен	Информираност на населението по мерките и дейностите	Постоянно допълване и актуализиран е на секцията в интернет сайта	Повече информираност на населението относно мерките при управление на отпадъците	Община	
6	Съставяне на регистър на производствените фирми в общината и създаване на база данни за отделяните и производствени отпадъци от тях			2021-2028	Осигуряване на актуална база данни	Брой обхванати производствени фирми	Създаден регистър на генераторите на производствени отпадъци в общината и техните генератори	Община	Фирми и предприятия

7	Намаляване на отпадъците от хартия и офис консумативи чрез електронен обмен и предоставяне на електронни услуги на гражданите и фирмите	6 000 лева	Общински бюджет	2021-2028	Намаляване на отпадъците от хартия и офис консумативи	Реализирани мерки за електронно управление	Предотвратени отпадъци от хартия и офис консумативи	Община Трявна	Фирми
8	Насърчаване на повторната употреба и/или поправка на подходящи изхвърлени продукти или на техните компоненти.	Създаване на общински публичен регистър, в който да се предоставя достъпна до гражданите информация			Намаляване на количеството образувани отпадъци	Увеличено използване на стоки повторната употреба	Създаден общински публичен регистър, в който да се предоставя достъпна до гражданите информация	Община Трявна	Фирми

9	Информиране на населението за начините и местата за изхвърляне/предаване на различни видове отпадъци	Не са необходими допълнително средства		постоянен	Предотвратяване образуването на отпадъци	Ежегодно информиране на населението	Увеличаване на информираната общественост	Община Кметове и кметски наместници	
10	Ежегодно оптимизиране на графици и схеми за събирането и транспортирането на отпадъците	Не са необходими допълнително средства		постоянен	Разработена ефективна система за събиране на отпадъци	Екологосъобразно управление на отпадъците	Оптимизиране на графици и схеми за събирането и сметоизвозване	Община	

**ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ
ПОДПРОГРАМА ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ ОТ ХАРТИЯ И КАРТОН, МЕТАЛИ, ПЛАСТМАСА И СЪГЪКЛО**

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2:	Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депонираните отпадъци.
Оперативна цел:	Достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаси и стъкло.
Индикатори Текущи	2021 г. - мин. 50% от общото тегло на отпадъците от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране 2028г. - мин. 60% от общото тегло на отпадъците от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране
Целеви	

№	Мерки/Дейност	Бюджет, лв.	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност	
						текущи	цели	водеща	партньор
1	Усъвършенстване на системата за разделно събиране на хартиени, картонени, найлонови и пластмасови отпадъци в административните, държавни и обществени сгради	Съгласно офертно проучване	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки (ООООп)	2021-2028	Увеличаване на количествата разделно събрани отпадъци	Брой обхванати сгради	Всички административни, държавни и обществени сгради са обхванати	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки (ООООп)	Община Трявна
2	Оптимизиране на системата за разделно събиране на отпадъците, чрез разместване на съдове, добавяне на нови, увеличаване на точките и др.	20 000	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки (ООООп)	2021-2028	Увеличена ефективност на системата	Ежегодно изготвяне на графици на разположение на системата	Създадена ефективна система	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки (ООООп)	Община Трявна

3	Публикуване на интернет страницата на общината и широко оповестяване на точните местонахождения на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци, какви отпадъци и в какви количества	-	Община Трявна	Постоянен	Обществеността е информирана	Изготвени публикации, на интернет страницата с информация за местонахождението на площадките за разделно събрани отпадъци и вида и количествата на събираните отпадъци	Брой публикации, на интернет страницата с информация за местонахождението на площадките за разделно събрани отпадъци и вида и количествата на събираните отпадъци	Община Трявна	PCYO
4	Ежегодно планиране и осъществяване на тематични проверки за изпълнение на изискванията за разделно събиране и изхвърляне на отпадъците в организираната от общината система за разделно събиране на отпадъците								
5	Редовно спазване на графика за извозване на разделно събраните отпадъци от опаковки при строг контрол и отсортиране	Не са необходими допълнително средства	-	2021-2028	Оптимизирана система за разделно събиране на отпадъци от опаковки	Количество разделно събрани отпадъци по видове в кг	Количество разделно събрани отпадъци по видове в кг	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки (ООООп)	Община Трявна

6	Насърчаване използването на продукти със съответната екомаркировка за рециклиране и/или оползотворяване	2000	Общински бюджет, Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки (ООООп)	2021-2085	Използване на продукти, които могат да бъдат рециклирани	Провеждане на кампании за насърчаване	Повече рециклирани отпадъци от опаковки	Община Трявна	Организация по Оползотворяване на отпадъци от опаковки (ООООп)
7	Актуализиране размера на санкциите, заложи в Общинските наредби за смесването на определени отпадъци и изхвърлянето на рециклируеми и оползотворими такива в контейнерите за смесени отпадъци.	Не са необходими допълнително средства	-	постоянен	Използване на системата по предназначение	Променена нормативна уредба	Увеличена наказателна отговорност	Общински съвет-Трявна	Община Трявна
8	Организиране на кампании и конкурси с цел популяризиране и насърчаване на населението към използване на метода на разделното събиране и изхвърляне на отпадъците.	5 000	Община Трявна Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки (ООООп)	постоянен	Повишаване информираността на населението	Брой реализирани информационни кампании	Ежегодно до 2025г. са проведени съответните кампании	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки (ООООп)	Община Трявна

9	Изготвяне на ежегодни справки на количествата на образуваните, събраните и предадените за оползотворяване отпадъци от опаковки от ООп / фирми и др. юридически лица/	Не са необходими допълнително средства	-	постоянен	Информационна обезпеченост във връзка с постигане целите за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци.	Количествата разделно събрани и рециклирани отпадъци в тон за година	Събиране на надеждна, навременна и пълна информация	Община Трявна	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки (ОООП)
---	--	--	---	-----------	--	--	---	---------------	---

**ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ
ПОДПРОГРАМА ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА БИОРАЗГРАДИМИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ В Т.Ч.
ЗА БИООТПАДЪЦИТЕ**

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2:	Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирането им.
Оперативна цел:	Достигане на целите за разделно събиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци.
Индикатори Текущи Целеви	Към 2021г. - количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци е до 35% от общото количество на същите отпадъци, образувани в общината през 1995 г.; Към 2028г. - намаляване на количеството на депонирани битови отпадъци най-малко до 50 на сто от общото им тегло

№	Мерки/Дейност	Бюджет, лв.	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорност	водеща	партньор
						текущи	цели		
1	Разделно събиране на „зелени“ биоотпадъци от обществени места –паркове и градини, в т.ч. определяне на местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране	В рамките на бюджета по т.1	Общински бюджет ПУДООС ОПОС	2021-2028	Намаляване на количеството депонирани биоотпадъци	Брой населени места обхванати от системата за разделно събиране	Количество на предадените за компостиране зелени отпадъци	Община	РСУО Габрово

2	Изготвяне и обявяване на график за обслужване на съдовете за събиране на зелените биоотпадъци	Не са необходими допълнителни средства		2021-2028	Създаване на прозрачност при управление на биоотпадъците	Изготвени графици за периода и честотата на събиране	Създадена ефективна система	Община	РСУО Габрово
3	Проучване и съставяне на пълен списък на обектите, които генерират големи количества хранителни биоотпадъци на територията на общината	Не са необходими допълнителни средства		2021-2028	Гърсене на възможности за даряване на хранителни излишъци	Брой обекти генератори на хранителни излишъци	Количество на хранителни излишъци (т/год.)	Община	Собственици на обекти
4	Закупуване на транспортни средства за извозване на събраните биоразградими отпадъци до РСУО	300 000	ОПОС 2021-2027, ПУДООС/ДБ/ Отчисления по чл.64 от ЗУО Общински бюджети		Закупени превозни средства за транспортиране на разд. събирани биоотпадъци	Брой закупени транспортни средства	Закупени транспортни средства за превоз на биоотпадъците	Община	
5	Създаване на системата за домашно компостиране на ТБО в малките населени места	В рамките на бюджета по т.2	ОПОС ПУДООС Общински бюджет	2021-2028	Предотвратяване образуването на биоотпадъци	Брой закупени компостери	Увеличаване броя на домакинствата прилагачи домашно компостиране	Община	население

6	Изпълнение на демонстрационни проекти за предотвратяване на хранителните отпадъци	Съгласно бюджета на програмата	ОПОС 2021-2027	01/2022-12/2026	Подготвени проекти за предотвратяване на хранителни отпадъци от бита, ресторантьорство и туризъм, и реализирани и разпространени добри практики	Изпълнени проекти за предотвратяване на хранителни отпадъци от бита, ресторантьорство и туризъм, и реализирани и разпространени добри практики	Брой изпълнени проекти		Представители на бизнеса
7	Проучване на възможностите за изграждане на общинска микроинсталация за компостиране на зелени отпадъци	По проект	ПУДООС ОПОС 2021-2027 Общински бюджет	2023	Намаляване на количеството депонирани зелени биоотпадъци	Изготвен и одобрен проект	Изградена общинска микроинсталация за компостиране	Община	

8	Повишаване на информираността на населението за ползите и изискванията за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците	1000	Общински бюджет ПУДООС ОПОС	постоянен	Повишаване информираността на населението	Брой на проведени информационни кампании	Увеличаване на количеството събрани БрБО чрез общинската система	Община	население
---	--	------	-----------------------------------	-----------	---	--	--	--------	-----------

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИЗИСКВАНИЯТА И ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ РАЗРУШАВАНЕ НА СГРАДИ

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2:	Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирането им.
Оперативната цел	Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци от домакинствата и от строителните дейности на общината.
Индикатори Текущи Целеви	Ежегодно отчитане на количествата рециклирани строителни материали, вложени в строежите с възложител Община Трявна, съгласно изискванията на Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали. Брой одобрени от Община Трявна инвестиционни проекти с включен План за управление на строителните отпадъци През 2021г. и всяка следваща година в строежите с възложител Община Трявна се влагат рециклирани строителни материали, съгласно изискванията на Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали. Брой одобрени от Община Трявна инвестиционни проекти с включен План за управление на строителните отпадъци.

№	Мерки/Дейности	Бюджет, лв.	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност	
						текущи	целеви	водеща	партньор
1	Водене на отчетност за количествата на предадени и оползотворени строителни отпадъци	Не са необходими допълнителни средства	-	2021-2028	Водене на отчетност и контрол върху СО	Отчети за образувани и третиранни СО	Създадена база данни за СО	Община	Фирми, сключили договор с Община Трявна, за извършване на
2	Водене на отчетност за количествата на вложените рециклирани материали в строителството	Не са необходими допълнителни средства	-	2021-2028	Изпълнение на изискванията на законодателството	Количества вложени рециклирани строителни материали	Изпълнение на изискванията на законодателството за влагане на рециклирани СО	Община	дейности по управление на СО на територията ѝ

3	Определяне на длъжностни лица за съгласуване и одобрение, както и за последващ контрол на плановете за управление на строителни отпадъци	Не са необходими допълнителни средства	-	постоянен	Изпълнение на целите за СО	Брой съгласувани проекти	Контрол върху дейностите на управление на СО	Община	
4	Прилагане на контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци	Не са необходими допълнителни средства	-	постоянен	Спазване изискванията на	Брой извършени проверки	Количества рециклирани строителни отпадъци	Община	Възложители на инвестиционни проекти
5	Включване в тръжните документи за строителство, реконструкция и основен ремонт на строежи от инфраструктурата на изискване за влягане в строежите на рециклирани строителни материали	-	-	Постоянен	Намаляване на количеството отпадъци депонирани на регионалното депо. Изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на строителните отпадъци.	Бой тръжни процедури с включени изискването за влягане в строежите на рециклирани строителни материали	Количества вложени рециклирани строителни отпадъци	Община Трявна	-
6	Изграждане на "Площадка за предварително съхраняване и оползотворяване на строителни отпадъци." Закупуване и поставяне на мобилна инсталация за преработка на строителни отпадъци	600 000 лв.	МОСВ, общински бюджет, частен инвеститор	2026	Намаляване на количеството отпадъци депонирани на регионалното депо. Изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на строителните отпадъци.	Изградена площадка за строителни отпадъци	Количества рециклирани строителни отпадъци на площадката	Община Трявна	Частни инвеститори

7	Проучване за възможностите за рециклиране на строителните отпадъци в териториално близки райони, както и за оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи, рекултивация на нарушени терени и стари депа и други подобни терени.	-	-	2023	Изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на строителните отпадъци	-	-	Община Трявна	Частни инвеститори
---	---	---	---	------	--	---	---	------------------	-----------------------

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПОДПРОГРАМА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ОБЩИНАТА С ОГЛЕД ИЗГРАЖДАНЕ НА СИСТЕМИТЕ ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ НА МАСОВО РАЗПРОСТРАНЕНИ ОТПАДЪЦИ

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2:	Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирането им.
Оперативна цел	Изпълнение задълженията на общината относно съдействие при организиране на системите за разделното събиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци.
Индикатори Текущи Целеви	Увеличаване количеството разделно събрани и оползотворени МРО от територията на общината. Създадена е ефективна система с участието на всички задължени лица по схемите за МРО

№	Мерки/Дейности	Бюджет, лв.	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност	
						текущи	целеви	водеща	партньор
1	Оказване на пълно съдействие на организациите по оползотворяване на МРО, с които е сключен договор за събирането и предаването им.	Не са необходими допълнителни средства	-	2021-2028	Изпълнение изискванията на законодателството за събиране на МРО	Проведени съвместни инициативи	Увеличено количество на събираните отпадъци	Община	Ооп
2	Поддържане на актуални регистри на страницата на общината за осведомяване на обществеността за търговските обекти, в които се извършва приемане на МРО	Не са необходими допълнителни средства	-	постоянен	Прозрачност и информираност при управление на МРО	Създаден и публикуван на сайта на общината регистър/списък на обектите	Актуализиране и поддържане на списъка	Община	Ооп

3	Контрол за функционирането на схемите за разделно събиране на МРО в съответствие с правомощията на общинската администрация.	Не са необходими допълнителни средства		2021-2028	Изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО	Извършени проверки и предприети мерки	Създадена ефективност за използване на системата	Община	Ооп
4	Водене на ежегодна отчетност за количествата на събрани и предадени за оползотворяване МРО от ООп, с които общината има сключен договор.	Не са необходими допълнителни средства		Постоянен	Информационна обезпеченост във връзка с постигане на целите за рециклиране и оползотворяване	Увеличаване количествата на МРО предадени за оползотворяване	Създадена база данни МРО	Ооп	Община
5	Обобщаване и публикуване на информация за събраните отпадъци от кампании за МРО, както и изготвяне на годишна справка за количеството събрани такива.	Не са необходими допълнителни средства		2021-2028	Прозрачност и информираност при управление на МРО	Публикувана информация	Информираност на населението	Община	Ооп

**ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ И НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИ
ОТПАДЪЦИ**

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2:	Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда от депонирането им.
Оперативна цел:	Обезвреждане на остатъчните количества битови отпадъци, съгласно нормативните изисквания през целия период на действие на програмата
Целеви индикатори	100% от битовите отпадъци генерирани на територията на Община Трявна предназначени за депониране се обезвреждат в депа, отговарящи на нормативните изисквания

№	Мерки/Дейности	Бюджет, лв.	Източници на финансиран	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност	
						текущи	целиви	водеща	партньор
1	Закриване и рекултивация на общинско депо за битови отпадъци	По проект	Отчисления по чл.64 от ЗУО Общински бюджет ПУДООС ОПОС	2022	Намаляване на риска за околната среда и човешкото здраве от депата с преустановена експлоатация	Изпълнение на проекта за рекултивация	Закрито и Рекултивирано общинско депо с преустановена експлоатация	Община Трявна	ОПОС МОСВ Изпълнител Надзор

2	Провеждане на следексплоатационни грижи на рекултивираното депо и изпълнение на дейностите от плана за мониторинг	12 000 годишно	Общински бюджет	След завършване на проекта за рекултивация постоянен	Предотвратен е риска за околната среда	В ежегодния отчет за дейността на оператора са отчетени като изпълнени всички планирани дейности за следексплоатационни грижи за закритите депа	Община Трявна	Акредитирана лаборатория
---	---	----------------	-----------------	--	--	---	---------------	--------------------------

3	Подновяване на амортизираните съдове за смесени битови отпадъци /закупуване на нови/, обновяване и техническа поддръжка на транспортните средства за извозване на отпадъци	Според пазарните проучвания	Изпълнител на дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване Отчисления по чл.64 от ЗУО Общински бюджет	2021-2025	Ефективна и обезпечена с необходимия брой съдове система за събиране и извозване на смесените битови отпадъци	Брой съдове за смет; Брой транспортни средства за извозване на отпадъци	Брой подновени контейнери и кофи за смет; Брой закупени нови транспортни средства за извозване на отпадъци
4	Създаване на общински системи за разделно събиране на опасните отпадъци от бита	10 000	Бизнес	2027 г.	Намален риск за околната среда от депонирани опасни отпадъци	Брой системи	Количества разделно събрани отпадъци от бита

ПОДПРОГРАМА ЗА ПОДОБРЯВАНЕ КАПАЦИТЕТА НА ОБЩИНА ТРЯВНА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ПОДОБРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ИНФОРМАЦИЯТА, ПОДПОМАГАЩА ВЗЕМАНЕТО НА ИНФОРМИРАНИ УПРАВЛЕНСКИ РЕШЕНИЯ

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3:	Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда.
Оперативна цел:	Подобряване на нормативната и програмна осигуреност, информационното осигуряване на дейностите по управление на отпадъците и постоянно повишаване на квалификацията на служителите
Текущи индикатори	Брой изпълнени мерки от плана
Целеви индикатори	Подобренa нормативна и програмна осигуреност и повишен капацитет на служителите

Дейности (мерки)	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
1.2. Приемане на промени в общинската нормативна уредба съобразно развитието и изискванията на националното законодателство и местните политики			постоянен	Нормативна осигуреност	Брой приети/ допълнени документи	Приети промени в общински нормативни документи при установена необходимост	Община Трявна	Общински съвет
1.3. Изготвяне на годишен отчет пред ОбС Трявна и РИОСВ – В. Търново по изпълнение на дейностите заложенi в ПУО на общината			ежегодно	Изготвен годишен отчет		Проследяване на напредъка по изпълнение на мерките в Програмата за управление на отпадъците на община Трявна	Община Трявна	

2.1. Обучения на служители в ОА и други общински звена по теми за управление на отпадъците	5 000	Общински бюджет ОП "Електронно управление и техническа помощ."	постоянен	Повишена квалификация и умения на служителите	Брой проведени обучения	Брой обучени служители	Община	МОСВ РИОСВ НСОРБ
--	-------	--	-----------	---	-------------------------	------------------------	--------	------------------------

3. 1 .Изграждане на единна информационна система за управление на отпадъците, която да осигурява възможност за събиране, съхранение и обработка на данните	20 000	ОП " Електронно управление и техническа помощ Общински бюджет	2017-2020	Общината разполага с достоверна информация в реално време за постъпващите отпадъци на техните съоръжения	Етапи на въвеждане в действие на информационна система за управление на отпадъците	Внедрена и функционираща информационна система	Община НСОРБ	РИОСВ ИАОС
3.2.Създаване и поддържане от общината на електронни регистри за обектите, които подлежат на контрол по управление на отпадъците			постоянен	Създадени регистри на обектите, които подлежат на контрол по управление на отпадъците от общината	Общината е създала нормативно задължение за създаване и поддържане на регистри на обектите,които подлежат на контрол	Общината има информация за обхвата на обектите, които подлежат на контрол по нормативната уредба за управление на отпадъците	Община	

3.3.Изготвяне на годишни планове и годишни отчети за осъществяване на контрол от общината по управление на отпадъците			2021-2027	Одобрени годишни планове и годишни отчети за контрол по нормативната уредба за управление на отпадъците	Брой одобрени общински годишни планове и годишни отчети за контрол по нормативната уредба за управление на отпадъците	Общината осъществява контролна дейност по управление на отпадъците на основата на детайлно разработен план и отчита изпълнението на годишните цели за контролната дейност	Община	
---	--	--	-----------	---	---	---	--------	--

ПОДПРОГРАМА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА РАЗЯСНИТЕЛНИ КАМПАНИИ И ИНФОРМИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ: 4	Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане.
Оперативна цел:	Подобряване информираността и участието на населението и бизнеса, относно дейностите по управление на отпадъците
Текущи индикатори	Нарастване на броя на домакинствата и фирмите, които участват в разделното събиране на отпадъците;
Целеви индикатори	В края на периода над 90% от домакинствата и фирмите участват в системата за разделно събиране на отпадъци